

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა

მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე

თეთრიწყაროს და გარდაბნის მუნიციპალიტეტები, ქვემო ქართლის რეგიონი

მომზადებულია კვლევისა და საკონსულტაციო კომპანია „ეისითის“ მიერ
ფრიდრიხ ებერტის ფონდის სამხრეთ კავკასიის ოფისისთვის

აგვისტო, 2021
თბილისი

სარჩევი

შესავალი.....	3
ძირითადი მიგნებები.....	4
მეთოდოლოგია	8
1. ახალგაზრდობის პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვა.....	10
2. კვლევის შედეგები.....	12
შესავალი.....	12
2.1. მუნიციპალური პოლიტიკა	14
2.2. ახალგაზრდული პროგრამები და სერვისები.....	17
2.3. განათლება და დასაქმება.....	25
2.4. პოლიტიკური ჩართულობა და აქტივიზმი	33
2.5. ღირებულებები და უფლებები.....	43
5.6. პრობლემები და მისწრაფებები	48
5.7. დასვენება და ცხოვრების წესი	53
დისკუსია და რეკომენდაციები.....	60

შესავალი

ახალგაზრდობა საზოგადოების მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს, რომელსაც შეუძლია არსებითი წვლილი შეიტანოს ქვეყნის როგორც სოციალურ, ასევე ეკონომიკურ განვითარებაში. ამ კონტექსტში მნიშვნელოვანია სახელმწიფომ შექმნას გარემო, რომელიც პასუხობს ახალგაზრდების გამოწვევებს, იძლევა ახალგაზრდული პოლიტიკის ეფექტიანი განხორციელების შესაძლებლობას ახალგაზრდებისათვის და ახალგაზრდებთან ერთად. ახალგაზრდული პოლიტიკა უნდა ემყარებოდეს ადამიანის უფლებების, მოქალაქისა თუ გენდერული თანასწორობის პრინციპებს.

ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარების სამართლებრივი ბაზა შექმნილია „საქართველოს ახალგაზრდობის კონცეფციის 2020-2030“-ის ფარგლებში. საქართველოს პარლამენტმა განსაზღვრა კონცეფციის პრიორიტეტები, რომელთა განხორციელებაც მთავრობამ უნდა დაიწყოს. არსებობს მოლოდინი, რომ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები ხელს შეუწყობენ ახალგაზრდობის კონცეფციის სტრატეგიული მიმართულებების განხორციელებას და განვითარებენ ახალგაზრდულ პოლიტიკას ადგილობრივ დონეზე. აღნიშნულისთვის არსებითია, რომ პოლიტიკა პასუხობდეს ახალგაზრდების გამოწვევებს და მათ საჭიროებებს, რაც, თავის მხრივ, შეუძლებელია ადგილობრივ დონეზე მათი აქტიური ჩართულობის გარეშე. მნიშვნელოვანია, რომ სწორედ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები უჭერდნენ მხარს ახალგაზრდებს მათ საჭიროებებზე მორგებული სერვისების შექმნაში, ისევე როგორც მხარს უნდა უჭერდნენ მათ აქტიურ მონაწილეობას ადგილობრივ ცხოვრებაში.

ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია ყველა მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებადი ახალგაზრდული პოლიტიკის არსებობა, რომელიც ცოდნასა და კვლევის შედეგებს უნდა ეფუძნებოდეს.

სწორედ ამ მიზნით, „ახალგაზრდობის სააგენტომ“ შეიმუშავა მუნიციპალური ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარების პროგრამა, რომელიც მიზნად ისახავს კვლევაზე დაფუძნებული ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტების შექმნის მხარდაჭერას. ის ყურადღებას გაამახვილებს უფლებების საკითხებზე, სტანდარტების შემუშავებაზე ახალგაზრდული პოლიტიკისთვის, შესაძლებლობათა ზრდასა და მათ რეგულარულ მონიტორინგზე. „ახალგაზრდობის სააგენტო“ მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარების მიმართულებით დაგეგმილი რეფორმის ფარგლებში გეგმავს ეტაპობრივად მოიცვას საქართველოს მუნიციპალიტეტები და ურთიერთგაგების მემორანდუმის ფარგლებში დაგეგმავს შესაბამის აქტივობებს.

საკითხები, რომელთაც კვლევა ფარავს მრავალმხრივია და სხვადასხვა სერვისზე ხელმისაწვდომობის, პროცესებში ჩართულობის მაჩვენებლისა თუ ჩაურთველობის მიზეზების, სარისკო ქცევების გავრცელებისა თუ ღირებულებების შესახებ იძლევა გამოწვევებისა თუ საჭიროებების უფრო სიღრმისეულ ანალიზს, როგორც თავად ახალგაზრდების, ასევე მნიშვნელოვანი მოთამაშეების - ადგილობრივი თვითმმართველობებისა და მესამე სექტორის წარმომადგენელთა პერსპექტივიდან.

ძირითადი მიგნებები

- ❑ ქვემო ქართლის რეგიონის თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის განკუთვნილი აქტივობები ძირითადად სახელოვნებო, სპორტული და მუსიკის წრეებისა და სექციების ფუნქციონირების ხელშეწყობას გულისხმობს. ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი და განხორციელებული აქტივობები არცთუ ხშირია, ბენეფიციართა რაოდენობა კი ჯამში 3 ათასია.
- ❑ აქტივობები უმეტესად მუნიციპალურ ცენტრებში იგეგმება, რის შესახებაც ახალგაზრდების დიდი ნაწილი არ არის ინფორმირებული. აღნიშნული განსაკუთრებით პრობლემურია ახალგაზრდებისთვის სოფლის ტიპის დასახლებებიდან და ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფიდან, რამდენადაც ინფორმაციაც აქტივობების შესახებ ქართულ ენაზეა და აქტივობებიც, რომლებიც იგეგმება.
- ❑ ქვემო ქართლის რეგიონში რესპონდენტების დიდ ნაწილს უჭირს შეაფასოს, თუ ვინ არის ძირითადად ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი/განხორციელებული აქტივობების ინიციატორი მათ მუნიციპალიტეტში (რეგიონი - 52%, გარდაბნის მუნიციპალიტეტი - 50%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი - 66%). ამასთან, თუ მთლიანად რეგიონში გამოკითხულთა მეოთხედი თვლის, რომ აქტივობების ინიციატორები ძირითადად თავად ახალგაზრდები არიან (24%), გარდაბნის მუნიციპალიტეტში დაახლოებით მესამედი ინიციატორებად მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებს ასახელებს (27%).
- ❑ ამჟამად საკუთარ დასახლებაში ყველაზე მეტ ახალგაზრდას ქვემო ქართლის რეგიონში ზოგადად, და სამიზნე მუნიციპალიტეტებშიც, სპორტულ წრეებზე მიუწვდება ხელი. სწორედ მათზე ხელმისაწვდომობის არსებობას მიიჩნევს მნიშვნელოვნად ახალგაზრდების უმრავლესობა როგორც ზოგადად ქვემო ქართლში (60%), ასევე გარდაბნისა (59%) და თეთრიწყაროს (53%) მუნიციპალიტეტებში. ამჟამად არცერთ სერვისზე (სპორტული თუ სახელოვნებო წრე, ბიბლიოთეკა, ახალგაზრდული საქმიანობის სერვისი, სივრცე შეკრებებისთვის და სხვა) წვდომა არ აქვს ახალგაზრდების მესამედს მთელ ქვემო ქართლში (31%). ასეთია რეალობა სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონშიც.
- ❑ სივრცეებზე ხელმისაწვდომობა, სადაც ახალგაზრდები შეძლებენ შეკრებას, დასვენებას, სხვადასხვა ღონისძიების ორგანიზებას ათიდან მხოლოდ ორი გამოკითხულისთვისაა არსებითი მთელ ქვემო ქართლში (19%). გარდაბნისა და თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტებში აღნიშნულზე ათიდან მხოლოდ ერთი გამოკითხული მიუთითებს (14% და 10%, შესაბამისად).
- ❑ დასაქმების ხელშეწყობას უკავშირდება საკუთარ მუნიციპალიტეტში მცხოვრები ახალგაზრდების მთავარი გამოწვევა რესპონდენტთა უმრავლესობის აზრით, როგორც მთლიანად ქვემო ქართლში (68%), ასევე გარდაბნისა (75%) და თეთრიწყაროს (59%) მუნიციპალიტეტებში. უშუალოდ რესპონდენტებისთვისაც მთავარი პრობლემა სამუშაო ადგილების სიმწირეა როგორც ზოგადად რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში.
- ❑ ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა ნახევარი ამბობს, რომ ახალგაზრდები მათი დასახლებებიდან ყველაზე მარტივად დედაქალაქში საქმდებიან (51%), ყველაზე მარტივად სხვა

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

ქვეყნებში დასაქმებაზე კი რესპონდენტთა მეხუთედი მიუთითებს (21%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტში გამოკითხულთა ნახევარი აცხადებს, რომ ახალგაზრდები მათი დასახლებიდან ყველაზე მარტივად დედაქალაქში საქმდებიან (54%), თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი იგივეზე უკვე რესპონდენტთა 74% მიუთითებს. უშუალოდ რეგიონში, საკუთარი მუნიციპალიტეტის ჩათვლით მარტივად დასაქმებაზე კი ქვემო ქართლში გამოკითხულთა მხოლოდ 12% მიუთითებს.

- ❑ ახალგაზრდების დასაქმებისთვის ორ მთავარ ფაქტორად ქვემო ქართლის რეგიონში სამუშაო გამოცდილება (56%) და შესაბამისი განათლება (51%) მიიჩნევა. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების დასაქმებისთვის მთავარ ფაქტორად უმრავლესობა შესაბამისი სანაცნობო წრეს მიიჩნევს (63%), ყოველი მეორე კი მუშაობის გამოცდილებას ასახელებს (51%). თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, უმრავლესობის აზრით, შესაბამისი განათლებაა მთავარი კრიტერიუმი ახალგაზრდების დასაქმებისთვის (58%).
- ❑ პროფესიული უნარ-ჩვევების დახვეწაში მხარდაჭერაა ის, რასაც ახალგაზრდების დასაქმებისთვის მნიშვნელოვნად მიიჩნევენ რესპონდენტები ქვემო ქართლის რეგიონში ზოგადად (58%), ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა (გარდაბანი - 68%, თეთრიწყარო - 63%) და დანარჩენ რეგიონში (55%).
- ❑ ახალგაზრდების დასაქმებისთვის მნიშვნელოვან ფაქტორად იკვეთება მხარდაჭერა ქართული ენის შესწავლაში გარდაბნის მუნიციპალიტეტსა (32%) და, განსაკუთრებით, დანარჩენ რეგიონში, გარდაბნისა და თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტების გამოკლებით (41%). ეს ფაქტორი ნაკლებად არსებითია თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტისთვის (13%), სადაც ინგლისური ენის შესწავლაში მხარდაჭერა მესამედის აზრით არის მნიშვნელოვანი (30%).
- ➔ ქართული ენის ცოდნას, როგორც დასაქმებისთვის მნიშვნელოვან ფაქტორს ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა მესამედი მიუთითებს (30%). აღნიშნულზე ეთნიკურად ქართველების მხოლოდ 7%, ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფიდან კი, ყოველი მეორე მიუთითებს (53%). საგულისხმოა, რომ საკუთარ მუნიციპალიტეტში დასაქმების შესაძლებლობას როგორც რთულს/ძალიან რთულს ეთნიკურად ქართველების 79% მიიჩნევს, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებში კი ეს მაჩვენებელი უფრო მაღალია და თითქმის ყველას მოიცავს (93%).
- ❑ მართალია, ცხოვრების ჯანსაღი წესი ფასდება, როგორც მნიშვნელოვანი, მაგრამ სპორტი/ფიზიკური აქტივობით ახალგაზრდების უმრავლესობა არ არის დაკავებული (ქვემო ქართლის რეგიონი - 81%, გარდაბნის მუნიციპალიტეტი - 83%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი - 86%, დანარჩენი რეგიონი - 80%).
- ➔ ქვემო ქართლის რეგიონში ახალგაზრდების მესამედს უჭირს შეაფასოს, ახდენენ თუ არა მათნაირი ახალგაზრდები გავლენას ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე (32%), 26% კი მიიჩნევს, რომ ისინი თან ახდენენ და თან ვერ ახდენენ გავლენას პროცესზე. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდები უმეტესად თვლიან, რომ მათნაირი ახალგაზრდები გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე ადგილობრივ დონეზე საერთოდ ვერ ახდენენ/ვერ ახდენენ გავლენას (43%). თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში აღნიშნულის შეფასება უჭირს 43%-ს, მეოთხედის პოზიცია კი ნეიტრალურია (26%).

- ➔ ახალგაზრდების აქტიური ჩართულობა ქვეყნისათვის მნიშვნელოვან სხვადასხვა პროცესში მნიშვნელოვანი/მაღიან მნიშვნელოვანია ეთნიკურად ქართველების 82%-ისა და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა 56%-ის აზრით.
- ➔ მიუხედავად იმისა, რომ ახალგაზრდების აქტიურ ჩართულობას ქვეყნისათვის მნიშვნელოვან სხვადასხვა პროცესში მნიშვნელოვნად/მაღიან მნიშვნელოვნად აფასებს გამოკითხულთა დიდი ნაწილი (69%), ამგვარი პრაქტიკის არსებობა ნაკლებად ფიქსირდება. ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა უმრავლესობას არ მიუღია მონაწილეობა არცერთ სამოქალაქო აქტივობაში ბოლო 1-2 წლის მანძილზე (88%).
- ❑ დაბალია ახალგაზრდების პოლიტიკური ჩართულობისა და სამოქალაქო აქტივიზმის მაჩვენებელი. სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში მონაწილეობა ბოლო 1-2 წლის მანძილზე არ მიუღია ათიდან ცხრა გამოკითხულს მთელ ქვემო ქართლის რეგიონში (88%). რეალობა მსგავსია სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა (გარდაბანი - 85%, თეთრიწყარო - 85%) და დანარჩენ ქვემო ქართლში (89%). ყველგან აღნიშნულის მთავარ მიზეზად ის სახელდება, რომ ახალგაზრდებმა არ იცოდნენ დაგეგმილი აქტივობების შესახებ.
- ❑ ქვემო ქართლის რეგიონში ახალგაზრდების ნახევარი არ არის დაინტერესებული პოლიტიკით (54%) და ყველაზე მეტს ზოგადად საქართველოს პოლიტიკა აინტერესებს (33%). პოლიტიკით საერთოდ არაა დაინტერესებული ახალგაზრდების დიდი ნაწილი თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტსა (66%) და დანარჩენ რეგიონში (58%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტში კი, ახალგაზრდების უმრავლესობას აინტერესებს პოლიტიკა (63%). ზოგადად პოლიტიკით საქართველოში 53%, მეხუთედი - რუსეთთან საქართველოს ურთიერთობით (20%), მესამედი კი - ნატოსა და ევროკავშირთან საქართველოს ურთიერთობითაა (28%) დაინტერესებული.
- ❑ ათიდან შვიდი და მეტი ახალგაზრდა არ არის ინფორმირებული იმის თაობაზე, რომ არსებობს ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამები და სერვისები როგორც სამიზნე მუნიციპალიტეტებში (გარდაბანი - 79%, თეთრიწყარო - 76%), ასევე დანარჩენ რეგიონში (74%).
- ❑ თავიანთი მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ბოლო 1-2 წლის გათვალისწინებით მონაწილეობა არ მიუღია ათიდან თითქმის ცხრა და მეტ ახალგაზრდას როგორც ქვემო ქართლის რეგიონში ზოგადად (88%), ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში (გარდაბანი - 85%, თეთრიწყარო - 85%) და დანარჩენ რეგიონში (89%). მათი ნახევარი ამის მიზეზად ქვემო ქართლის რეგიონში ასახელებს იმას, რომ არ სმენია მსგავსი შესაძლებლობის თაობაზე (54%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტში მსგავსი პასუხი დააფიქსირა ახალგაზრდების 59%-მა, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი - 71%-მა.
- ➔ ქვემო ქართლის რეგიონში ახალგაზრდებისთვის ყველაზე მნიშვნელოვან ღირებულებად ღვთის რწმენა (მწამდეს ღმერთის - 6.6 ქულა), ყველაზე ნაკლებ მნიშვნელოვან ღირებულებად კი პოლიტიკური ჩართულობა (ვიყო პოლიტიკურად ჩართული - 3.2 ქულა) გამოიკვეთა.
- ➔ რეგიონში რესპონდენტების უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ მათი უფლება დაცულია (76%), 17%-ის შეფასებით კი, მათი უფლებები ნაწილობრივაა დაცული. ასაკის მატებასთან ერთად მცირდება მათი

რიცხვი, ვინც თვლის, რომ მათი უფლებები დაცულია, თუმცა ნებისმიერ ასაკობრივ კატეგორიაში ამ მოსაზრებას გამოკითხულთა უმრავლესობა იზიარებს (14-17 წელი - 86%, 18-23 წელი - 75%, 24-29 წელი - 68%). ამასთან, უფრო მეტი ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი თვლის, რომ მისი უფლებები დაცულია (82%), ვიდრე ეთნიკურად ქართველი (70%).

- ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში უმრავლესობა თვლის, რომ მათი განათლების უფლება არაა დაცული/ნაწილობრივად დაცული (41%). ეთნიკურად ქართველების ჯგუფში კი ათიდან ორი ისეთ უფლებებზე მიუთითებს, როგორებიცაა შრომითი (20%), თანასწორობის (20%) და გამოხატვის თავისუფლების (19%) უფლებები.
- ქვემო ქართლის რეგიონში შიდა მიგრაციის განზრახვა არ აქვს ახალგაზრდების 54%-ს, 27% კი აღნიშნულზე არ ფიქრობს ამ ეტაპზე. გარე მიგრაციაზეც რესპონდენტთა მცირე ნაწილი ფიქრობს (19%). როგორც შიდა, ასევე გარე მიგრაციის მიზეზები უკეთესი ცხოვრების პირობებს, დასაქმების უკეთეს შესაძლებლობებსა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებას უკავშირდება.
- მომავალი 10 წლის პერსპექტივაში საკუთარი სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის ცვლილების უფრო პოზიტიური შეფასება შეიმჩნევა, ვიდრე ქვეყნისა თუ მუნიციპალიტეტისა (მდგომარეობა 10 წლის შემდეგ უკეთესი იქნება, ვიდრე ახლა: ქვეყნის - 58%, მუნიციპალიტეტის - 58%, პირადად ჩემი - 71%). საგულისხმოა, რომ მეტი გამოკითხული ქალაქის ტიპის დასახლებაში მდებარეობს, რომ ქვეყნის სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობა უკეთესი იქნება 10 წლის შემდეგ (63%), ვიდრე სოფლად (55%).
- ყველა ფაქტორის გათვალისწინებით, ქვემო ქართლის რეგიონში ამ ეტაპზე ახალგაზრდების ცხოვრებით კმაყოფილება საშუალოზე მაღალია. ეს შეფასება ქვემო ქართლის რეგიონში, გარდაბნის მუნიციპალიტეტისა და დანარჩენი რეგიონის მსგავსად 4.8 ქულას შეადგენს. უფრო დაბალია საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილების მაჩვენებელი თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, სადაც ის საშუალოდ 4.3 ქულით ფასდება მაქსიმალური 7-დან.

მეთოდოლოგია

კვლევის მიზანია შეისწავლოს ახალგაზრდობის უფლებები, საჭიროებები, გამოწვევები და ინტერესები ადგილობრივ დონეზე.

აღნიშნულის შესასწავლად განისაზღვრა კვლევის შემდეგი ამოცანები:

- ➔ ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების იდენტიფიცირება;
- ➔ ახალგაზრდობის ინტერესების, მოტივაციისა და მოლოდინების იდენტიფიცირება;
- ➔ გამოწვევების იდენტიფიცირება, რომლებიც არსებობს ადამიანის უფლებების რეალიზების თვალსაზრისით;
- ➔ იმ შესაძლებლობების იდენტიფიცირება, რომელთა გაფართოებაც გაამჯობესებდა სხვადასხვა აქტორის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას.

კვლევის სამიზნე თეორიწყაროსა და გარდაბნის მუნიციპალიტეტები და ქვემო ქართლის რეგიონია.

პროექტის მიზნებისა და ამოცანების გათვალისწინებით, შემუშავდა კვლევის მიდგომა, რომელიც ითვალისწინებს (1) რაოდენობრივი და (2) თვისებრივი კვლევის ჩატარებას.¹

რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში გამოყენებულია სტრუქტურირებული ინტერვიუს მეთოდი.

კვლევის ფარგლებში გამოიკითხნენ 14-29 წლის ახალგაზრდები ქვემო რეგიონში. შერჩევის ჩარჩოდ გამოყენებულია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურიდან მიღებული ინფორმაცია. კვლევისთვის ახალგაზრდობის შერჩევა მოხდა შემთხვევითი პრინციპით, წინასწარ სტრატეგიკაციაზე დაყრდნობით. სულ რეგიონში გამოკითხა 401 ახალგაზრდა (თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტი - 100, გარდაბნის მუნიციპალიტეტი - 101, დანარჩენი რეგიონი - 200). კვლევის ცდომილებამ 5.2% შეადგინა. მონაცემები გაანალიზდა შემდეგ ჭრილებში: *რეგიონი და სამიზნე მუნიციპალიტეტი; სქესი; ასაკი, ქალაქი-სოფელი*. ასევე, ქვემო ქართლის რეგიონული თავისებურების გათვალისწინებით, მონაცემები ასევე გაანალიზდა *ეთნიკური კუთვნილების* ჭრილში.

რესპონდენტების ინტერვიუება განხორციელდა მონაცემების შეგროვების ელექტრონული მეთოდის, ე.წ. CAPI-ს გამოყენებით (Computer Assisting Personal Interview). COVID 19-ის გავრცელების გათვალისწინებით, ინტერვიუების ჩატარება მოხდა უსაფრთხოების წინასწარ შემუშავებული წესების დაცვით.

საველე სამუშაოების გაკონტროლება მოხდა შემდეგი ტიპის პროცედურების მიხედვით: (1) სატელეფონო კონტროლი – 30% და (2) ანკეტების დეტალური რევიზია - 100%.

¹ ამ ანგარიშის ფარგლებში თვისებრივი კვლევა ჩატარდა მხოლოდ თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტში

ვინაიდან ინტერვიუები ჩატარდა CAPI-ს (Computer Assisting Personal Interview) გამოყენებით, მონაცემების ხარისხის კონტროლის მექანიზმად ასევე გამოყენებული იყო ჩატარებული ინტერვიუს ქრონომეტრაჟი და მის თითოეულ ნაწილზე დახარჯული დრო.

საველე სამუშაოების დასრულების შემდეგ მოხდა მიღებული შედეგების წმენდა სპეციალურ სტატისტიკურ პროგრამაში (SPSS 23.0). მონაცემთა ბაზის დამუშავების ბოლო ეტაპზე განხორციელდა მონაცემების სტატისტიკური შეწონვა კვლევის გენერალურ ერთობლიობაზე მისი განზოგადების მიზნით და მონაცემები გაანალიზდა თვისებრივი კვლევის შედეგებთან ერთად.

თვისებრივი კვლევის ფარგლებში გამოყენებული იყო ფოკუსური ჯგუფის და სიღრმისეული ინტერვიუების ტექნიკები. სულ რეგიონში 6 დისკუსია ჩატარდა - 2 თითოეული ასაკობრივი ჯგუფისთვის. რესპონდენტების შერჩევისას გათვალისწინებული იყო შემდეგი კრიტერიუმები: ასაკი (14-17, 18-23, 24-29 წლის ჯგუფები); სქესი; დასახლების ტიპი (ქალაქი/სოფელი); განათლება; სამუშაო გამოცდილება; ეთნიკური კუთვნილება.

რაც შეეხება სიღრმისეულ ინტერვიუებს, სამიზნე მუნიციპალიტეტში ჩატარდა 3 ინტერვიუ ძირითად ინფორმანტებთან.² რესპონდენტებად შერჩეულები იყვნენ;

- მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი, რომელიც ახალგაზრდობის საკითხებზეა პასუხისმგებელი;
- არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, რომელიც რეგიონში ახალგაზრდობის საკითხებზე მუშაობს;
- სამოქალაქო აქტივისტი (აქტიური ახალგაზრდა, ე.წ. აზრთა ლიდერი), რომლისთვისაც ახალგაზრდობის პრობლემები აქტუალურია.

Covid 19-ის გავრცელების გამო სიღრმისეული ინტერვიუები და ფოკუსური დისკუსიები ჩატარდა ონლაინ, რესპონდენტისთვის მისაღებ დროსა და ონლაინ პლატფორმის გამოყენებით.

კვლევის რაოდენობრივი და თვისებრივი კომპონენტების შედეგად მიღებული მონაცემები გაანალიზდა ჯამურად. კვლევის შედეგები გამოყენებული იქნება დაინტერესებული მხარეების მიერ სამომავლო აქტივობების დასაგეგმად.

² ძირითადი ინფორმანტი - პირი, რომელიც სიღრმისეული ინტერვიუსთვის მიზნობრივადაა შერჩეული და წარმომადგენს კვლევის საკითხთან დაკავშირებით ყველაზე გაცნობიერებული ადამიანების ჯგუფს.

1. ახალგაზრდობის პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვა

ქვეთავში მოცემულია საქართველოში ახალგაზრდობის პოლიტიკის განხორციელებისთვის ამჟამად არსებული პოლიტიკის დოკუმენტები და მათი პრიორიტეტები.

საქართველოს სახელმწიფო ახალგაზრდობის პოლიტიკა ძირითადად განსაზღვრულია და ხორციელდება 2014 წლის 28 მარტს საქართველოს მთავრობის #553 განკარგულებით მიღებული „საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტის“³ მიხედვით. დოკუმენტი უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს ჩართულობითაა შემუშავებული და მასში მონაწილეობდა ყველა სამინისტროს წარმომადგენელი, პარლამენტის წევრები და გაეროს მოსახლეობის ფონდის საქართველოს ოფისის წარმომადგენლები. ამ დოკუმენტის შექმნით, საქართველოს მთავრობამ ქვეყნის გრძელვადიან განვითარებაში ახალგაზრდების განსაკუთრებული როლი და მნიშვნელობა გამოკვეთა.

2020 წლის 17 ივლისს საქართველოს პარლამენტმა დადგენილებით „2020-2030 წლებისთვის საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფცია“⁴ დაამტკიცა. როგორც დოკუმენტშია აღნიშნული, 2014 წლის ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტის შექმნით საფუძველი ჩაეყარა სფეროში სახელმწიფოს სისტემურ მიდგომას. თუმცა, მიუხედავად პროგრესისა, ახალგაზრდების წინაშე კვლავ მწვავედ დგას არაერთი გამოწვევა. სწორედ მათზე რეაგირებისა და ახალგაზრდების განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, პრობლემების მყისიერად გადაჭრისთვის, აგრეთვე სათანადო სახელმწიფო რესურსის 14-29 წლის მოზარდებისა და ახალგაზრდების ადამიანურ კაპიტალში ინვესტირებისთვის მოხდა „2020-2030 წლებისთვის საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფციის“ შემუშავება და დამტკიცება.⁵

კონცეფცია სამ მთავარ მიზანს ემსახურება:

- ახალგაზრდების ჯანმრთელობის დაცვისთვის, სოციალურ-ეკონომიკური კეთილდღეობისთვის, მრავალმხრივი განვითარებისა და თვითრეალიზებისთვის ხელსაყრელი პირობების შექმნას;
- საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და დემოკრატიულ პროცესებში ახალგაზრდების სრულფასოვანი მონაწილეობისთვის შესაბამისი პირობების შექმნის უზრუნველყოფას;
- ცენტრალურ და მუნიციპალიტეტების დონეებზე სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის მართვის სისტემის სრულყოფას.

ამ მიზნების მისაღწევად კონცეფციის მიხედვით განსაზღვრულია 5 სტრატეგიული პრიორიტეტი და 22 მოსალოდნელი შედეგი, რომელთა შესრულებაზეც პასუხისმგებელნი საქართველოს ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებები არიან. კონცეფციით შემდეგი პრიორიტეტებია განსაზღვრული:

³ საქართველოს სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკა. <http://msy.gov.ge/files/veko/2014%20weli/marti/.pdf>

⁴ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4936402?publication=0&fbclid=IwAR0TFIUPBjjQQ6P-sBkRHcHki7oK5tgLKLJKpxYJY3WTk2H8Bj4SDwCdyY>

⁵ იქვე

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

1. საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და დემოკრატიულ პროცესებში ახალგაზრდების აქტიური მონაწილეობა;
2. ახალგაზრდების განვითარებისა და მათი პოტენციალის რეალიზების ხელშეწყობა;
3. ახალგაზრდების ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა;
4. ახალგაზრდების ეკონომიკური გაძლიერება;
5. ცენტრალურ და მუნიციპალიტეტების დონეებზე სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის მართვის სრულყოფა.

როგორც დოკუმენტშია აღნიშნული, კონცეფციით განსაზღვრული სტრატეგიული პრიორიტეტების განხორციელება საქართველოს ცენტრალურ ხელისუფლებას და ადგილობრივ ხელისუფლებას ევალება. ახალგაზრდობის სააგენტო კი კონცეფციით გათვალისწინებული შედეგების მისაღწევად უზრუნველყოფს ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტების (სტრატეგია, სამოქმედო გეგმა) შემუშავებას. ამასთან, ახალგაზრდობის სააგენტო, მისი კომპეტენციის ფარგლებში, შეიმუშავებს შესაბამის პროგრამებს, უზრუნველყოფს დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობების გაზრდას და ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტების დონეზე ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარებას.

სსიპ „ახალგაზრდობის სააგენტო“, სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის სტრატეგიის შემუშავების, განხორციელებისა და კოორდინაციის მიზნით, 2019 წელს შეიქმნა. სააგენტოს სამწლიანი რეფორმის ფარგლებში შემდეგი მიმართულებებით რეფორმების⁶ განხორციელებაა გათვალისწინებული და ყველა ამ მიმართულებით მუშაობა დაწყებულია:

- ახალგაზრდობის სტრატეგია 2025 შემუშავება;
- ახალგაზრდული მუშაკის პროფესიის დანერგვა და მხარდაჭერა;
- მუნიციპალური ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარება;
- ჰობი-განათლების სისტემის განახლება;
- ახალგაზრდებში მოხალისეობრივი კულტურის განვითარება;
- ახალგაზრდული ბანაკების სტანდარტებისა და სერტიფიცირების სისტემის შემუშავება;
- მონაწილეობრივი ახალგაზრდული პოლიტიკის დანერგვა;
- ახალგაზრდული ორგანიზაციების გაძლიერება;
- ახალგაზრდებში სამეწარმეო კულტურის განვითარების ხელშეწყობა;
- ახალგაზრდების ინფორმირებისა და კონსულტირების სისტემის განვითარება.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის სამიზნე ჯგუფს 14-29 წლის პირები წარმოადგენენ. პოლიტიკის დოკუმენტის იმპლემენტაცია კი ინტეგრირებული (სექტორული) ახალგაზრდული პოლიტიკისა და ახალგაზრდული საქმიანობის მიმართულებით ხორციელდება. ინტეგრირებული/სექტორული ახალგაზრდული პოლიტიკა გულისხმობს ყველა სფეროსა და პოლიტიკის მიმართულებას, რომლებიც მნიშვნელოვანია ახალგაზრდობისთვის (სოციალური სფერო, დასაქმება, ჯანდაცვა, კულტურა, ტურიზმი და სხვა პოლიტიკები). ახალგაზრდული საქმიანობა კი მოიცავს საგანმანათლებლო აქტივობებს ახალგაზრდობისათვის და ახალგაზრდების ჩართულობით. ის ეფუძნება არაფორმალური განათლების პროცესს.

ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე

⁶ <https://youthagency.gov.ge/%e1%83%a0%e1%83%94%e1%83%a4%e1%83%9d%e1%83%a0%e1%83%9b%e1%83%90/>

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

უპასუხებს კითხვებს, რომლებიც მნიშვნელოვანია, პირველ რიგში, მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარებისა და მონაწილეობრივი ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარების ხელშეწყობისთვის. კვლევის შედეგები და მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის სტანდარტი, რომლის შემუშავებაზეც ამჟამად მუშაობს ახალგაზრდობის სააგენტო, ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდების ინტერესებზე მაქსიმალურად ორიენტირებული პოლიტიკის განხორციელებას შეუწყობს ხელს.

2. კვლევის შედეგები

შესავალი

ქვემო ქართლის მოსახლეობა, 2021 წლის მონაცემებით 437.3 ათას ადამიანს შეადგენს. მათი 56% სოფლის ტიპის დასახლებებში ცხოვრობს. 14-29 ახალგაზრდები 101.6 ათასია, რაც რეგიონის მოსახლეობის 23%-ს წარმოადგენს.⁷

რეგიონში მოსახლეობის 45%-ს ეთნიკურად ქართველები, სხვები კი სხვადასხვა ეთნიკური უმცირესობის ჯგუფს წარმოადგენენ, რომელთაგან აზერბაიჯანელების წილი 45%-ია. რეგიონში უმუშევრობის დონე 22.2%-ს, დასაქმების დონე კი - 39%-ს შეადგენს. სამწუხაროდ, სტატისტიკური მონაცემები იმასთან დაკავშირებით, თუ რა წილია ახალგაზრდების თითოეულში, არ არის ხელმისაწვდომი.

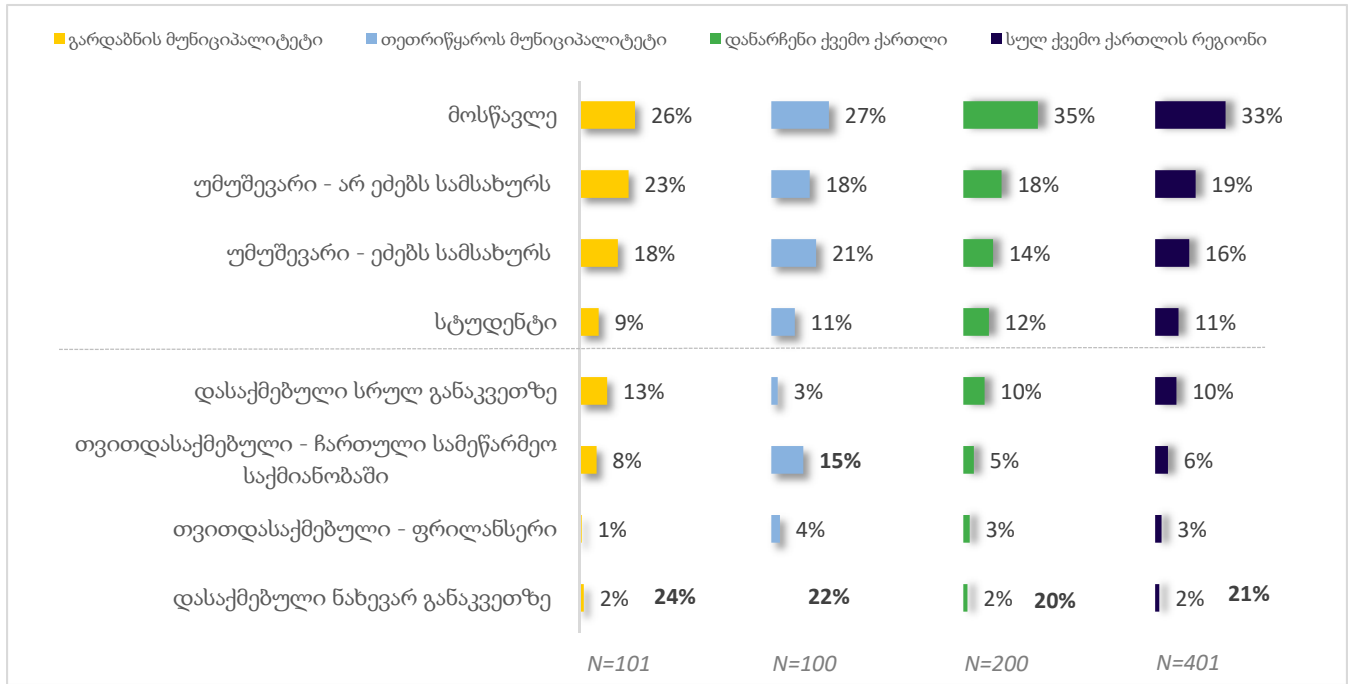
უშუალოდ კვლევის მონაწილეთა დემოგრაფიული მახასიათებლები კი ასეთია: გამოკითხულთა 52% ქალი, 48% კი - კაცია. მათი ყველაზე დიდი წილი 18-23 წლისაა (37%). ასევე ყველაზე დიდი წილის განათლების მიღწეული დონე სრულ საშუალო განათლებას გულისხმობს (29%).

კვლევის მონაწილეთა მესამედი მოსწავლე, 11% სტუდენტი, 35% კი - უმუშევარია. მათი თითქმის თანაბარი რაოდენობა ეძებს (16%) და არ ეძებს (19%) სამსახურს. რაც შეეხება დასაქმებას, რეგიონში გამოკითხულთა მეხუთედი დასაქმებულია (21%). 10% სრულ განაკვეთზე მუშაობს და მხოლოდ 2% - ნახევარ განაკვეთზე. ფრილანსერია 3%, სამეწარმეო საქმიანობაში ჩართულ თვითდასაქმებულთა წილი კი - 6%-ია. აღსანიშნავია, რომ ამგვარი რესპონდენტების წილი გარდაბნის მუნიციპალიტეტში 8%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი - 15%-ია, სადაც სრულ განაკვეთზე დასაქმების შესახებ მხოლოდ 3% მიუთითებს.

⁷ საქსტატი. რეგიონული სტატისტიკა

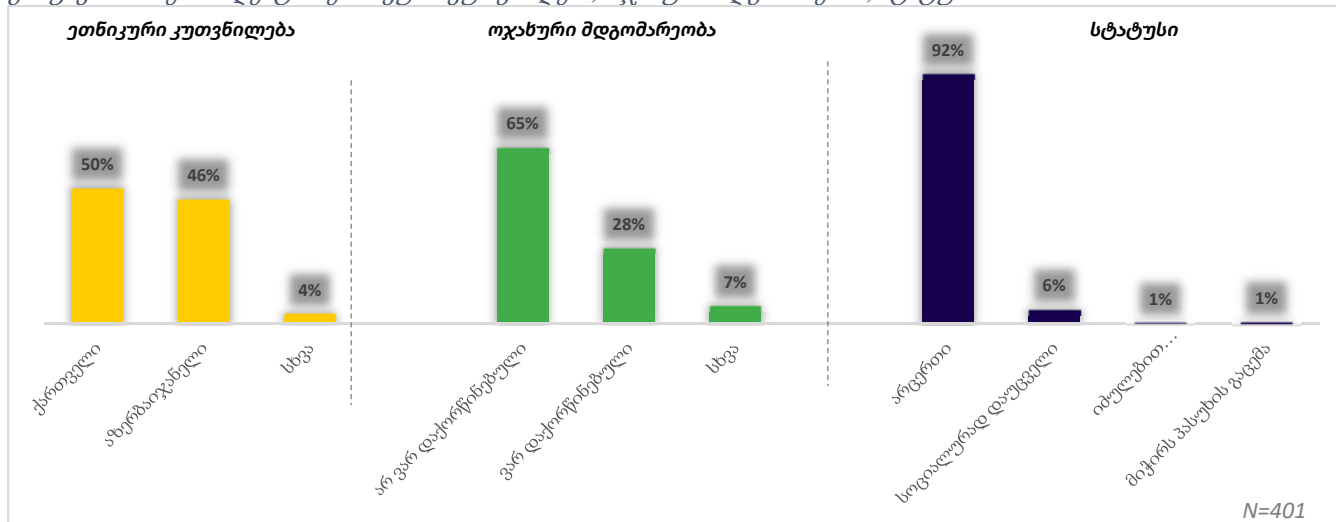
ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

გრაფიკი # 1. რესპონდენტთა საქმიანობა

გამოკითხული ახალგაზრდების 50% ეთნიკურად ქართველი, 50% კი - ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელია. ამათგან, აბსოლუტურ უმრავლესობას აზერბაიჯანელები წარმოადგენენ (46%). რესპონდენტების უმრავლესობა არ არის დაქორწინებული (65%) და მესამედია დაქორწინებული (სახელმწიფო და/ან რელიგიური რეგისტრაცია - 28%). რესპონდენტების უმრავლესობას არ აქვს არც სოციალურად დაუცველის და არც იძულებით გადაადგილებული პირის სტატუსი (92%).

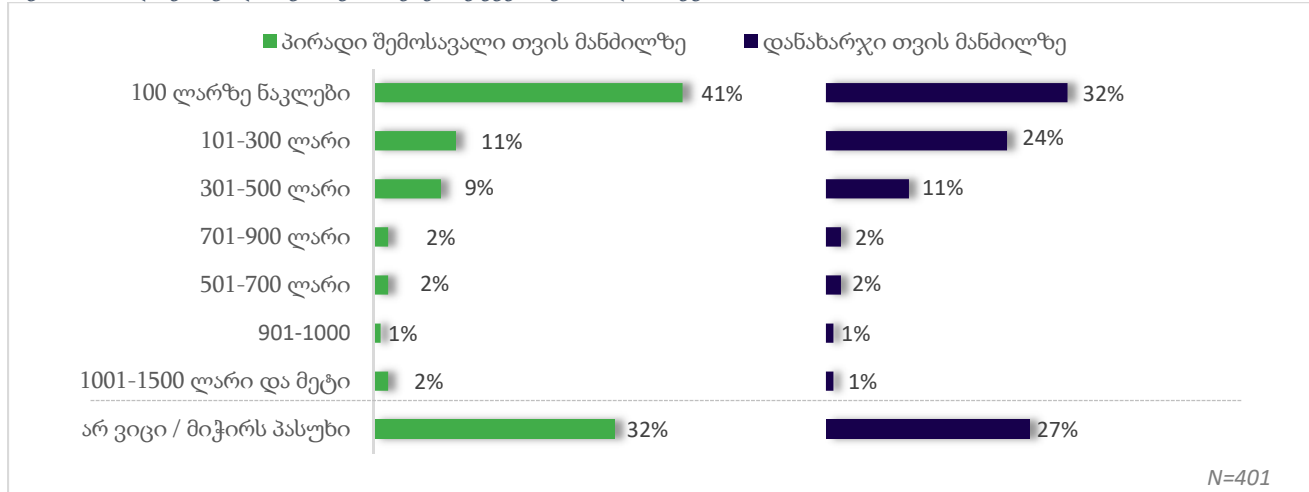
გრაფიკი # 2. რესპონდენტთა ეთნიკური კუთვნილება, ოჯახური მდგომარეობა, სტატუსი

გამოკითხული ახალგაზრდების მესამედს უჭირს დაასახელოს, თუ რამდენს შეადგენს პირადად მათი ყოველთვიური შემოსავალი, ნებისმიერი ფულადი შემოსავლის (მაგ. გზავნილები, ხელფასი,

საჩუქარი) ჩათვლით (32%) და ასევე ის, თუ რამდენს შეადგენს მისი ყოველთვიური დანახარჯი ნებისმიერი საჭიროების გათვალისწინებით (27%). ყველაზე დიდი ნაწილის შემოსავალი თვეში 100 ლარზე ნაკლებია (41%) და ასევე 100 ლარზე ნაკლებია მესამედის დანახარჯი სხვადასხვა საჭიროებაზე (32%). დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი მობილურზე/ინტერნეტზე (65%), ასევე ტანსაცმელსა და ფეხსაცმელზე მოდის (51%). რაც შეეხება იმას, თუ ვისზე არიან ფინანსურად ახალგაზრდები დამოკიდებულნი, ყველაზე დიდი ნაწილი ახალგაზრდებისა მშობლებზეა დამოკიდებული (60%).

გრაფიკი # 3. რესპონდენტთა პირადი ყოველთვიური შემოსავალი (ყველა შემოსავლის გათვალისწინებით) და დანახარჯი თვის მანძილზე სხვადასხვა საჭიროებებზე ქვემო ქართლის რეგიონში

2.1. მუნიციპალური პოლიტიკა

თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობის საკითხებს კურირებს მუნიციპალიტეტის მერიის ჯანდაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის, განათლების, კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამსახურის განათლების, კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა განყოფილება. განყოფილებაში სულ 3 ადამიანი მუშაობს, რომელთაგან არცერთია განსაზღვრული კონკრეტულად ახალგაზრდულ საკითხებზე.⁸

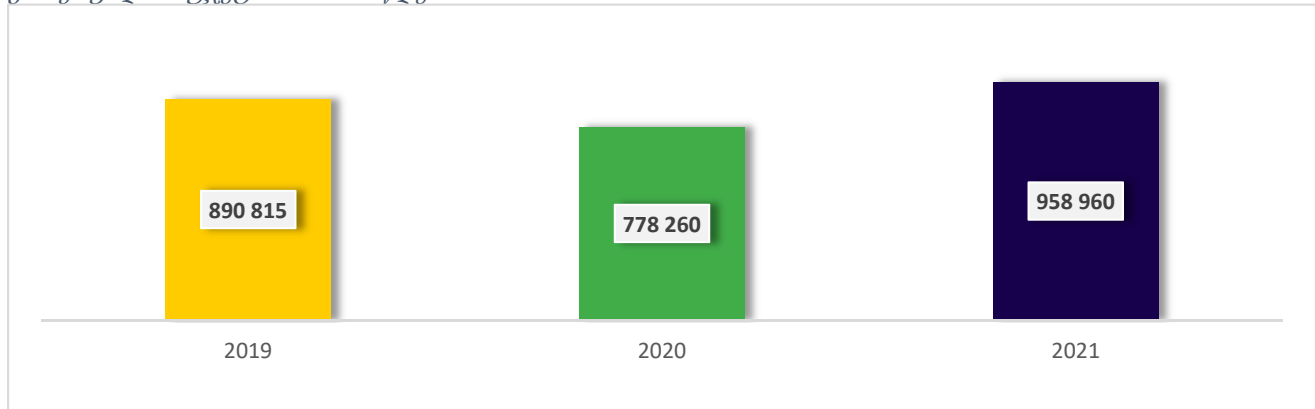
როგორც აღმოჩნდა, 2019-2020 წლების განმავლობაში კონკრეტულად ახალგაზრდობის მიმართულებით მუნიციპალიტეტს არ ჰქონია განსაზღვრული ბიუჯეტი, თუმცა მუნიციპალიტეტის მერიისა და მის დაქვემდებარებაში მოქმედი ორგანიზაციის ა(ა)იპ თეთრიწყაროს კულტურისა და სპორტის ცენტრის მიერ განხორციელდა პროგრამები და პროექტები, რომლებიც ორიენტირებული იყო ახალგაზრდებზე.

⁸ რამდენადაც კვლევის ფარგლებში თვისებრივი კვლევისთვის სამიზნეს თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი წარმოადგენს და ძირითადი ინფორმანტებიც, ისევე როგორც ახალგაზრდები სწორედ ამ მუნიციპალიტეტიდან მონაწილეობდნენ კვლევაში, მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის ფარგლებში განხორციელებული აქტივობების, შესაბამისი სამსახურისა და ბიუჯეტის შესახებ ინფორმაციაც მხოლოდ თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტისთვისაა წარმოდგენილი.

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონში

ახალგაზრდობისთვის განკუთვნილ პროექტებსა და პროგრამებზე 2019-2020 წელს ჯამში 1,669,075 ლარი დაიხარჯა. რაც შეეხება 2021 წელს გათვალისწინებულ თანხებს, უშუალოდ ახალგაზრდობის პოლიტიკის მიმართულებით კვლავ არ არის თანხა გათვალისწინებული, თუმცა პროგრამებსა და პროექტებზე, რომლებიც სხვებთან ერთად მიმართულია ახალგაზრდებზე, ბიუჯეტი 958,960 ლარს შეადგენს, რაც გაზრდილია წინა წლებთან შედარებით.

გრაფიკი # 4. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობისთვის განკუთვნილი პროექტებისა და პროგრამებისთვის გამოყოფილი ბიუჯეტი 2019-2021 წლებში

რაც შეეხება კონკრეტულად პროექტებსა და პროგრამებს, რომლებისთვისაც იყო და არის წელს გამოყოფილი თანხები, ისინი შემდეგნაირად ნაწილდება:

ცხრილი # 1. ახალგაზრდობისთვის განკუთვნილი პროექტები და პროგრამები 2019-2021 წლებში

პროექტები / პროგრამები	2019	2020	2021
სახელოვნებო, სპორტული და მუსიკის წრეებისა და სექციების ფუნქციონირების ხელშეწყობა	874,215	772,000	930,000
სხვადასხვა საგანმანათლებლო პროგრამაში/პროექტში მოსწავლე-ახალგაზრდების ჩართულობა (ასევე ტრანსპორტირების ხარჯი მხოლოდ 2019 წელს)	16,600	2,960	2,960
თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის პროფესიული განვითარების, განათლების ხელშეწყობა და ადგილობრივი სათემო ჯგუფების/ორგანიზაციების სოციალური ინიციატივების მხარდაჭერის პროგრამა	-	3,300	26,000
სულ	890,815	778,260	958,960

თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის მერიის ინფორმაციით, ზემოაღნიშნულ პროექტებს 2019-2020 წლების განმავლობაში 14-29 ასაკობრივ კატეგორიაში ჯამში 3ყავდა დაახლოებით 3 000 ბენეფიციარი. სამწუხაროდ, მერიას არ აქვს პროგრამებისა და პროექტების ბენეფიციართა სტატისტიკა ასაკობრივი კატეგორიების მიხედვით (14-17, 18-29). შესაბამისად, იმის თქმა, თუ რა წილია ბენეფიციარების სასკოლო ასაკის და რამდენი ახალგაზრდა დაფარა პროექტებმა თუ პროგრამებმა უფროსი ახალგაზრდების კატეგორიიდან, შეუძლებელია. 2021 წელს, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის მერია ვარაუდობს, რომ მათ პროგრამებსა და პროექტებს ეყოლება არანაკლებ 3 000 ბენეფიციარისა.

ის, რომ ახალგაზრდობის მიმართულებით თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის მერიაში არ არსებობს

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

დამოუკიდებელი განყოფილება შესაბამისი სპეციალისტითა და ბიუჯეტით გამოწვევად ფასდება ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლის მიერ. მისი შეფასებით, იმ სამსახურში, რომელიც ახალგაზრდობის საკითხებს კურირებს „ყველა ყველაფერს ითავსებს“, თუმცა ცალკე აღნიშნულისთვის როგორც სპეციალისტის, ასევე ბიუჯეტის გამოყოფას მნიშვნელოვნად მიიჩნევს. როგორც ძირითადი ინფორმანტის მიერ აღინიშნა, გამოწვევა ორივე - ადამიანური და ფინანსური რესურსის თვალსაზრისით არსებობს. აქ ხაზგასმული იყო, რომ მიუხედავად მწირი ფინანსური რესურსისა, არსებობს დონორების მხარდაჭერა, რომლის გამოყენებისთვის ადგილზე არასაკმარისი ცოდნაა აკუმულირებული. სწორედ ამის გამო, კვლევის მონაწილის შეფასებით, მუნიციპალიტეტმა ვერ მოახერხა საერთაშორისო ფინანსური რესურსის გამოყენება. ხაზგასასმელია, რომ *საერთაშორისო გრანტების ათვისების თვალსაზრისით შესაბამისი ცოდნის გაზიარებაა* ის, რაშიც, პირველ რიგში ისურვებდა ადგილობრივი თვითმმართველობა მხარდაჭერას ახალგაზრდობის სააგენტოსგან.

აქვე აღსანიშნავია, რომ ახალგაზრდობის სააგენტოსგან სასურველ მხარდაჭერაზე ისაუბრა კვლევის მონაწილე არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელმა. მისი შეფასებით, მნიშვნელოვანია არსებობდეს *უკუკავშირის ეფექტიანი მექანიზმი*. კერძოდ, იმ შემთხვევაშიც, როდესაც სააგენტო უარს ეუბნება ახალგაზრდულ ორგანიზაციას გრანტის გაცემაზე, აუცილებელია მან დააბრუნოს უკუკავშირი არა უბრალოდ იმასთან დაკავშირებით, რომ კონკრეტულ ორგანიზაციას უარი ეთქვა განაცხადის მხარდაჭერაზე/დაფინანსებაზე, არამედ იმაზეც, თუ რამ განაპირობა ამგვარი გადაწყვეტილების მიღება. როგორც აღინიშნა, ამით ახალგაზრდულ ორგანიზაციებს დაუგროვდებათ მეტი ცოდნა იმ ხარვეზებზე, რომელთა აღმოფხვრაც აუცილებელია სამომავლოდ წარმატებული საგრანტო განაცხადების წარსადგენად. გარდა ამისა, ეფექტიანი და შესაბამისი უკუკავშირით ორგანიზაციებს გაუჩნდებათ განცდა, რომ ქვეყანაში არსებობს ორგანიზაცია, „რომელიც მემამყება, რომ ქვეყანაში მყავს...“. ეფექტიან უკუკავშირთან ერთად, არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელმა ყურადღება გაამახვილა იმაზეც, რომ აუცილებელია ახალგაზრდობის სააგენტო ახალგაზრდების რეალურ საჭიროებებს რეგულარულად სწავლობდეს და მათზე რეაგირებდეს. ამასთან, იყოს ახალგაზრდულ ორგანიზაციებთან ღია აქტიური ურთიერთობისა და თანამშრომლობისთვის.

გარდა აღნიშნულისა, ძირითად ინფორმანტთა მიერ მნიშვნელოვნად ჩაითვალა დაინტერესებული მხარეების ჩართვა პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავებაში. როგორც კვლევის მონაწილე სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლებმა აღნიშნეს, ჯერჯერობით ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის შექმნაში არ მონაწილეობენ, თუმცა მუნიციპალიტეტის მერიისგან ინფორმირებულები არიან როგორც დოკუმენტის შექმნის, ასევე მისი მნიშვნელობის თაობაზე. კვლევის მონაწილე ფიქრობს, რომ უახლოეს მომავალში, სავარაუდოდ, უფრო გააქტიურდება მერიასთან თანამშრომლობა და არასამთავრობო სექტორიც ჩაერთვება ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავებაში. რაც შეეხება არაორგანიზაციულად, არამედ ინდივიდუალურად ახალგაზრდების ჩართულობას პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავების პროცესში, კვლევის მონაწილე სამოქალაქო აქტივისტი აღნიშნულს ამ ეტაპზე სკეპტიკურად აფასებს და უფრო გრძელვადიან პერსპექტივად განიხილავს. მისი აზრით, აღნიშნულისთვის ცნობიერების ამაღლების მიმართულებითაა სერიოზული სამუშაო, რაც დროს მოითხოვს.

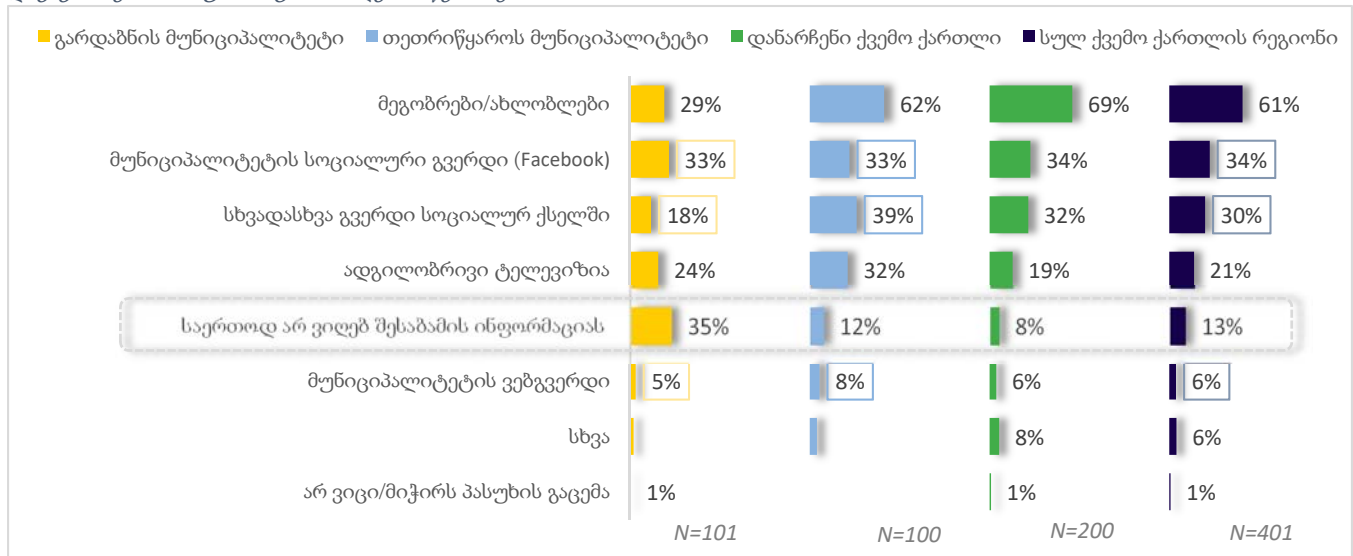
გარდა პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავებისას დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის, ახალგაზრდების რეალური საჭიროებების გათვალისწინების, ფინანსური და ადამიანური რესურსის

მობილიზების მნიშვნელობისა, ახალგაზრდობის პოლიტიკის განხორციელებისთვის მნიშვნელოვან საკითხად კვლევის მონაწილე ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელმა *დეცენტრალიზაცია* დაასახელა. აქ ორ საკითხზე გამახვილდა ყურადღება. ერთი, აღინიშნა, რომ აუცილებელია ადგილზე გადაწყვეტილებების მიღებისას მუნიციპალიტეტს ჰქონდეს სრული თავისუფლება და არ უწევდეს „სადღაც რაღაცის შეთანხმება“. და მეორე, რაზეც ასევე გამახვილდა ყურადღება, არის ბიუროკრატიული ბარიერების შემცირება. მისი შეფასებით, ახალგაზრდების ინიციატივებზე, რომლებსაც ისედაც იშვიათი ხასიათი აქვს, რეაგირებას ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი უფრო სწრაფად უნდა ახდენდეს, ვიდრე ეს ახლაა შესაძლებელი. მართალია, მერია, როგორც საჯარო სტრუქტურა ვალდებულია გარკვეული პროცედურები დაიცვას პროექტის განხილვისა თუ დამტკიცებისთვის, მაგრამ მას უნდა ჰქონდეს მეტი ლავირების შესაძლებლობა და გამარტივებულ რეჟიმში გადაწყვეტილებების მიღება უნდა მოახერხოს. რესპონდენტის შეფასებით, ახალგაზრდების ინიციატივებზე არაოპერატიული რეაგირება მათ უქმნის განცდას, რომ ვერ მიიღებენ მხარდაჭერას, იმედგაცრუებულები რჩებიან და ის იშვიათი ინიციატივებიც შეიძლება აღარ გაჩნდეს.

2.2. ახალგაზრდული პროგრამები და სერვისები

კვლევის ფარგლებში რესპონდენტებმა ახალგაზრდულ პროგრამებსა და სერვისებთან დაკავშირებით გამოთქვეს მოსაზრებები. აღმოჩნდა, რომ *ქვემო ქართლის რეგიონში* რესპონდენტების ნახევარზე მეტი ინფორმაციას მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან (მუნიციპალური პროგრამები, სერვისები, სიახლეები) დაკავშირებით იღებს *მეგობრებისგან/ახლობლებისგან* (68%). აღნიშნულ ინფორმაციას გამოკითხულთა ასევე დიდი ნაწილი (70%) იღებს სხვადასხვა *ინტერნეტრესურსიდან* (მუნიციპალიტეტის სოციალური გვერდი (ფეისბუქგვერდი), ასევე ვებგვერდი და სხვადასხვა გვერდი სოციალურ ქსელში). *გარდაბნის მუნიციპალიტეტში* აღნიშნულისთვის ინფორმაციის მიღების წყარო უმრავლესობისთვის *ინტერნეტრესურსებია* (56%), სადაც ინფორმაციას მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით საერთოდ არ იღებს რესპონდენტთა 35%. *თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში* ახალგაზრდების უმრავლესობისთვის მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით ინფორმაციის წყარო *მეგობრები/ახლობლები* არიან (62%). სხვადასხვა *ინტერნეტრესურსს* კი აღნიშნულისთვის ჯამურად ათიდან რვა გამოკითხული იყენებს (80%). მათგან უმრავლესობა სხვადასხვა გვერდზე მიუთითებს სოციალურ ქსელში (39%). უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ახალგაზრდებისთვის მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით ინფორმაციის წყაროს ასევე წარმოადგენს ადგილობრივი ტელევიზია.

გრაფიკი # 5. მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან (მუნიციპალური პროგრამები, სერვისები, სიახლეები) დაკავშირებით ინფორმაციის მიღების წყაროები

აღსანიშნავია, რომ რეგიონში მეგობრები/ახლობლები არიან მუნიციპალიტეტში მიმდინარე მოვლენებთან (მუნიციპალური პროგრამები, სერვისები, სიახლეები) დაკავშირებით ინფორმაციის მთავარი წყარო ყველა ჭრილში. თუმცა, კვლევამ გარკვეული განსხვავებები გამოავლინა ინტერნეტურსებთან, როგორც ინფორმაციის წყაროსთან დაკავშირებით. ასე მაგალითად, თუ ახალგაზრდების 82% ასახელებს სოციალურ ქსელში გვერდებს (მუნიციპალიტეტის ფეისბუქგვერდი და სხვადასხვა გვერდი სოციალურ ქსელში) ინფორმაციის წყაროდ *ქლაქის* ტიპის დასახლებებში, *სოფლის* ტიპის დასახლებებში იმავეზე 49% მიუთითებს. იგივე ინფორმაციის წყაროს გამოყენებაზე მიუთითებს ეთნიკურად ქართველების 80% და *ეთნიკური უმცირესობების* წარმომადგენელთა 48%. აქვე საგულისხმოა, რომ ადგილობრივ ტელევიზიას ინფორმაციის წყაროდ მეტი ეთნიკურად ქართველი ასახელებს (26%), ვიდრე ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი (16%). რაც შეეხება *ასაკის* ჭრილს, აქ საგულისხმოა, რომ მუნიციპალური პროგრამების, სერვისებისა თუ სიახლეების შესახებ ინფორმაციას საერთოდ არ იღებს მეხუთედი 14-17 წლის ასაკობრივ ჯგუფში (21%), მაშინ როდესაც იგივე მაჩვენებელი 18-23 წლის ასაკობრივ ჯგუფში 8%, 24-29 წლის ახალგაზრდებთან კი - 12%-ია. ასაკის მატებასთან ერთად იზრდება როგორც სოციალურ ქსელში გვერდების, ასევე ადგილობრივი ტელევიზიის ინფორმაციის წყაროდ დასახელების მაჩვენებელიც. კერძოდ, სოციალურ ქსელში გვერდებს წყაროდ 14-17 წლის ახალგაზრდების 56%, უფროსებში კი 67%-67% ასახელებს. ადგილობრივ ტელევიზიას კი წყაროდ 14-17 წლის ახალგაზრდების 12% და უფროსების ჯგუფში მეოთხედი (18-23 წელი - 25%, 24-29 წელი - 23%) ასახელებს.

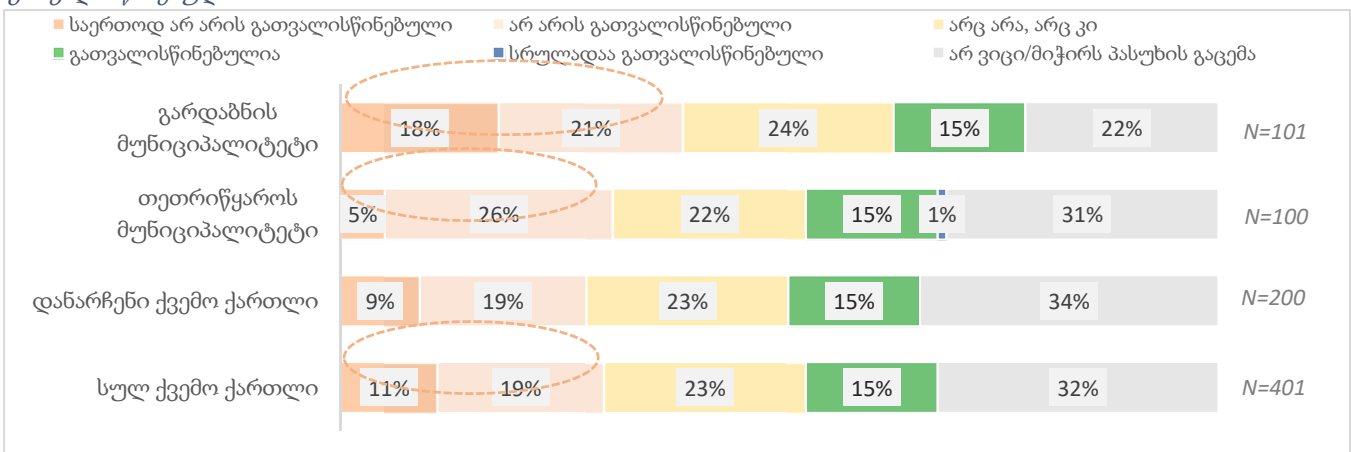
აღნიშნულთან ერთად, ხაზგასასმელია ისიც, რაც *თვისებრივი კვლევის* დროს გამოიკვეთა. კერძოდ, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეებმა თუ ძირითადად ინფორმანტებმა აღნიშნეს, რომ ახალგაზრდების ინფორმირების თვალსაზრისით არსებობს გამოწვევები ორი მიმართულებით. ერთი მათგანი სოფლის ტიპის დასახლებებში ინტერნეტზე შეზღუდულ ხელმისაწვდომობას, მეორე კი ენობრივ ბარიერს უკავშირდება, რაც განსაკუთრებით აქტუალურია ეთნიკური უმცირესობების კომპაქტურად დასახლებულ თემებში. შესაბამისად, მუნიციპალური პროგრამებისა თუ სერვისების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებისა თუ, ზოგადად,

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

ახალგაზრდობის პოლიტიკის კონტექსტში საკომუნიკაციო სტრატეგიის გაწერისას მნიშვნელოვანია ამ ფაქტორების გათვალისწინება და მიზნობრივი ჯგუფებისთვის ერთდროულად სხვადასხვა წყაროს გამოყენებით ინფორმაციის მიწოდება.

იმის შეფასება, გათვალისწინებულია თუ არა ახალგაზრდების ინტერესები მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში, უჭირს გამოკითხულთა მესამედს **ქვემო ქართლის რეგიონში** (32%). რესპოდენტების 23%-ის აზრით, ახალგაზრდების ინტერესები მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში თან გათვალისწინებულია, თან არა. ამასთან, 15% ამბობს, რომ მათნაირი ახალგაზრდების ინტერესები გათვალისწინებულია, მეხუთედი კი პირიქით, მიიჩნევს, რომ საერთოდ არ არის/არ არის გათვალისწინებული ინტერესები (20%). **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** მეხუთედს უჭირს აღნიშნულის შეფასება (22%), ათიდან ოთხი გამოკითხული კი ფიქრობს, რომ მათი მსგავსი ახალგაზრდების ინტერესები მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში გათვალისწინებული არ არის (39%). **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** მესამედს უჭირს აღნიშნულის შეფასება (31%) და ასევე მესამედი იზიარებს მოსაზრებას, რომ ინტერესები საერთოდ არ არის/არ არის გათვალისწინებული მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში (31%).

გრაფიკი # 6. შეფასება, თუ რამდენადაა მუნიციპალიტეტის საქმიანობაში ახალგაზრდების ინტერესები გათვალისწინებული

აღსანიშნავია, რომ *ქლაქის* ტიპის დასახლებებში 19% ამბობს, რომ მათნაირი ახალგაზრდების ინტერესები გათვალისწინებულია მუნიციპალიტეტების საქმიანობაში, *სოფლის* ტიპის დასახლებებში კი აღნიშნულზე მხოლოდ 12% მიუთითებს. თუ იგივე პოზიციას ეთნიკურად ქართველების დაახლოებით მეოთხედი იზიარებს (23%), *ეთნიკური უმცირესობების* ჯგუფში იგივეზე მხოლოდ 7% მიუთითებს. *ასაკის* ჭრილში კი, ყველაზე ახალგაზრდების დიდ ნაწილს უჭირს აღნიშნულის შეფასება (44%), 18-23 წლის ჯგუფში კი ყველაზე დიდი ნაწილი იმაზე მიუთითებს, რომ მათნაირი ახალგაზრდების ინტერესები საერთოდ არ არის/არ არის გათვალისწინებული (27%), ისევე როგორც უფროსი ახალგაზრდების ჯგუფში, სადაც უკვე ათიდან ოთხი მიუთითებს აღნიშნულზე (41%).

მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილ და განხორციელებულ აქტივობებთან დაკავშირებით *თვისებრივმა კვლევამ* გამოავლინა, რომ ისინი უმეტესად სკოლის ასაკის ახალგაზრდებისთვისაა გათვლილი და ძირითადად მოიაზრებს ისეთ აქტივობებს, როგორებიცაა

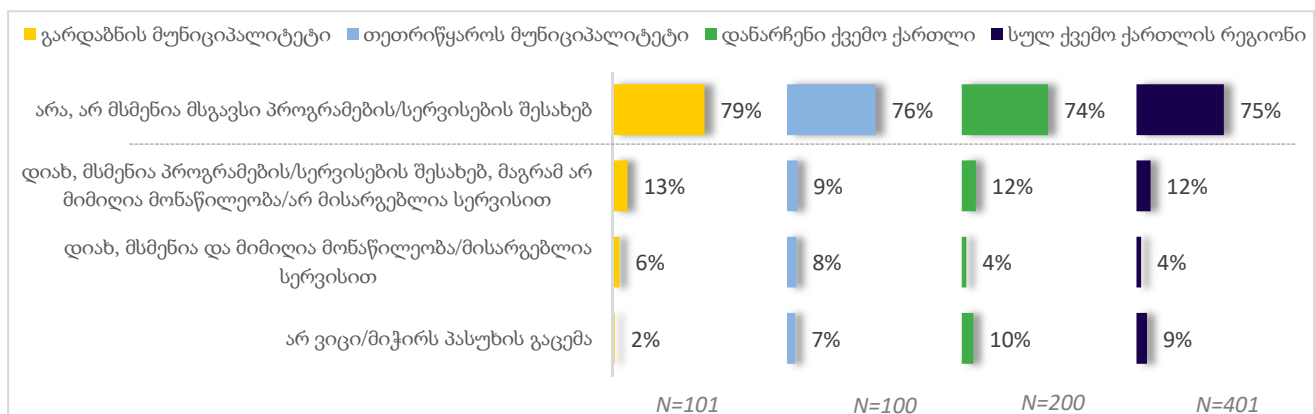
ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონში

დასუფთავების აქციები, მოხალისეობრივი საქმიანობა, რაც ხანდაზმულთა და სოციალურად დაუცველთა დახმარებას გულისხმობს. აქვე ისიც აღსანიშნავია, რომ ამგვარი აქტივობები ძირითადად კონკრეტულ დღესასწაულებთანაა (მაგ: ახალი წელი, აღდგომა) ასოცირებული. შედარებით უფროსი ასაკის ახალგაზრდებმა კი მუნიციპალიტეტში განხორციელებულ აქტივობებზე საუბრისას ძირითადად სპორტული აქტივობები გაიხსენეს. აქაც საგულისხმოა, რომ ეს აქტივობები სხვადასხვა სპორტული წრის არსებობას და მათ აქტივობებს უკავშირდება; ისინი არ ფარავს ნებისმიერ ახალგაზრდას, არამედ გათვლილია მათზე, ვინც ამ წრეებზე დადის და უფრო სერიოზულადაა სპორტით დაკავებული, ვიდრე მხოლოდ გართობისა თუ ჯანსაღი ცხოვრების წესის გამო. ამასთან, ეს აქტივობები უმეტესად თავს იყრის მუნიციპალურ ცენტრებში და იშვიათად სოფლებში.

ის ფაქტი, რომ აქტივობები უმეტესად სკოლის მოსწავლეებისთვისაა განკუთვნილი იმით აიხსნება კვლევის მონაწილეთა მიერ, რომ სკოლის დასრულების შემდეგ ბევრი ახალგაზრდა ტოვებს მუნიციპალიტეტს სწავლისა თუ დასაქმების მიზნით. იქედან მოზრუნებულები კი, „სხვადასხვა საქმით არიან დაკავებული“ და აქტივობებში არც ერთვებიან. ამდენად, ყველაზე დიდი რაოდენობა ახალგაზრდებისა ადგილზე სკოლის ასაკის არის და მათი ჩართვა აქტივობებშიც უფრო მარტივი და რეალისტურია. აქტივობების *ლოკაციასთან* დაკავშირებით კი საგულისხმოა, რომ კვლევის მონაწილე 14-17 წლის ახალგაზრდები სოფლის ტიპის დასახლებებიდან ნაკლებად ფლობდნენ ინფორმაციას იმის თაობაზე, იმართება თუ არა რაიმე აქტივობა მუნიციპალურ ცენტრში. სხვა ჯგუფებში კი აღინიშნა, რომ აქტივობები უმეტესად ტარდება მუნიციპალურ ცენტრში. ამასთან, აღინიშნა, რომ ახალგაზრდებისთვის განკუთვნილ სხვადასხვა წრეზე (სპორტი, ხელოვნება) ხელმისაწვდომობაც ცენტრშია, რაზეც წვდომა სოფლის ტიპის დასახლებებიდან ახალგაზრდებს ურთულდებათ *ტრანსპორტთან* დაკავშირებული პრობლემის გამო.

ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხული რესპონდენტების უმეტესობას არ სმენია ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამების/სერვისების შესახებ (75%). დაახლოებით მსგავსია განაწილება როგორც სამიზნე მუნიციპალიტეტებში, ასევე დანარჩენ რეგიონში. იმ რესპონდენტებიდან კი (16%), ვისაც სმენია საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამების/სერვისების შესახებ ყველაზე მეტი ასახელებს ახალგაზრდულ ბანაკებსა და საზაფხულო სკოლებს. ასევე დასახელდა მასობრივი სპორტისა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაციის, მოხალისეობრივი საქმიანობისა და სპორტული საკლუბო გუნდების მხარდაჭერის პროგრამები.

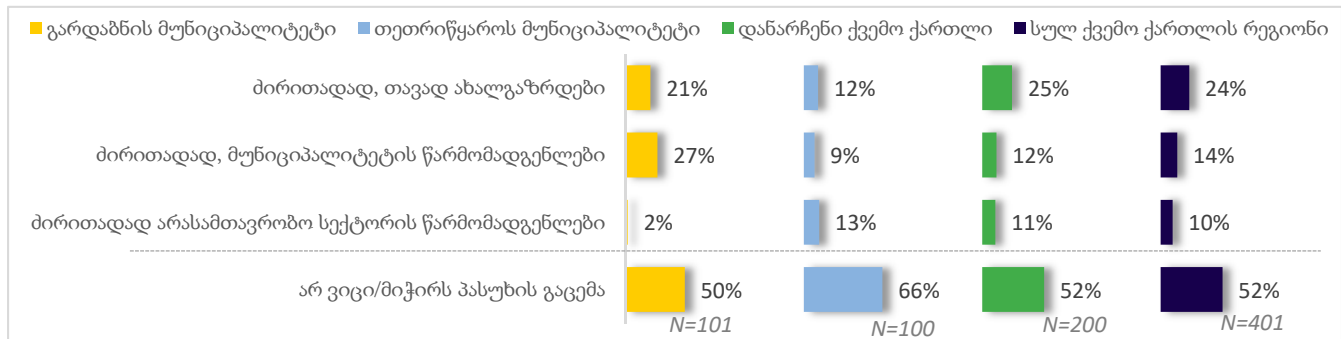
გრაფიკი # 7. ინფორმირება მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდული მუნიციპალური პროგრამების/სერვისების შესახებ

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონში

ქვემო ქართლის რეგიონში რესპონდენტების ნახევარს უჭირს შეაფასოს, თუ ვინ არის ძირითადად ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი/განხორციელებული აქტივობების ინიციატორი მათ მუნიციპალიტეტში (52%), მეოთხედი კი მიიჩნევს, რომ ძირითადად თავად ახალგაზრდები არიან ინიციატორები (24%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტშიც გამოკითხულთა ნახევარს უჭირს აღნიშნულის შეფასება (50%), მესამედი კი აქტივობების ინიციატორად მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებს ასახელებს (27%). რაც შეეხება თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტს, აქ რესპონდენტთა დიდ ნაწილს გაუჭირდა შეეფასებინა, თუ ვინ არის ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი/განხორციელებული აქტივობების ინიციატორი (66%).

გრაფიკი # 8. მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი/განხორციელებული აქტივობების ინიციატორი

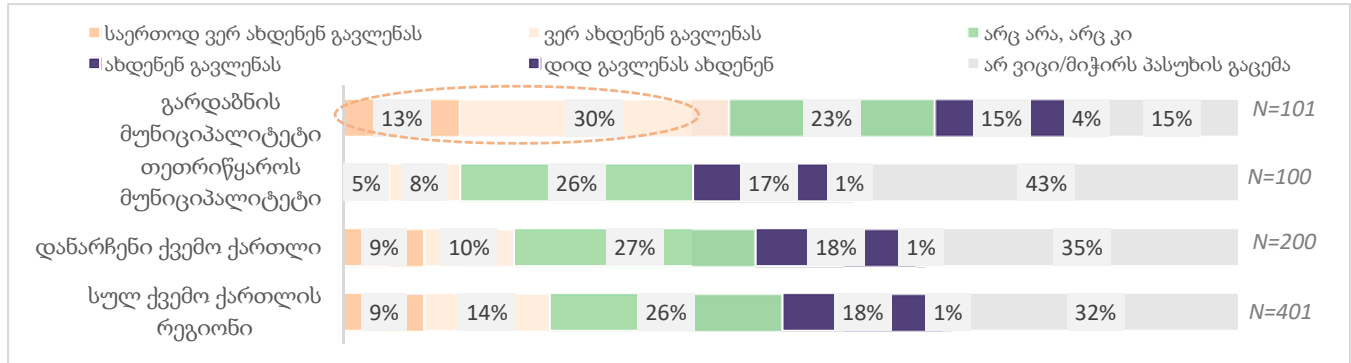
თვისებრივი კვლევის შედეგებმა უჩვენა, რომ ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი აქტივობების ინიციატორები თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში თავად ახალგაზრდები იშვიათად არიან. მართალია, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ ინიციატივით ახალგაზრდების მიმართვას აქვს ადგილი, თუმცა ეს იშვიათ გამონაკლისს წარმოადგენს, ვიდრე გავრცელებულ წესს.

რაც შეეხება ახალგაზრდული ორგანიზაციის/გაერთიანების წევრობას, კვლევის რესპონდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა არ არის და არასდროს ყოფილა მათი წევრი, როგორც ზოგადად ქვემო ქართლის რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში. იმ რესპონდენტებიდან კი (6% - სულ 22 ახალგაზრდა მთელ რეგიონში), ვინც არიან ან იყვნენ ახალგაზრდული ორგანიზაციის/გაერთიანების წევრები, უმეტესობა აცხადებს, რომ ტრენინგების/ვორქშოპების ორგანიზება იყო ის ძირითადი საქმიანობა, რასაც ეწეობა მათი ახალგაზრდული ორგანიზაცია/გაერთიანება. ასევე დასახელდა კულტურული აქტივობების, საქველმოქმედო აქციების/ღონისძიებებისა და სპორტული აქტივობების ორგანიზება.

რესპონდენტებმა შეაფასეს ის, თუ რამდენად ახდენენ მათნაირი ახალგაზრდები გავლენას ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე. კვლევის შედეგების თანახმად, ქვემო ქართლის რეგიონში მესამედს უჭირს აღნიშნულის შეფასება (32%), 26%-ის აზრით კი, ისინი თან არც ახდენენ გავლენას ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე და თან ახდენენ. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდები უმეტესად იზიარებენ პოზიციას, რომ მათნაირი ახალგაზრდები გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე ადგილობრივ დონეზე საერთოდ ვერ ახდენენ/ვერ ახდენენ გავლენას (43%). თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში აღნიშნულის შეფასება უჭირს ათიდან ოთხ გამოკითხულს (43%), მეოთხედის პოზიცია კი ნეიტრალურია (26%).

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

გრაფიკი # 9. შეფასება, თუ რამდენად ახდენენ ახალგაზრდები გავლენას ადგილობრივ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე

რაც შეეხება იმას, უშუალოდ კვლევის რესპონდენტებს მიუღიათ თუ არა მონაწილეობა თავიანთი მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ბოლო 1-2 წლის გათვალისწინებით, როგორც ქვემო ქართლის რეგიონში ზოგადად (88%), ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში (გარდაბანი - 85%, თეთრიწყარო - 85%) ამგავრი გამოცდილების არარსებობაზე მიუთითა აბსოლუტურმა უმრავლესობამ. მათი ნახევარი ამის მიზეზად ქვემო ქართლის რეგიონში ასახელებს იმას, რომ არ სმენია მსგავსი შესაძლებლობის თაობაზე (54%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტში მსგავსი პასუხი დააფიქსირა ახალგაზრდების 59%-მა, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი - 71%-მა.

გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ახალგაზრდების დაბალი მონაწილეობა, სხვა საკითხებთან ერთად, რაზეც პოლიტიკური ჩართულობისა და სამოქალაქო აქტივიზმის ქვეთავში ვისაუბრებთ, იმითაც შეიძლება აიხსნას, რომ ახალგაზრდობისთვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების როგორც დაგეგმვაზე, ასევე განხორციელებაზე მთავარ პასუხისმგებლობას ისინი ადგილობრივ ხელისუფლებას აკისრებენ. აღნიშნული მკაფიოდ გამოვლინდა თვისებრივი კვლევის შედეგად. როგორც თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ფოკუსური დისკუსიების მონაწილე სკოლის ასაკის თუ უფროსი ახალგაზრდები აღნიშნავენ, მთავარი პასუხისმგებლობა პროცესების დაგეგმვა-მართვაზე ადგილობრივ ხელისუფლებას ეკისრება, რომელსაც შესაბამისი უფლებამოსილებები აქვს მინიჭებული ცენტრალური ხელისუფლებისგან. აქვე ხაზგასასმელია, რომ საკუთარ პასუხისმგებლობაზე საუბრისას ახალგაზრდები უმეტესად იმ აქტივობებში ჩართვას მოიაზრებენ, რაც უკვე დაგეგმილია და არა რაიმეს დაგეგმვას.

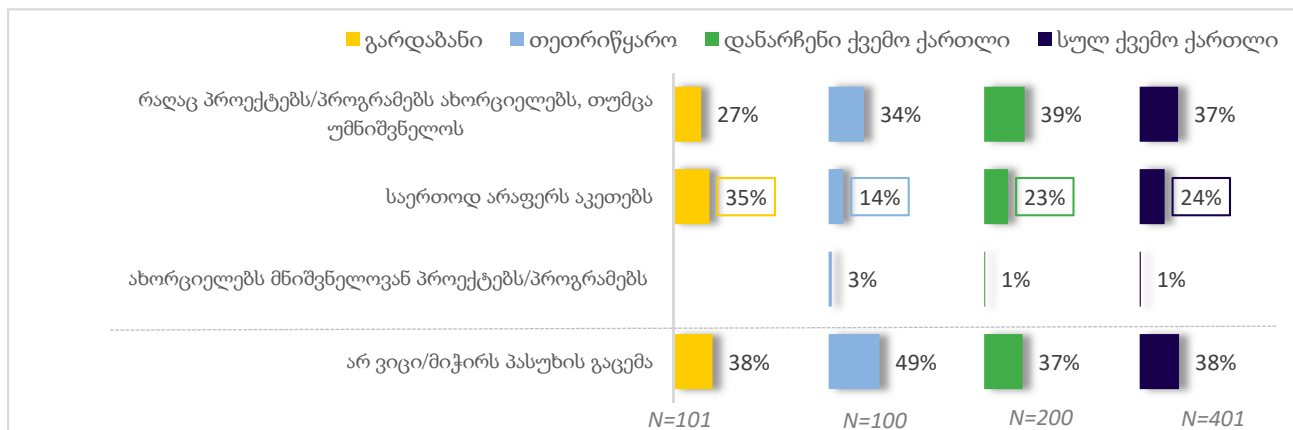
ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხული რესპონდენტების უმრავლესობის აზრით, უმთავრესი გამოწვევა/პრობლემა, რომლის მოგვარებაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ახალგაზრდობისთვის მათ მუნიციპალიტეტში არის დასაქმების ხელშეწყობა (68%) და მსგავს შეხედულებას იზიარებენ სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ ქვემო ქართლში. ახალგაზრდული საქმიანობის სერვისებზე, სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე, სტაჟირების პროგრამებსა თუ სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით არსებული გამოწვევების მოგვარების მნიშვნელობაზე რეგიონში ათიდან ორი რესპონდენტი მიუთითებს. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში გამოწვევად, რომელიც მნიშვნელოვანია მოგვარდეს ყველაზე მეტმა გამოკითხულმა ასევე დასაქმების ხელშეწყობა დაასახელა (75%). რაც შეეხება თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტს, აქაც დასაქმების ხელშეწყობა

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

გამოწვევებზე გამახვილდა ყურადღება. ცალკე გამოწვევად იდენტიფიცირდა ასევე ტრანსპორტზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა, რაც განსაკუთრებით პრობლემურია სოფლის ტიპის დასახლებებისთვის. განსაკუთრებულ პრობლემად გამოიკვეთა ასევე ქართული ენის ცოდნასთან დაკავშირებით არსებული გამოწვევები. თითოეულ მათგანზე შესაბამის ქვეთავებში ვისაუბრებთ, აქ კი უნდა აღინიშნოს, რომ ამ პრობლემების მოგვარების თვალსაზრისით ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ გადადგმულ მნიშვნელოვან ნაბიჯებზე თვისებრივი კვლევის მონაწილე ახალგაზრდებს ყურადღება არ გაუმახვილებიათ. აღინიშნა, რომ არის ცალკეული შემთხვევები, როდესაც შეინიშნება გარკვეული აქტიურობა („ჩვენთან სტადიონი გააკეთეს“), თუმცა, პროგრესზე ამ თვალსაზრისით ახალგაზრდები არ მიუთითებდნენ.

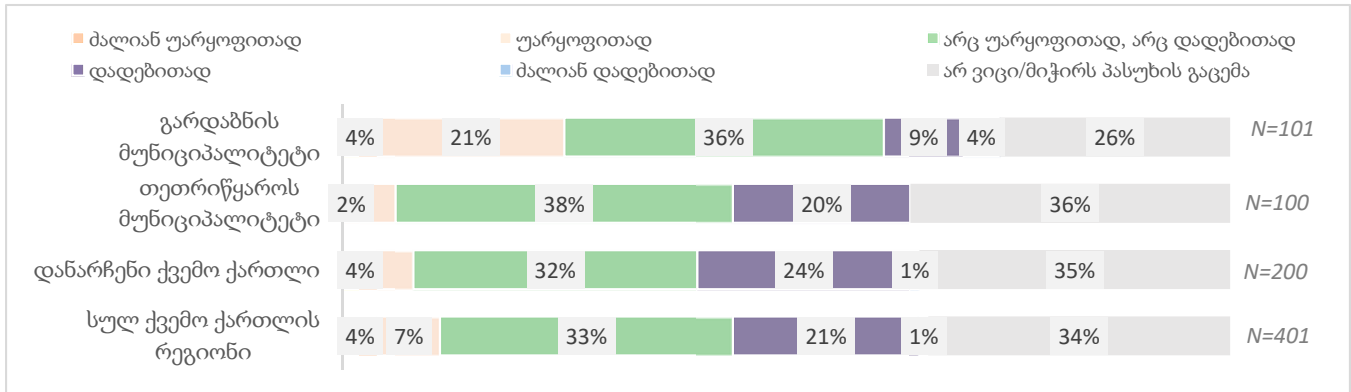
რაც შეეხება რაოდენობრივი კვლევის შედეგებით იმის შეფასებას, თუ რას აკეთებს ზემოთ აღნიშნული პრობლემების მოსაგვარებლად ადგილობრივი ხელისუფლება, შეფასება უჭირს ათიდან ოთხ გამოკითხულს **ქვემო ქართლის რეგიონში (38%)**. დაახლოები ამდენივე მიიჩნევს, რომ **ადგილობრივი ხელისუფლება რაღაც პროექტებს/პროგრამებს ახორციელებს, თუმცა უმნიშვნელოს (37%)**. საგულისხმოა ისიც, რომ გამოკითხულთა მეოთხედის აზრით ამ პრობლემების მოსაგვარებლად ადგილობრივი ხელისუფლება არაფერს აკეთებს. **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** ახალგაზრდების 38%-ს უჭირს აღნიშნულის შეფასება, 35%-ს კი მიაჩნია, რომ ადგილობრივი ხელისუფლება საერთოდ არაფერს აკეთებს პრობლემების მოსაგვარებლად. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში შეფასება უჭირს ყოველ მეორე გამოკითხულს (49%), 34%-ს კი მიიჩნევს, რომ ადგილობრივი ხელისუფლება რაღაც პროექტებს/პროგრამებს ახორციელებს, თუმცა უმნიშვნელოს.

გრაფიკი # 11. ადგილობრივი ხელისუფლების მუშაობის შეფასება პრობლემების მოგვარების კონტექსტში

ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხული რესპონდენტების მესამედი აცხადებს, რომ ისინი ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე ახალგაზრდული მიმართულებით განხორციელებული პროგრამებითა და ღონისძიებებით მიღწეულ შედეგებს აფასებენ არც უარყოფითად და არც დადებითად (33%). მსგავსია შეფასებების სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონშიც.

გრაფიკი # 12. ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდული მიმართულებით განხორციელებული პროგრამებითა და ღონისძიებებით მიღწეული შედეგების შეფასება

ეროვნულ დონეზე ახალგაზრდული მიმართულებით მიღწეულ შედეგებზე საუბრისას ძირითადად ინფორმანტმა ადგილობრივი თვითმმართველობიდან აღნიშნა ბოლოდროინდელი ცვლილებები, რომლებიც ახალგაზრდობის სააგენტოსთან დაკავშირებით განხორციელდა. კერძოდ, რესპონდენტის შეფასებით, სააგენტოს ფუნქციების კვლავ სამინისტროს სტრუქტურულ ერთეულად დაბრუნება ბევრ კითხვის ნიშანს აჩენს. გარდა იმისა, რომ კითხვებია იმასთან დაკავშირებით, რატომაა უკეთესი გამოსავალი კვლავ სამინისტროსთან მისი მიერთება, ამ პროცესთან დაკავშირებით დისკუსიებში ახალგაზრდების ჩართვაც იქნებოდა მნიშვნელოვანი. ცალსახად პოზიტიური ან ნეგატიური დამოკიდებულება კვლევის მონაწილეს არ დაუფიქსირებია, თუმცა მის ნარატივში შეიძლება იმ კითხვის ნიშნების ამოკითხვა, რომელიც სააგენტოს კვლავ სამინისტროს სტრუქტურულ ერთეულად გარდაქმნის საჭიროებას კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს.

2.3. განათლება და დასაქმება

განათლება

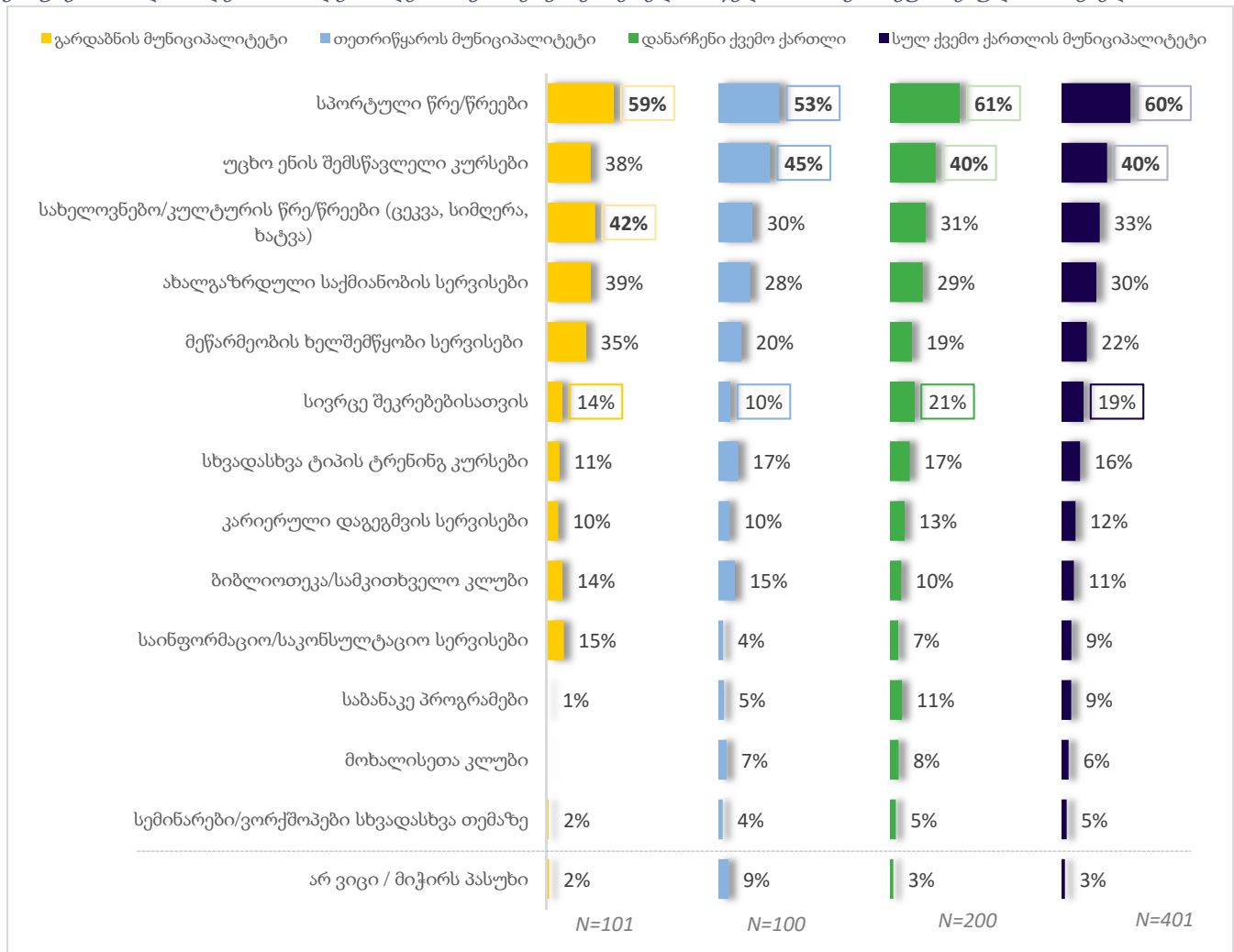
ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხული რესპონდენტების უმრავლესობა თვლის, რომ ახალგაზრდობისთვის ხარისხიანი სასკოლო განათლება ხელმისაწვდომია/სავსებით ხელმისაწვდომია (75%). გარდაბნისა და თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტებში მსგავსი შეფასება ათიდან დაახლოებით შვიდ გამოკითხულს აქვს (შესაბამისად, 68% და 73%). რაც შეეხება დანარჩენ ქვემო ქართლს მსგავს შეხედულებას გამოკითხული ახალგაზრდების 77% იზიარებს.

იმ სერვისების შეფასებისას, რომლებზეც დასახლებაში ხელმისაწვდომობა ახალგაზრდობისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა უმრავლესობამ სპორტულ წრეებზე (60%) და უცხო ენების შემსწავლელ კურსებზე (40%) ხელმისაწვდომობა მიიჩნია. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ორი ყველაზე მეტად დასახელებული სერვისი, რომელზე ხელმისაწვდომობასაც არსებითად მიიჩნევენ ახალგაზრდები სპორტულ (59%) და სახელოვნებო/კულტურის წრეებზე (42%) ხელმისაწვდომობაა. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ორ ყველაზე ხშირად დასახელებულ სერვისად კი სპორტულ წრეებსა (53%) და უცხო ენების კურსებზე (45%) ხელმისაწვდომობა ჩაითვალა მნიშვნელოვნად. იგივეა რეალობა ქალაქი-სოფლის ჭრილობიც. საგულისხმოა, რომ სოფლის ტიპის დასახლებებში სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობას

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

მნიშვნელოვნად ათიდან შვიდი გამოკითხული მიიჩნევს (69%). ქალაქში კი ეს მაჩვენებელი 49%-ის ტოლია. საინტერესოა მონაცემები ასაკის ჯგუფების მიხედვით. ყველა ასაკობრივი ჯგუფისთვის სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობა მიიჩნევა ყველაზე მნიშვნელოვნად. რაც შეეხება მეორე ყველაზე ხშირად დასახელებულ სერვისს, რომელზე ხელმისაწვდომობასაც არსებითად მიიჩნევენ ახალგაზრდები, აქ საგულისხმოა, რომ თუ სკოლის ასაკის (14-17 წელი) რესპოდენტები სახელოვნებო/კულტურის წრეებზე ხელმისაწვდომობის მნიშვნელობაზე მიუთითებენ (35%), უფროსი ასაკის ახალგაზრდებისთვის არსებითია ხელმისაწვდომობის არსებობა უცხო ენის შემსწავლელ კურსებზე (18-23 წელი - 47%, 24-29 წელი - 42%). რაც შეეხება გენდერის ჯგუფებს, როგორც გამოკითხული ქალების, ასევე კაცების უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ მათ დასახლებაში ახალგაზრდებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობის არსებობა (შესაბამისად, 52% და 68%).

გრაფიკი # 13. დასახლებაში ახალგაზრდებისთვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის განსაკუთრებული მნიშვნელობა

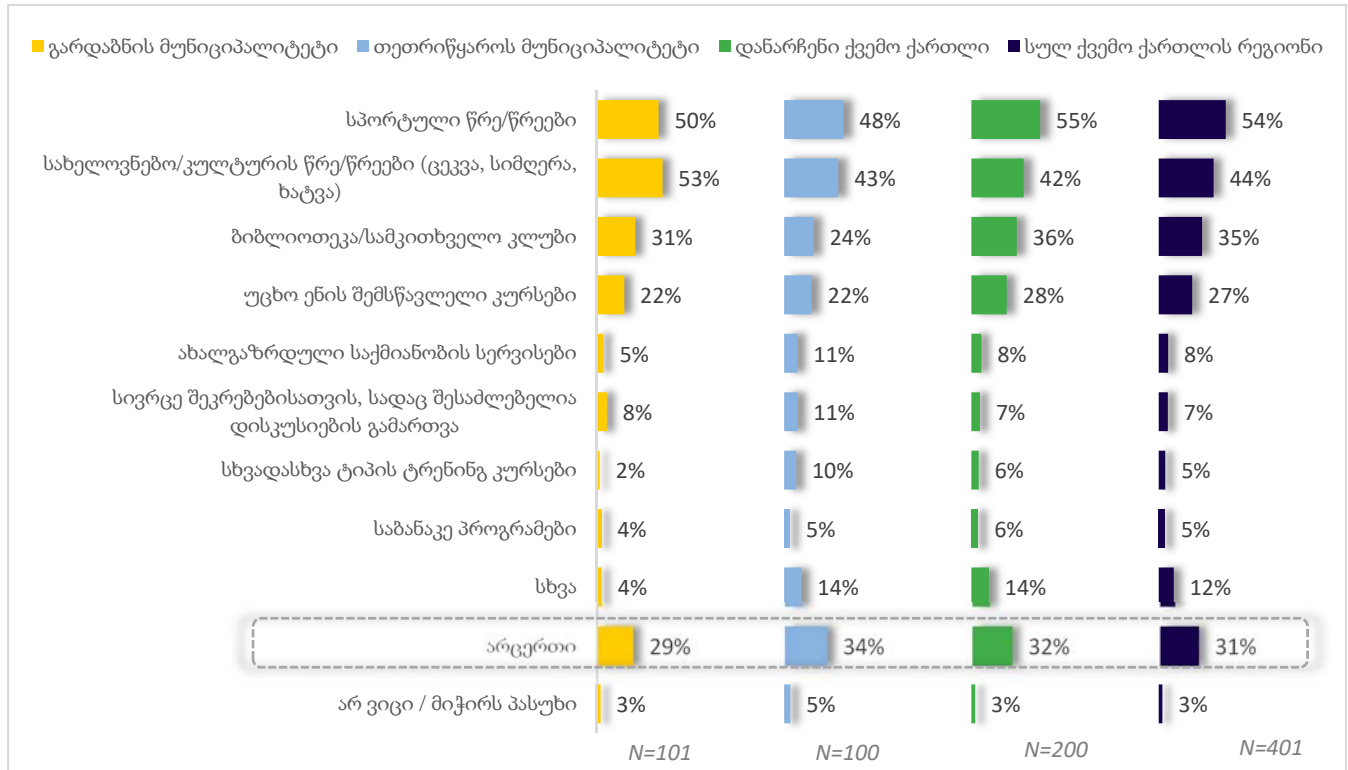
აღსანიშნავია, რომ თვისებრივი კვლევის ფარგლებში თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებმა ისეთ სერვისზე ხელმისაწვდომობის არსებობა მიიჩნიეს არსებითად, როგორიცაა სივრცეები შეკრებებისთვის, სადაც დისკუსიების გამართვა, ტრენინგების ორგანიზება, აზრების გაცვლა და ერთმანეთთან კომუნიკაცია იქნება შესაძლებელი. მართალია, აღნიშნულ სერვისზე

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებების და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონში

დასახლებაში ხელმისაწვდომობის არსებობას მნიშვნელოვნად თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტში გამოკითხული ახალგაზრდების მხოლოდ 10% ასახელებს, მაგრამ ფოკუსური დისკუსიებისას ამგვარი სივრცეების არსებობის მნიშვნელოვნებას განსაკუთრებით გაესვა ხაზი ახალგაზრდების მიერ ყველა ასაკობრივ კატეგორიაში როგორც ქალაქის, ასევე სოფლის ტიპის დასახლებებიდან. მის მნიშვნელობაზე ყურადღება ასევე გამახვილდა კვლევის მონაწილე ძირითად ინფორმანტებთანაც. მეტიც, აღინიშნა, რომ ამგვარი სივრცეების ვირტუალურად შექმნაც კი მნიშვნელოვანი იქნება, რათა მთავარი მიზანი - დისკუსიების გამართვა, კომუნიკაცია და არაფორმალური განათლების მიღება იყოს მიღწეული. აღინიშნა, რომ რამდენადაც სივრცის მთავარი დანიშნულება სხვადასხვა საკითხზე საუბარი, ერთმანეთის გაცნობა და აზრების გაზიარებაა, ონლაინ სივრცის ამისთვის გამოყენებაც მისაღები იდეაა. თუმცა, ონლაინ რეჟიმში აქტივობების დაგეგმვის იდეის პოზიტიური შეფასების მიუხედავად, ისიც გასათვალისწინებელია, რომ დისკუსიების მონაწილეთა თქმით, ეს ვერ იქნება ძირითადი ფორმატი შეკრებებისთვის, თუნდაც იმიტომ, რომ ბევრ სოფლის ტიპის დასახლებაში ინტერნეტზე წვდომა შეზღუდულია. შესაბამისად, თვისებრივი კვლევის მონაწილე როგორც ახალგაზრდები, ასევე ძირითადი ინფორმანტები იმ მოსაზრებას იზიარებენ, რომ ამგვარი ფიზიკური სივრცეები უნდა არსებობდეს არა მხოლოდ მუნიციპალურ ცენტრში, არამედ სოფლის ტიპის დასახლებებშიც. ონლაინ რეჟიმში შეკრების იდეა კი უფრო დამხმარე მექანიზმადაა მოაზრებული.

აღსანიშნავია, რომ შეკრებებისთვის სივრცის არსებობას, სადაც დისკუსიების გამართვა თუ სხვა ტიპის აქტივობების დაგეგმვა-ორგანიზებაა შესაძლებელი, მთლიანად რეგიონში ახალგაზრდების მხოლოდ 7%-ისთვისაა ხელმისაწვდომი. რაც შეეხება სხვა სერვისებს, რომლებზეც *ამჟამად აქვთ ხელმისაწვდომობა* ახალგაზრდებს დასახლებაში, აღმოჩნდა, რომ როგორც მთლიანად რეგიონში, ასევე ორივე სამიზნე მუნიციპალიტეტსა და დანარჩენ რეგიონშიც ორი სერვისი, რომელზეც ხელმისაწვდომობაც ყველაზე მეტმა გამოკითხულმა აღნიშნა, *სპორტული და სახელოვნებო/კულტურის წრეებია*. მესამე ყველაზე ხშირად დასახელებული სერვისი მთელ რეგიონში *ბიბლიოთეკის/სამკითხველო კლუბის* არსებობას უკავშირდება. ასევე საგულისხმოა, რომ *უცხო ენების შემსწავლელი კურსები*, რომლებიც არსებითად მნიშვნელოვან სერვისად დასახელდა ახალგაზრდების დიდი ნაწილის მიერ, ხელმისაწვდომია ათიდან თითქმის სამი ახალგაზრდისთვის მთელ რეგიონში (27%) და ათიდან ორისთვის გარდაბნისა (22%) და თეორიწყაროს (22%) მუნიციპალიტეტებში. საგულისხმოა, რომ ჩამონათვალიდან *არცერთი სერვისი დასახლებაში არ არის ხელმისაწვდომი* ათიდან დაახლოებით სამი გამოკითხულისთვის როგორც მთლიანად რეგიონის, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტების შემთხვევაში. აღსანიშნავია, რომ *სოფლებში* გამოკითხული ახალგაზრდების ნახევარი აცხადებს, რომ მათთან დასახლებაში არცერთი სერვისი არ არის ხელმისაწვდომი (53%), მაშინ როდესაც იგივეს *ქალაქში* თითქმის არავინ მიუთითებს (2%). როგორც ქალაქში, ისე სოფლად ყველაზე მაღალია ხელმისაწვდომობა სპორტულ წრეებზე (87% და 29%, შესაბამისად).

გრაფიკი # 14. სერვისებზე ხელმისაწვდომობა დასახლებაში

ნახევარზე მეტი გამოკითხული მთელი ქვემო ქართლის მასშტაბით აცხადებს, რომ *ბოლო 1-2 წლის გათვალისწინებით არ უსარგებლია არცერთი სერვისით* (59%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტში 65%-მა დააფიქსირა იგივე, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების 74%-ს არ უსარგებლია არცერთი სერვისით/აქტივობით. მხოლოდ 22%-მა მთელი ქვემო ქართლის მასშტაბით აღნიშნა, რომ ისარგებლა სპორტული წრეებით და მსგავსია რეალობა როგორც გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, ასევე დანარჩენ ქვემო ქართლის რეგიონში. თეთრიწყაროს შემთხვევაში გამოკითხულთა მხოლოდ 9% აცხადებს, რომ ისარგებლა სპორტული წრეებით.

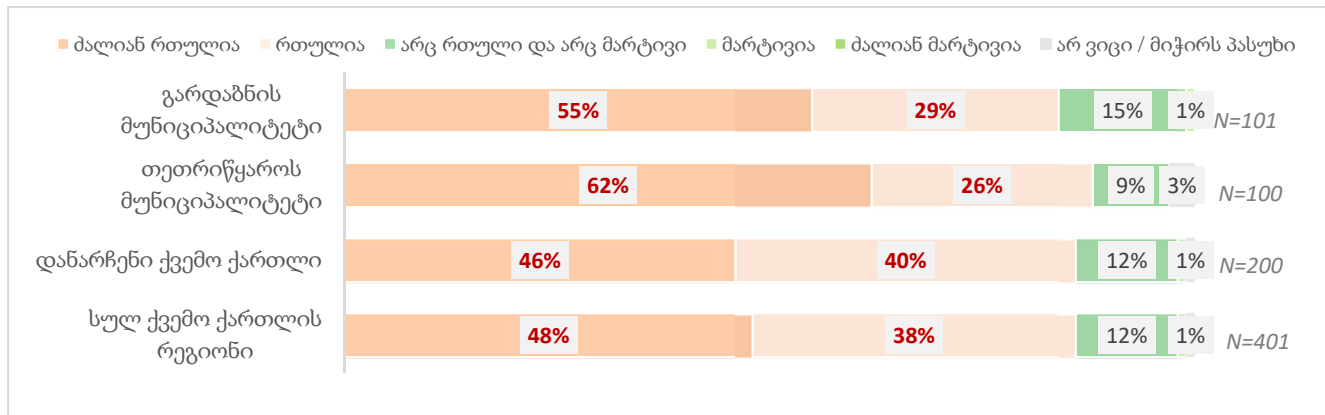
დასაქმება

რესპონდენტების წილი, ვინც დასაქმებულია სრულ ან ნახევარ განაკვეთზე, სულ 12%-ს შეადგენს მთელ რეგიონში. მათ უმრავლესობას დამსაქმებელთან გაფორმებული აქვს წერილობითი კონტრაქტი (71%). უმრავლესობას კონტაქტი 1 წლის ვადით აქვს გაფორმებული (65%). საკუთარი პროფესიით ნახევარ ან სრულ განაკვეთზე დასაქმებულთა 40% მუშაობს. რაც შეეხება სამსახურით/საქმიანობით კმაყოფილებას, ის შეაფასეს როგორც სრულ ან ნახევარ განაკვეთზე დასაქმებულებმა, ასევე თვითდასაქმებულებმა, რომლებიც სამეწარმეო საქმიანობაში არიან ჩართულები და მათაც, ვინც ფრილანსერია და ასეთი რესპონდენტების რაოდენობამ 20% შეადგინა. მათი ნახევარი კმაყოფილია/ძალიან კმაყოფილია საკუთარი სამსახურით/საქმიანობით (49%).

მათი რიცხვი კი, ვინც გამოკითხულთაგან ფიქრობს სამეწარმეო/ბიზნესსაქმიანობის დაწყებას და/ან თვითდასაქმებას სულ 8%-ს შეადგენს, რომელთაგან ყველაზე მეტმა მიუთითა, რომ ფიქრობს მსგავსი აქტივობის დაწყებას სოფლის მეურნეობისა და საცალო ვაჭრობის მიმართულებით.

სულ ქვემო ქართლის რეგიონში, გამოკითხულთა უმრავლესობა თვლის, რომ ახალგაზრდებისთვის დასაქმება რთულია/ძალიან რთულია (86%). მეტიც, ყოველი მეორე რესპონდენტი თვლის, რომ დასაქმება ძალიან რთულია (48%). ეს მაჩვენებელი განსაკუთრებით დრამატულია თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში, სადაც ათიდან ცხრა გამოკითხული მიიჩნევს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში დასაქმება რთულია (88%), ათიდან ექვსი კი ამას აფასებს, როგორც ძალიან რთულს (62%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში ეს მაჩვენებელი 55%-ია.

გრაფიკი # 15. საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებისთვის დასაქმების შესაძლებლობის შეფასება

საგულისხმოა, რომ ასაკის მატებასთან ერთად, ქვემო ქართლის რეგიონში დასაქმების შესაძლებლობის შეფასება, როგორც „ძალიან რთულისა“ იზრდება. კერძოდ, თუ ასე მიიჩნევს 14-17 წლის ახალგაზრდების მესამედი (30%), 18-23 წლის ასაკში ასეთია თითქმის ყოველი მეორე გამოკითხულის შეფასება (47%); უფროს ასაკში კი ეს მაჩვენებელი 67%-ია. აქვე აღსანიშნავია, რომ საკუთარ მუნიციპალიტეტში დასაქმების შესაძლებლობას როგორც რთულს/ძალიან რთულს ეთნიკურად ქართველების 79% მიიჩნევს, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებში კი ეს მაჩვენებელი უფრო მაღალია და თითქმის ყველას მოიცავს (93%).

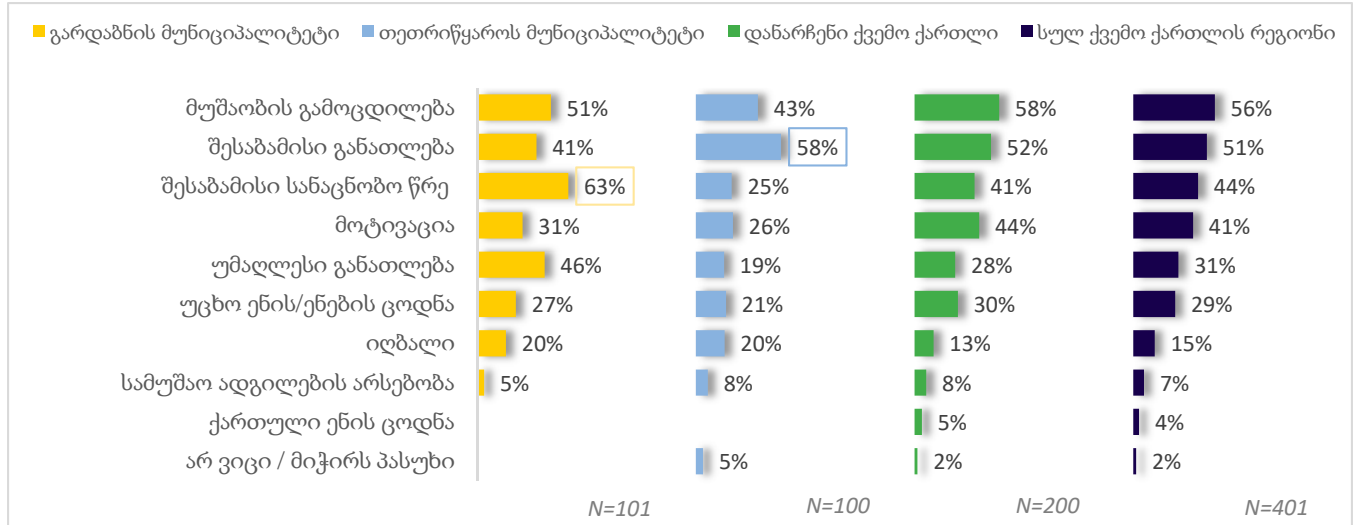
ის, რომ დასაქმება გამოწვევაა როგორც მუნიციპალიტეტში, ასევე რეგიონში და ზოგადად ქვეყანაში ამაზე ისაუბრეს თვისებრივი კვლევის მონაწილეებმაც თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში. განსაკუთრებული ყურადღება აღნიშნულზე უფროსი თაობის (24-29 წლის) ახალგაზრდების მიერ გამახვილდა. მათი შეფასებით, სწორედ დასაქმებასთან არსებული პრობლემის არსებობის გამო ტოვებს ახალგაზრდების დიდი ნაწილი მუნიციპალიტეტს და უკეთესი სამუშაო თუ საცხოვრებელი პირობების საძიებლად მიდის შიდა თუ გარე მიგრაციაში.

რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში გამოიკვეთა, რომ ახალგაზრდების დასაქმებისთვის ორ მთავარ ფაქტორად ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულების უმრავლესობა სამუშაო გამოცდილებას (56%) და შესაბამის განათლებას (51%) მიიჩნევს. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების დასაქმებისთვის მთავარ ფაქტორად უმრავლესობა შესაბამისი სანაცნობო წრეს მიიჩნევს (63%), ყოველი მეორე აღნიშნულისთვის მუშაობის გამოცდილების მნიშვნელობას ასახელებს (51%).

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში შესაბამისი განათლება მთავარი კრიტერიუმი ახალგაზრდების დასაქმებისთვის უმრავლესობის აზრით (58%).

გრაფიკი # 16. რესპონდენტთა შეფასებით, მათსავე მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების დასაქმებისთვის მთავარი ფაქტორები

ასაკის თვალსაზრისით აღსანიშნავია, რომ თუ 14-17 წლის ახალგაზრდები დასაქმებისთვის უმთავრეს ფაქტორად შესაბამისი განათლებას მიიჩნევენ (56%), უკვე უფროსი თაობის ახალგაზრდები უმთავრეს ფაქტორად მუშაობის გამოცდილებას უკავშირებენ (თითოეულ ასაკობრივ ჯგუფში 64%). ეთნიკური ნიშნით საგულისხმოა, რომ ეთნიკურად ქართველების უმრავლესობა დასაქმებისთვის მნიშვნელოვან ფაქტორად შესაბამისი განათლებას (58%), ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლების უმრავლესობა კი - მუშაობის გამოცდილებას (58%) მიიჩნევს. ასევე საინტერესოა განსხვავება ისეთ ფაქტორთან დაკავშირებით, როგორც სანაცნობო წრეა. კერძოდ, ამ ფაქტორს დასაქმებისთვის მნიშვნელოვნად ეთნიკურად ქართველებში ყოველი მეორე გამოკითხული (51%) მიიჩნევს, ეთნიკურ უმცირესობაში კი ამ ხედვას 38% იზიარებს.

გამოკითხულთა უმრავლესობა თვლის, რომ სამუშაო ადგილების არსებობა შეუწყობდა ხელს ახალგაზრდებს საკუთარ მუნიციპალიტეტში დასაქმებაში. ასე მიიჩნევს ათიდან რვა გამოკითხული როგორც ზოგადად ქვემო ქართლის რეგიონში (78%), ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონში. მეორე მნიშვნელოვან ფაქტორად პროფესიული უნარ-ჩვევების ფლობა სახელდება როგორც რეგიონში ზოგადად (38%), ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონში.

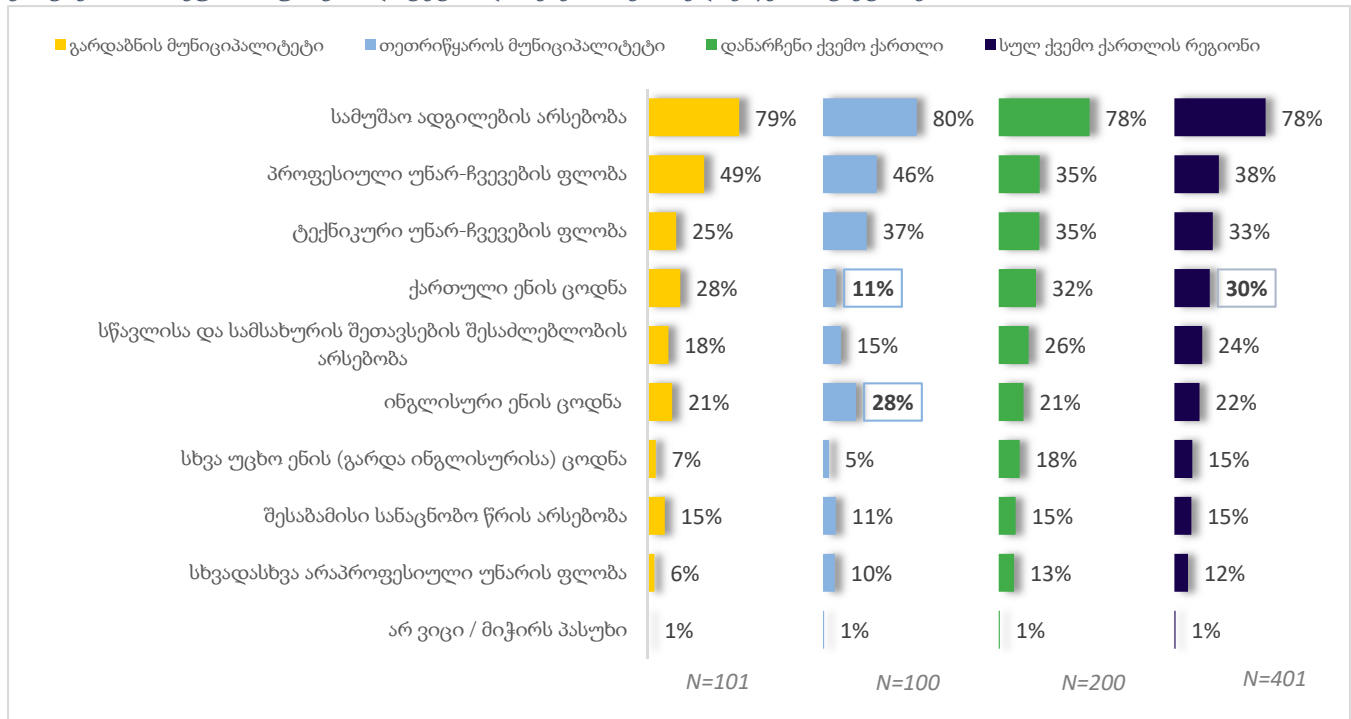
სამუშაო ადგილების არსებობას, როგორც დასაქმებისთვის მნიშვნელოვან ხელშემწყობს უმრავლესობა ასახელებს ყველა ასაკობრივ ჯგუფში. ასაკის კრილში აღსანიშნავია, რომ პროფესიული უნარ-ჩვევებს, როგორც ხელშემწყობ ფაქტორს ყველაზე მეტი გამოკითხული ქვემო ქართლის რეგიონში 24-29 წლის ასაკობრივ ჯგუფში ასახელებენ (45%; 14-17 წელი - 37%, 18-23 წელი - 33%). ინგლისურ ენას კი უფრო მეტი რესპონდენტი 14-17 წლის ასაკობრივ ჯგუფში ასახელებს ხელშემწყობ ფაქტორად (26%), ვიდრე უფროსების ჯგუფებში (18-23 წელი - 18%, 24-29 წელი - 22%).

აღსანიშნავია, რომ ქართული ენის ცოდნას, როგორც დასაქმებისთვის მნიშვნელოვან ფაქტორს

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

რეგიონში გამოკითხულთა მესამედი მიუთითებს (30%). აღნიშნულზე ეთნიკურად ქართველების მხოლოდ 7%, ეთნიკური უმცირესობებიდან კი, ყოველი მეორე მიუთითებს (53%).

გრაფიკი # 17. საკუთარ მუნიციპალიტეტში დასაქმებისთვის ხელშემწყობი ფაქტორები

ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა ნახევარი ადასტურებს, რომ ახალგაზრდები მათი დასახლებიდან ყველაზე მარტივად დედაქალაქში საქმდებიან (51%), ყველაზე მარტივად სხვა ქვეყნებში დასაქმებაზე კი რესპონდენტთა მეხუთედი მიუთითებს (21%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტში გამოკითხულთა 54% აცხადებს, რომ ახალგაზრდები მათი დასახლებიდან ყველაზე მარტივად დედაქალაქში საქმდებიან, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი იგივეზე უკვე რესპონდენტთა 74% მიუთითებს. უშუალოდ რეგიონში, საკუთარი მუნიციპალიტეტის ჩათვლით მარტივად დასაქმებაზე კი გამოკითხულთა მხოლოდ 12% მიუთითებს.

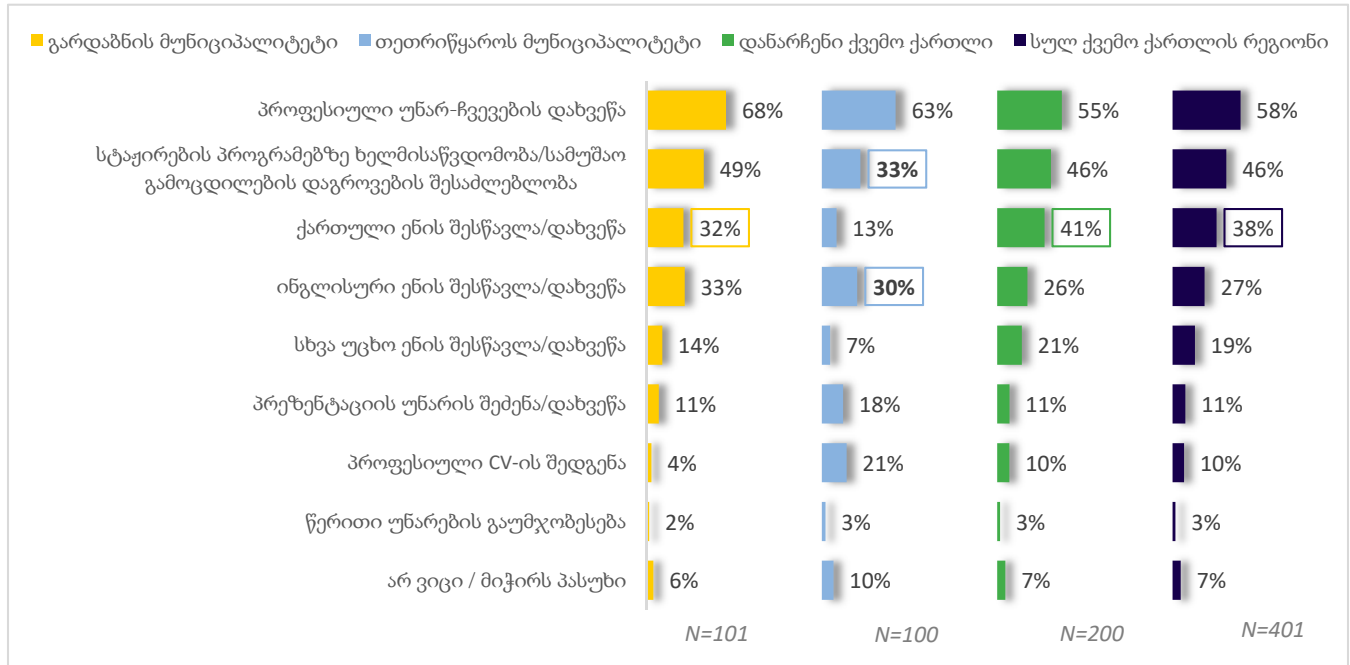
ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხული ახალგაზრდების 81% თვლის, რომ სკოლის ასაკში კარიერული დაგეგმვის სერვისის შეთავაზება მოსწავლეებისთვის, რომელიც მათ გააცნობს სხვადასხვა პროფესიას, ასევე შრომის ბაზარზე არსებულ მოთხოვნებს მნიშვნელოვანია/ძალიან მნიშვნელოვანია. რეგიონის მსგავსად, ათიდან რვა გამოკითხული იზიარებს მსგავს ხედვას როგორც სამიზნე მუნიციპალიტეტებში (გარდაბანი - 84%, თეთრიწყარო - 82%), ასევე დანარჩენ რეგიონში (80%). აღსანიშნავია, რომ მსგავსია ხედვა ასაკობრივ ჯგუფშიც.

გამოკითხული ახალგაზრდების 58% ქვემო ქართლის რეგიონში თვლის, რომ მხარდაჭერა პროფესიული უნარ-ჩვევების დახვეწაში დაეხმარებოდა მათ მუნიციპალიტეტში მცხოვრებ ახალგაზრდებს დასაქმებაში. ამასთან, ახალგაზრდების 46% მიიჩნევს, რომ სტაჟირების პროგრამებზე ხელმისაწვდომობა და სამუშაო გამოცდილების დაგროვების შესაძლებლობა ასევეა არსებითი. პროფესიული უნარ-ჩვევების დახვეწაში მხარდაჭერას მიიჩნევს მნიშვნელოვნად გარდაბნის

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

მუნიციპალიტეტში გამოკითხული ახალგაზრდების 68%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში - 63%, ხოლო დანარჩენ ქვემო ქართლის რეგიონში - 55%. აღსანიშნავია, რომ თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში გამოკითხულთა მესამედი სტაჟირების პროგრამებზე ხელმისაწვდომობას/სამუშაო გამცოდინლების დაგროვების შესაძლებლობებსა (32%) და ინგლისური ენის შესწავლა-დახვეწაში (30%) მიიჩნევენ მხარდაჭერას მნიშვნელოვნად. ზოგადად, რეგიონში ამ ფაქტორის მნიშვნელოვნებაზე რესპონდენტთა მესამედი მიუთითებს (27%), ქართული ენის შესწავლა/დახვეწაში მხარდაჭერას კი მნიშვნელოვნად ათიდან ოთხი გამოკითხული აფასებს (38%).

გრაფიკი # 18. უნარები/ცოდნები, რომელთა დახვეწაში მხარდაჭერაც დაეხმარებოდა ახალგაზრდებს დასაქმებაში

იმის შეფასება, თუ რამდენად ხელსაყრელი გარემოა საქართველოში ახალგაზრდული მეწარმეობის, ინოვაციებისა და სტარტაპებისთვის უჭირს გამოკითხულთა მესამედს ქვემო ქართლის რეგიონში (33%). ასევე თითქმის მესამედის შეფასების ეს გარემო არ არის ხელსაყრელი (27%), 17% კი მიიჩნევენ, რომ ხელსაყრელია გარემო. აღსანიშნავია, რომ თითქმის მსგავსია შეფასებები თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში კი, მეზუთედს უჭირს შეაფასოს, თუ რამდენად ხელსაყრელია გარემო ახალგაზრდული მეწარმეობის, ინოვაციებისა და სტარტაპებისთვის საქართველოში; 40%-ის შეფასებით ეს გარემო არ არის/სრულიად არ არის ხელსაყრელი და მხოლოდ 9% ფიქრობს, რომ გარემო ხელსაყრელია.

დასაქმებისა და პროფესიული უნარების შეძენის კონტექსტში თვისებრივმა კვლევამ გამოავლინა, რომ თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში გამოწვევაა სკოლისშემდგომი განათლება. როგორც დისკუსიების მონაწილე ახალგაზრდებმა უფროსი ასაკობრივი ჯგუფიდან აღნიშნეს, ამგვარ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა არ არსებობს, რაც ასევე შეიძლება დაბრკოლებად ჩაითვალოს დასაქმებისთვის. იმის გათვალისწინებით, რომ უნივერსიტეტი ყველა მუნიციპალიტეტში ვერ იქნება, ახალგაზრდები აღნიშნავენ, რომ მნიშვნელოვანია მუნიციპალიტეტში არსებობდეს პროფესიული სასწავლებელი. მათი შეფასებით, თეთრიწყარო საკმაოდ დიდი მუნიციპალიტეტია და იქ

პროფესიული სასწავლებლის არსებობა ბევრ ახალგაზრდას მისცემდა შესაძლებლობას აეთვისებინა რეალურად გამოყენებადი პროფესია ისე, რომ არ მოუწევდა საცხოვრებელი ადგილის არც სწავლის პროცესში დატოვება და არც შემდეგ. პროფესიული სასწავლებლის მუნიციპალიტეტში არსებობის მნიშვნელოვნება აღინიშნა კვლევის მონაწილე ძირითად ინფორმანტებთანაც (როგორც ადგილობრივი თვითმმართველობის, ასევე არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელთან).

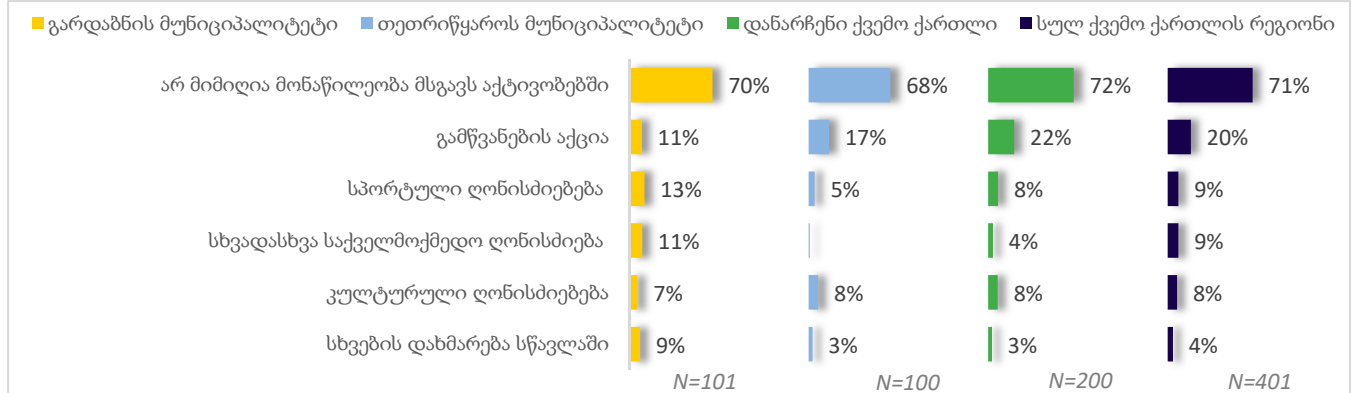
2.4. პოლიტიკური ჩართულობა და აქტივიზმი

ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ ახალგაზრდების მიერ სხვადასხვა *მოხალისეობრივ აქტივობაში მონაწილეობის მიიღება მნიშვნელოვანია/ძალიან მნიშვნელოვანია* (81%). უმრავლესობა თვლის ასე როგორც სამიზნე მუნიციპალიტეტებში (გარდაბანი - 86%, თეთრიწყარო - 87%), ასევე დანარჩენ რეგიონში (80%). კვლევას განსხვავებები ასაკის, სქესისა თუ დასახლების ტიპის მიხედვით არ გამოუვლენია. რაც შეეხება *ეთნიკურ კუთვნილებას*, აღსანიშნავია, რომ ახალგაზრდების მონაწილეობას მოხალისეობრივ აქტივობებში მნიშვნელოვნად/ძალიან მნიშვნელოვნად ეთნიკურად ქართველების 89% და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა 74% მიიჩნევს.

როგორც სამიზნე მუნიციპალიტეტებში, ასევე დანარჩენ რეგიონსა და მთლიანად ქვემო ქართლში გამოკითხული რესპონდენტების უმრავლესობას ბოლო 2-3 წლის გათვლისწინებით, *არ მიუღია მონაწილეობა არცერთ მოხალისეობრივ პროგრამაში* (გარდაბნის მუნიციპალიტეტი - 85%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი - 75%, დანარჩენი რეგიონი - 81%, სულ ქვემო ქართლის რეგიონი - 82%).

რაც შეეხება მოხალისეობრივ აქტივობებს, აქაც, **ქვემო ქართლის რეგიონში** სამიზნე მუნიციპალიტეტებისა და დანარჩენი რეგიონის მსგავსად, ათიდან შვიდ რესპონდენტს *არცერთ მოხალისეობრივ აქტივობაში არ მიუღია მონაწილეობა ბოლო 1-2 წლის მანძილზე* (გარდაბნის მუნიციპალიტეტი - 70%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი - 68%, დანარჩენი რეგიონი - 72%, სულ ქვემო ქართლის რეგიონი - 71%). მათგან კი, ვინც მიიღო მსგავს აქტივობებში მონაწილეობა, გამწვანების აქციაა ყველაზე ხშირად დასახელებადი. აქვე აღსანიშნავია, რომ მოხალისეობრივ თუ სხვა ტიპის სამოქალაქო აქტივობებზე საუბრისას, თვისებრივი კვლევის მონაწილეებიც ყველაზე ხშირად გამწვანების აქციების ორგანიზებაზე მიუთითებდნენ თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში.

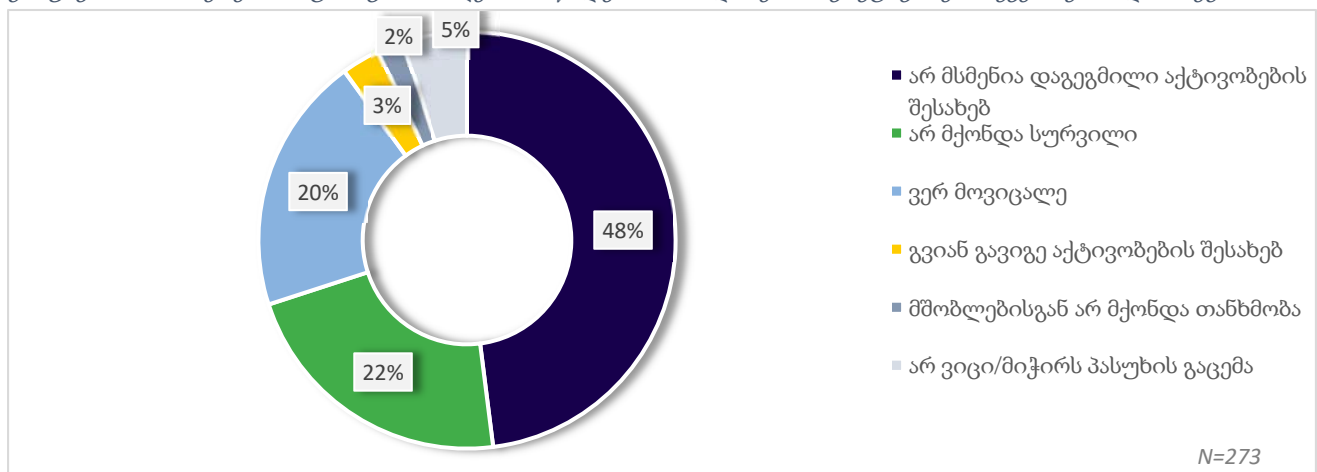
გრაფიკი # 19. ბოლო 1-2 წლის გათვალისწინებით მოხალისეობრივ აქტივობაში მონაწილეობის გამოცდილება

კვლევის შედეგები უჩვენებს, რომ ასაკის მატებასთან ერთად, სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში მონაწილეობის მაჩვენებელიც მცირდება. ასე მაგალითად, თუ არცერთ მოხალისეობრივ აქტივობაში მონაწილეობა გამოკითხულთა 57%-ს არ მიუღია 14-17 წლის ასაკობრივ ჯგუფში, იგივეს აცხადებს 69% 18-23 წლის ასაკობრივ ჯგუფში; 24-29 წლის ახალგაზრდებში კი ეს მაჩვენებელი 87%-ია. აღსანიშნავია ისიც, რომ მსგავს აქტივობებში მონაწილეობა უფრო მეტ ახალგაზრდას არ მიუღია სოფლის ტიპის დასახლებებიდან (79%), ვიდრე ქალაქიდან (62%). საგულისხმოა ისიც, რომ ეთნიკურად ქართველი ახალგაზრდების ჯგუფში არცერთ მოხალისეობრივ აქტივობაში არ მიუღია მონაწილეობა 56%-ს, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჯგუფში კი ეს მაჩვენებელი გაცილებით მაღალია და 86%-ს შეადგენს.

ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა ნახევარი მთავარ მიზეზად, თუ რატომ არ მიიღო მონაწილეობა მოხალისეობრივ აქტივობებში იმას ასახელებს, რომ არ სმენია დაგეგმილი აქტივობების შესახებ (48%). მეხუთედის თქმით კი, მათ არ ჰქონდათ შესაბამისი სურვილი (22%) და ვერ მოივცათ (20%). მიზეზები მსგავსია სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონში. საგულისხმოა, რომ დაგეგმილი აქტივობების შესახებ ინფორმაციის არარსებობაზე ათიდან ექვსი გამოკითხული მიუთითებს სოფლის ტიპის დასახლებებში (64%), მაშინ როდესაც ეს მაჩვენებელი 22%-ია ქალაქში.

გრაფიკი # 20. მიზეზები, რატომაც არ მიიღეს მონაწილეობა მოხალისეობრივ აქტივობებში ქვემო ქართლის რეგიონში

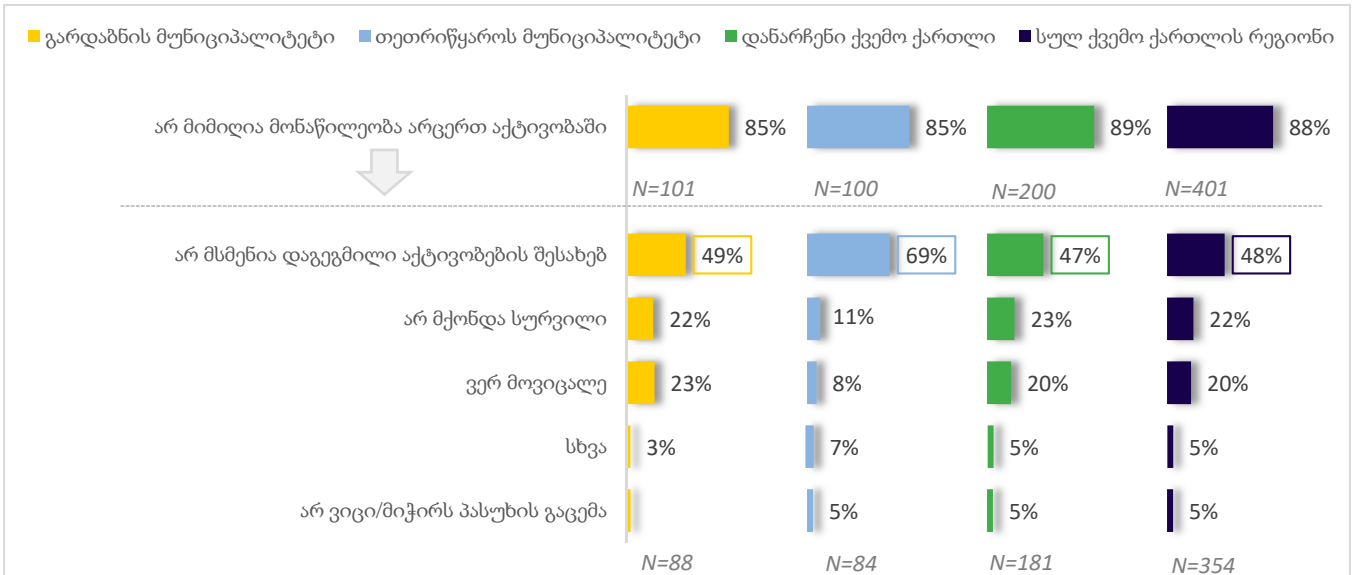
ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა 69%-ის აზრით, ახალგაზრდების აქტიური ჩართულობა ქვეყნისათვის მნიშვნელოვან სხვადასხვა პროცესში (საკითხების განხილვა, საპროტესტო აქცია, პეტიციის ხელმოწერა და სხვა) მნიშვნელოვანი/ძალიან მნიშვნელოვანია. სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონშიც მსგავს ხედვას იზიარებს გამოკითხულთა უმრავლესობა. აღსანიშნავია, რომ სხვადასხვა პროცესში ახალგაზრდების ჩართულობა მნიშვნელოვანი/ძალიან მნიშვნელოვანია ათიდან თითქმის რვა გამოკითხულისთვის ქალაქში (77%), სოფლად კი აღნიშნულზე ათიდან ექვსი ახალგაზრდა მიუთითებს (63%). ამ მოსაზრებას იზიარებს ეთნიკურად ქართველების 82% და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა 56%.

მიუხედავად იმისა, რომ ახალგაზრდების აქტიურ ჩართულობას სხვადასხვა პროცესში მნიშვნელოვნად აფასებს გამოკითხულთა დიდი ნაწილი, ამგვარი პრაქტიკის არსებობა ნაკლებად ფიქსირდება. კერძოდ, როგორც კვლევა უჩვენებს, სამიზნე მუნიციპალიტეტებში, ასევე ზოგადად ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა უმრავლესობას არ მიუღია მონაწილეობა არცერთ სამოქალაქო აქტივობაში ბოლო 1-2 წლის მანძილზე (88%). მათი რიცხვი, ვისაც მონაწილეობა მიუღია საჯარო შეხვედრებში, სხვადასხვა დემონსტრაციაში, ხელი მოუწერია პეტიციაზე და ა.შ. მინიმალურია. ასე მაგალითად, ყველაზე მეტმა რესპონდენტმა განაცხადა, რომ დაესწრო სამოქალაქო შეხვედრას/შეხვედრებს მნიშვნელოვანი საკითხების/პრობლემების განხილვის მიზნით და ისინი გამოკითხულთა მხოლოდ 5%-ს შეადგენენ. რეალობა მსგავსია სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონშიც.

რაც შეეხება მიზეზებს, თუ რატომ არ მიუღიათ არცერთ სამოქალაქო აქტივობაში მონაწილეობა, მოხალისეობის მსგავსად, აქაც ყველაზე მეტმა გამოკითხულმა ქვემო ქართლის რეგიონში მიზეზად ის დაასახელა, რომ არ სმენია დაგეგმილი აქტივობების შესახებ (48%). გარდაბნის მუნიციპალიტეტში იგივეზე მიუთითებს ყოველი მეორე გამოკითხული (49%), თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი ამ მიზეზს უკვე 69% ასახელებს. მოხალისეობის მსგავსად, კვლევამ აქაც უჩვენა, რომ სოფლად ინფორმაციის არარსებობაზე გაცილებით მეტი გამოკითხული მიუთითებს, ვიდრე ქალაქში (სოფელი - 60%, ქალაქი - 18%).

გრაფიკი # 21. სამოქალაქო აქტივობებში ბოლო 1-2 წლის მანძილზე მონაწილეობის გამოცდილება / არმონაწილეობის მიზეზები

ის, რომ სამოქალაქო ჩართულობა დაბალია, გამოვლინდა თვისებრივი კვლევის ფარგლებშიც. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში სამოქალაქო ჩართულობის მაგალითად ყველაზე ხშირად გამჟვანებისა თუ საქველმოქმედო აციებში მონაწილეობა იყო მოყვანილი, რომლის ორგანიზატორებადაც ძირითადად სკოლა ან ადგილობრივი თვითმმართველობა დასახელდა. ისიც ხაზგასმული იყო, რომ უმეტესად საქველმოქმედო აქციები კონკრეტულ დღესასწაულებთანაა დაკავშირებული (მაგ: შობა, აღდგომა და სხვა).

საგულისხმოა, რომ ახალგაზრდების ჩართულობაზე საუბრისას კვლევის მონაწილეები უმეტესად დაგეგმილ აქტივობებში მონაწილეობას მოიაზრებენ და ნაკლებად საკუთარი ინიციატივით აქტივობების დაგეგმვას. საუკეთესო შემთხვევაში, 14-17 წლის ახალგაზრდები ჩართულობაში გულისხმობენ საკუთარი მოსაზრებების გაჟღერებას უფროს თაობასთან, რომელმაც, თავის მხრივ, ახალგაზრდების პრობლემები თუ მოსაზრებები უნდა გააჟღეროს ადგილობრივ თვითმმართველობასთან. უფროს ასაკობრივ ჯგუფებში კი ორივე მოსაზრება გაჟღერდა. ერთის თანახმად, ჩართულობა პირველ რიგში, ინიციატივის არსებობას უკავშირდება. მეორე შემთხვევაში კი, ეს არის მონაწილეობა აქტივობებში, რომლის დაორგანიზებაზეც, მათი აზრით, უმეტესად ადგილობრივი თვითმმართველობა უნდა იყოს პასუხისმგებელი.

„[ინიციატორები] ახალგაზრდები არა, უფროსები [უნდა იყვნენ], რომლებიც გარკვეული არიან ამ საქმეში. ანუ, ახალგაზრდებმა უნდა მიაწოდონ ინფორმაცია და შემდეგ მათ [უფროსი თაობა] მიაწოდონ [ეს ინფორმაცია ადგილობრივ თვითმმართველობას].“ **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მამრობითი, 14-17 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი**

„[ჩართულობა მოიაზრებს] უფრო ინიციატივების ქონას იმიტომ, რომ უნდა დააინტერესო ადამიანი, მონაწილეობა მიიღოს ამა თუ იმ საქმეში.“ **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მამრობითი, 18-23 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი**

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

„... [ადგილობრივი თვითმმართველობისგან] უბრალოდ წამოვიდეს ინიციატივა - მაგალითად, შაბათს 50 ძირი ნერგი უნდა დაირგას სოფელში და გამოდით ახალგაზრდები! კი ბატონო, გავალ, უბრალოდ ეს ხმა მოვიდეს ჩემამდე.“ **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მდებარეობით, 24-29 წლის ასაკობრივი კატეგორიის და ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი**

იმის გათვალისწინებით რომ ჩართულობა მაინც უფრო სხვების მიერ ორგანიზებულ აქტივობებს უკავშირდება, ბუნებრივია, მნიშვნელოვანი ხდება ამ აქტივობების შესახებ ახალგაზრდების ინფორმირება. ეს კი, როგორც მანამდეც აღინიშნა, განსაკუთრებით პრობლემურია სოფლის ტიპის დასახლებებისთვის, სადაც აქტივობებიც ნაკლებად იგეგმება, მუნიციპალურ ცენტრში დაგეგმილი აქტივობების შესახებ ინფორმირება კი არ ხდება ან არაეფექტიანია, მათ შორის, ინტერნეტთან დაკავშირებული გამოწვევების გამო. ინფორმირების თვალსაზრისით კიდევ ერთ გამოწვევად ქართული ენის ცოდნასთან დაკავშირებით არსებული პრობლემებიც გამოიკვეთა, რაც, რეგიონის თავისებურებების გათვალისწინებით, აქტუალურია. გარდა იმისა, რომ ახალგაზრდებს უჭირთ ქართულ ენაზე გავრცელებული ინფორმაციის აღქმა, პრობლემაა აქტივობებში ჩართვაც, რადგან სამუშაო ენა ძირითადად ქართულია.

ინფორმირების თვალსაზრისით არსებულ გამოწვევებზე კვლევის მონაწილე ძირითადად ინფორმანტმაც გაამახვილა ყურადღება. ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლის თქმით, არ არსებობს ინფორმირებისა და უკუკავშირის ეფექტიანი მექანიზმი და შეიძლება ითქვას, რომ ერთადერთი, რასაც მუნიციპალიტეტის მერია იყენებს ინფორმირებისთვის აქტიურად არის მერიის ოფიციალური ფეისბუქგვერდი. სწორედ იქ ვრცელდება ინფორმაცია აქტივობების შესახებ და ამ გვერდზევე შეუძლიათ ახალგაზრდებს მისწერონ მერიას თავიანთი ინიციატივის შესახებ, გარდა განცხადებებით მიმართვისა. როგორც კვლევის მონაწილე ძირითადად ინფორმანტმა აღნიშნა, თავის მხრივ, აქაცაა გამოწვევები. კერძოდ, მუნიციპალიტეტის მერია უმეტესად ავრცელებს ინფორმაციას უკვე განხორციელებული აქტივობების შესახებ. შესაბამისად, ახალგაზრდების დიდი ნაწილი პოსტფაქტუმ იღებს ინფორმაციას აქტივობების შესახებ. ხოლო იმის გამო, რომ არ არსებობს თუნდაც ახალგაზრდული საბჭო, რომელიც მუდმივად ახალგაზრდობის საკითხებით იქნება დაკავებული, თავს მოუყრის მნიშვნელოვან საკითხებს, ექნება კომუნიკაცია ახალგაზრდებთან და მიიღებს მათგან ინფორმაციას, ერთადერთ გზად ახალგაზრდებსაც ფეისბუქგვერდზე მიწერა ან მერიისთვის განცხადებით მიმართვა რჩება.

„ინფორმაცია უნდა მიიღოს [ახალგაზრდამ] და ენის გამო შეიძლება ვერ მიიღოს ინფორმაცია.“
თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მამრობითი, 14-17 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

„რამდენიმე ღონისძიება [ჩატარებულა] როგორც კულტურული, ისე სპორტული და არ არის ყველამდე მისული ეს ინფორმაცია. არის სოფლები და კატეგორია [ახალგაზრდების], რომელიც არ არის ინფორმირებული და შეიძლება ვერ ჩაერთოს.“
თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მამრობითი, 24-29 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

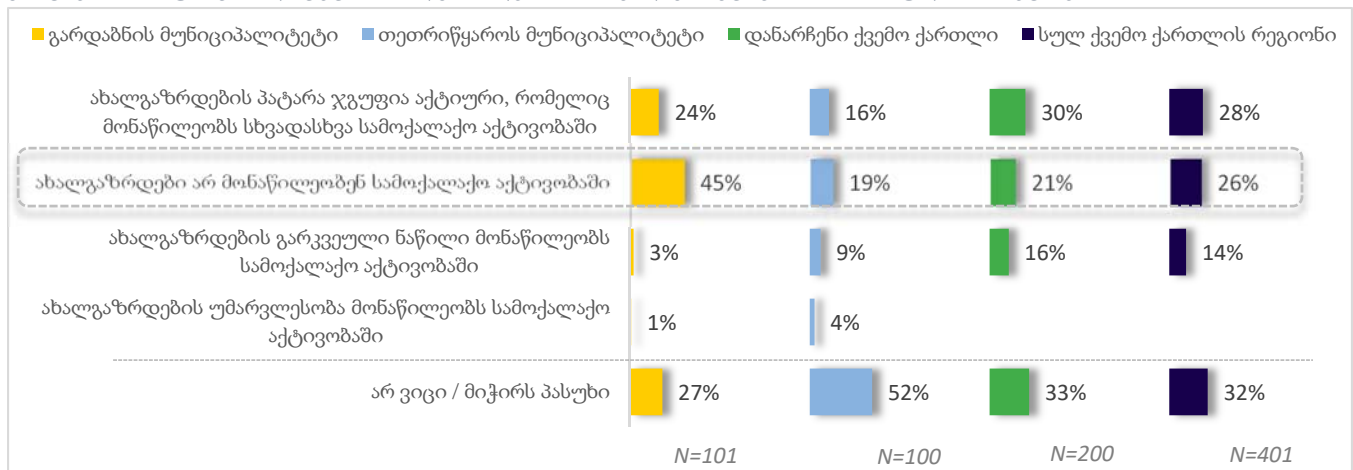
„ელემენტარულად, სულ ახლახანს გვექონდა უკუკავშირი. დაიგემა გამწვანების აქცია და ერთ-ერთმა ახალგაზრდამ მოგვწერა, რომ ეს პროცესი რომ დაანონსებულიყო, მე სიამოვნებით ჩავერთვებოდიო.“

ჩვენი ფეისბუქპოსტები იწერება წარსული ფორმებით, განხორციელდა ეს. არასდროს არ იწერება იგემება ეს, რომ ჰქონდეს ინფორმაცია შეუძლია ჩაერთოს. დიდი მასშტაბური ღონისძიება რომ არის ამა და ამ დღეს ტარდება ეს. თითქოს პატარა, მაგრამ სჭირდება დაანონსება, რომ იქნებ უნდა ჩაერთოს დარგოს ხე ან დაასუფთაოს და როცა ვწერთ ჩატარდა, ასე ვუკლავთ მათ სურვილს ჩართვის.“

ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელი

კვლევის მონაწილეებმა, გარდა საკუთარი სამოქალაქო აქტივობისა, ისიც შეაფასეს, თუ რამდენად აქტიურია ახალგაზრდობა მათ მუნიციპალიტეტში. როგორც აღმოჩნდა, **ქვემო ქართლის რეგიონში** გამოკითხულთა მესამედს გაუჭირდა აღნიშნულის შეფასება (32%) და ასევე მესამედის აზრით, მათ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების პატარა ჯგუფია აქტიური, რომელიც მონაწილეობს სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში (28%). გამოკითხულთა მეოთხედის შეფასებით კი, ახალგაზრდები არ მონაწილეობენ სამოქალაქო აქტივობაში (26%). **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** 45% ფიქრობს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდები არ მონაწილეობენ სამოქალაქო აქტივობაში, ხოლო **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა ნახევარს უჭირს შეაფასოს, თუ როგორია ახალგაზრდების სამოქალაქო ჩართულობა (52%). 19% იზიარებს მოსაზრებას, რომ ახალგაზრდები არ არიან ჩართულნი სამოქალაქო აქტივობაში, აქტიური ახალგაზრდების პატარა ჯგუფის არსებობის იდეას კი 16% იზიარებს.

გრაფიკი # 22. მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების სამოქალაქო აქტივობაში ჩართულობის შეფასება

ის, რომ სამოქალაქო აქტივობა დაბალია და ძირითადად ახალგაზრდების პატარა ჯგუფის აქტიურობაზე შეიძლება საუბარი გამოვლინდა **თვისებრივი კვლევის** ფარგლებშიც. როგორც თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში დისკუსიების მონაწილე ახალგაზრდებმა აღნიშნეს, მუნიციპალიტეტში სწორედ აქტიური ახალგაზრდების პატარა ჯგუფი მონაწილეობს ერთდროულად სხვადასხვა აქტივობაში. ის, რომ მუნიციპალიტეტში არსებობს აქტიური ახალგაზრდების პატარა ჯგუფი, ამას ადასტურებს კვლევის მონაწილე ძირითადი ინფორმანტიც ადგილობრივი თვითმმართველობიდან. მისი შეფასებით, ხშირად თავად თვითმმართველობა ვერ პასუხობს მათ მოთხოვნებს და ვერ ახერხებს მათ მხარდაჭერას. ამის მთავარ მიზეზად მწირი ფინანსური რესურსი სახელდება. შედეგად კი, როგორც ძირითადად ინფორმანტმა აღნიშნა, ახალგაზრდები რჩებიან

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

იმედგაცრუებულები და ნაკლებად ენდობიან ადგილობრივ თვითმმართველობას. ამას ადასტურებს კვლევის მონაწილე სამოქალაქო აქტივისტიც, რომლის შეფასებითაც, მიუხედავად მიმართვისა მუნიციპალიტეტის მერიისადმი სხვადასხვა საკითხით, მათი მიერ რეაგირებას ნაკლებად ჰქონია ადგილი. შესაბამისად, აქტივისტის თქმით, ახალგაზრდობისთვის განკუთვნილი პროექტები ძირითადად არასამთავრობო სექტორის მიერ და მათი მხარდაჭერით ხორციელდება და არა თვითმმართველობის მხარდაჭერით.

აქვე, თვისებრივი კვლევის ფარგლებში ისიც გამოიკვეთა, რომ, მიუხედავად დაბალი სამოქალაქო ჩართულობისა, ბოლო წლების დინამიკა დადებითია. ამ მოსაზრების მომხრეთა შეფასებით, დღეს მეტი ახალგაზრდაა ჩართული თუნდაც მოხალისეობრივ საქმიანობაში, ვიდრე ამას წლების წინ ჰქონდა ადგილი. ასევე, უფრო ხშირია ინიციატივებით ადგილობრივი თვითმმართველობისადმი მიმართვა, ვიდრე რამდენიმე წლის წინ.

„თვითონ ქალაქში, ვიტყვი, რომ 100 ახალგაზრდა იქნება, მეტი არ იქნება [აქტიური] და ეს საინტერესო ფენომენია, რომ ის ახალგაზრდები, რომლებიც არაფორმალურ განათლებაზე დადიან, ცეკვა და ა. შ. ისინი დადიან [ახალგაზრდულ ცენტრშიც]. თუ ახალგაზრდა აქტიურია, ის ყველგან აქტიურია. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მდებარეობით, 18-23 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

„მუნიციპალიტეტში ნამდვილად არსებობს ახალგაზრდების აქტიური ჯგუფი. მიუხედავად იმისა, რომ ხშირ შემთხვევაში ადგილობრივმა თვითმმართველობამაც ან ვერ გავამართლეთ მათი იმედები, არის უნდობლობის შეგრძნება და პესიმიზმი მათგან და შეიძლება სულ არ მომართონ ადგილობრივ თვითმმართველობას.“ ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელი

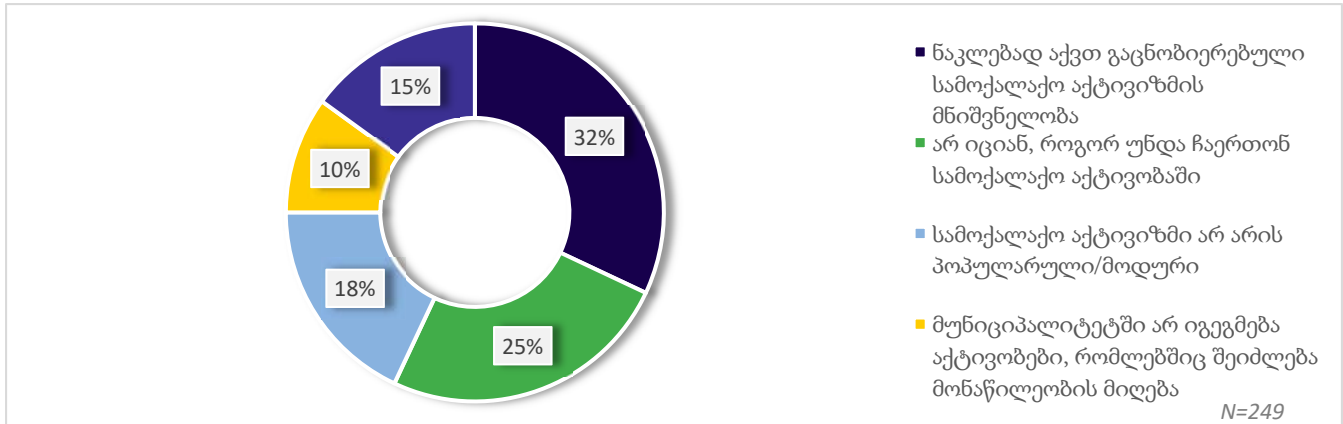
„კარგად აღვიქვამ, რა ხდებოდა ჩვენს მუნიციპალიტეტში 2016 წლამდე... გაიზარდა ახალგაზრდების ჩართულობა მოხალისეობრივად განსახორციელებელ პროექტებში... არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელი

რაც შეეხება მიზეზებს, რის გამოც ახალგაზრდების მცირე ჯგუფი/თითქმის არავინ მონაწილეობს სამოქალაქო აქტივობაში, **ქვემო ქართლის რეგიონში** აღნიშნულის ორ მთავარ მიზეზად დასახელდა, ის, რომ ახალგაზრდებს ნაკლებად აქვთ გაცნობიერებული სამოქალაქო აქტივიზმის მნიშვნელობა (32%) და რომ მათ არ იციან, თუ როგორ ჩაერთონ სამოქალაქო აქტივობაში (25%). ეს ორი მიზეზია დომინანტური კვლევის სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონშიც. აქ აღსანიშნავია, რომ ქალაქის ტიპის დასახლებებში გამოვითხულობთ უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ ახალგაზრდები იმის გამო არ მონაწილეობენ სამოქალაქო აქტივობებში რომ არ აქვთ მისი მნიშვნელობა გაცნობიერებული (41%), სოფლის ტიპის დასახლებებში კი ამის მიზეზად უმრავლესობა მიიჩნევს იმას, რომ ახალგაზრდებმა არ იციან, თუ როგორ უნდა ჩაერთონ სამოქალაქო აქტივობაში (36%).

იმ რესპონდენტთა ნახევარს კი, ვინც თვლის, რომ ახალგაზრდების რაღაც ნაწილი მაინც მონაწილეობს სხვადასხვა სამოქალაქო აქტივობაში უჭირს დაასახელოს, თუ რა ტიპის აქტივობაში არიან ჩართულები ახალგაზრდები (50%). ყველაზე მეტი გამოვითხულობს კი მიუთითებს ისეთ აქტივობებში მონაწილეობაზე, როგორებიცაა აქტუალური საკითხების განხილვა (26%) და გარემოსდაცვითი აქტივობები (24%).

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

გრაფიკი # 23. მთავარი მიზეზები, რის გამოც ახალგაზრდების მცირე ჯგუფი / თითქმის არავინ მონაწილეობს სამოქალაქო აქტივობაში ქვემო ქართლის რეგიონში

თვისებრივი კვლევის შედეგების თანახმად, დაბალი სამოქალაქო ჩართულობის მთავარ მიზეზს ახალგაზრდების დაბალი ცნობიერება და არაინფორმირებულობა წარმოადგენს. ამ არგუმენტის მომხრეთა აზრით, ახალგაზრდების დიდ ნაწილს არ აქვს გაცნობიერებული, რას ნიშნავს სამოქალაქო აქტივიზმი და რატომაც ის მნიშვნელოვანია. ამასთან, გამოწვევაა ისიც, რომ უმეტესად ახალგაზრდები არ ფლობენ ინფორმაციას სამოქალაქო აქტივიზმის ფორმებისა და პროცესებში ჩართვის შესაძლებლობების შესახებ.

დაბალი სამოქალაქო აქტივიზმის მიზეზებს შორის თვისებრივმა კვლევამ საზოგადოების წნეხიც გამოავლინა. ამ კონტექსტში ორი თვალსაზრისით გამახვილდა ყურადღება. ერთ შემთხვევაში პრობლემებზე ხმაძალდა საუბარი, როგორც სამოქალაქო აქტივიზმის გამოვლინება ისეთ კულტურულ ფაქტორს დაუკავშირდა, როგორიც საკუთარი რეფერენტული ჯგუფისა და ზოგადად, საზოგადოების არგანაწყენების მოტივია. იმის გათვალისწინებით, რომ ნათესაური თუ სანაცნობო კავშირები ძალიან მნიშვნელოვანია ჩვენი საზოგადოებისთვის, მათი არგანაწყენება თუ კეთილგანწყობის შენარჩუნება შეიძლება მნიშვნელოვან კულტურულ ფაქტორად ჩავთვალოთ. ეს ფაქტორი შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ბარიერი, რომელიც ხელს უშლის ახალგაზრდებს ხმაძალდა გამოხატონ პროტესტი და ისაუბრონ პრობლემებზე, რომლის მოგვარებაზეც შესაძლებელია მათი ნაცნობები თუ ახლობლები იყვნენ პასუხისმგებელნი.

მეორე შემთხვევაში კი საზოგადოების წნეხი დაუკავშირდა ოჯახის წევრების უარყოფით როლს. კერძოდ, აღინიშნა, რომ ხშირად ოჯახის წევრები ბარიერებს უქმნიან ახალგაზრდებს და არ აძლევენ მათ საშუალებას ჩაერთონ სხვადასხვა აქტივობაში. ან, სულ მცირე, ახალგაზრდების ჩართულობა არ არის მხარდაჭერილი ოჯახის წევრთა მიერ. როგორც აღმოჩნდა, კიდევ უფრო მძაფრად დგას ეს პრობლემა ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში, სადაც სხვადასხვა აქტივობაში გოგოების ჩართვა მითუფრო პრობლემურია ტრადიციებისადმი განსაკუთრებული დამოკიდებულებების გამო.

„სამწუხარო რეალობაა ის, რომ, როდესაც შეგვიძლია დიდ პრობლემებზე გამოვიდეთ და ვილაპარაკოთ ამ მძაფრ პრობლემებზე, არ ვიღებთ ხმას იმიტომ, რომ ვიღაც ვიღაცის ნათესავია, ვიღაც სადღაც მუშაობს, ვიღაც რაღაცის გამო ჩუმდება და ძალიან ბევრი პრობლემებია... როდესაც გვერდში დგომის იმედი არ გაქვს და ხვდები, რომ აზრი არ აქვს არაფერს, რატომ უნდა ამოიღო ხმა?“
თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მდედრობითი, 24-29 წლის ასაკობრივი კატეგორიის და ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი

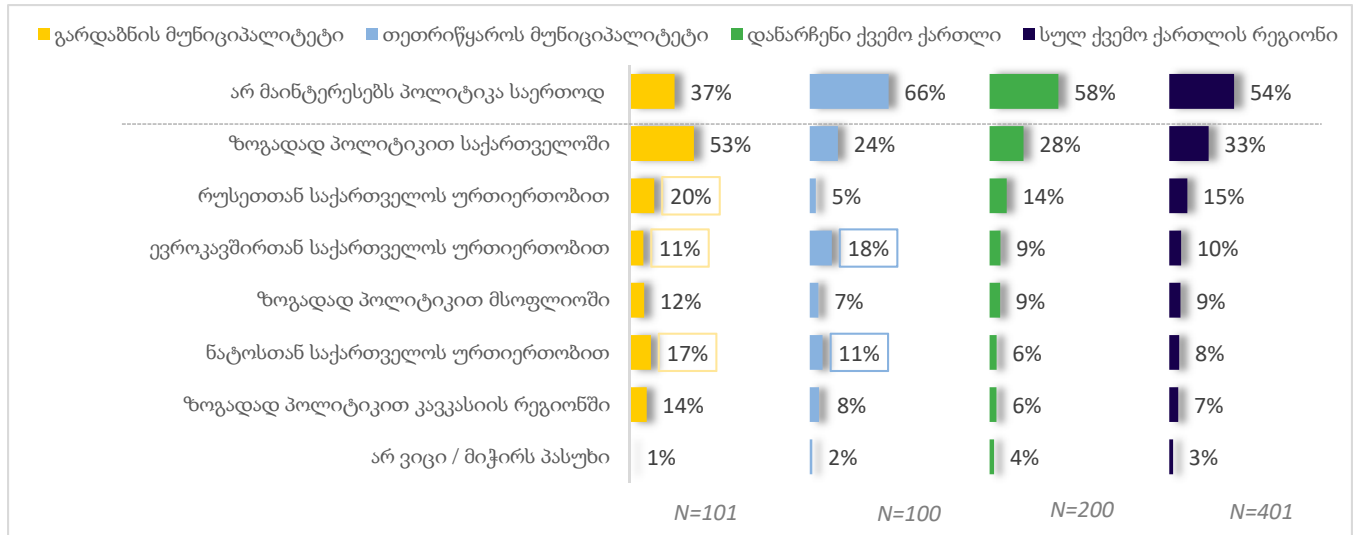
„თუნდაც ის გარემო და ოჯახი ამ ბავშვებს არ უშვებენ ასეთი ტიპის პროექტებში რომ ჩაერთონ... ეს არის სტერეოტიპები, რომელიც სხვადასხვა ჯგუფში არის, თუნდაც ეთნიკურ ჯგუფებში იყო ეს სტერეოტიპი და დღემდე არის... შეიძლება, სადღაც სოფელში წავიდე ბევრი აქტივობით, მაგრამ ბევრი ბავშვი არ ჩაერთოს სხვადასხვა მიზეზების გამო. განა იმიტომ, რომ არ აინტერესებს და არ უნდა; იმიტომ, რომ არ უშვებენ, არ რთავენ [ნებას]...“
თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მდედრობითი, 24-29 წლის ასაკობრივი კატეგორიის და ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი

„ის სოფლები, სადაც კომპაქტურად არიან ჩასახლებული ეს [ეთნიკური უმცირესობები] თემები, იმის იქნით საზღვრებს არ სცდებიან და მაგალითად, არის შემთხვევები, რომ გოგონებს არ უშვებენ, რომ პროექტში მიიღონ მონაწილეობა. 18 წლის რომ გახდებოდა, რატომ უნდა ისწავლოს? უნდა გათხოვდეს და ოჯახი შექმნას.“
არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელი

რაც შეეხება ახალგაზრდების პოლიტიკით დაინტერესების მნიშვნელობას, **ქვემო ქართლის რეგიონში** გამოკითხულთა 45%-ის აზრით, აღნიშნული *მნიშვნელოვანია/ძალიან მნიშვნელოვანია*. **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** რესპონდენტთა იგივე რაოდენობა იზიარებს ამავე მოსაზრებას (45%) და აქვე აღსანიშნავია, რომ მეოთხედი გამოკითხულებისა თვლის, რომ ახალგაზრდების პოლიტიკით დაინტერესება არ არის მნიშვნელოვანი/საერთოდ არაა მნიშვნელოვანი (23%). **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** აღნიშნულის მნიშვნელოვნებაზე გამოკითხულთა 43% მიუთითებს, საწინააღმდეგო მოსაზრებას კი რესპონდენტთა მეხუთედი იზიარებს (20%). აღსანიშნავია, რომ *ასაკის* მატებასთან ერთად იზრდება შეფასება, რომ პოლიტიკით ახალგაზრდების დაინტერესება მნიშვნელოვანი/ძალიან მნიშვნელოვანია. კერძოდ, თუ ასე ფიქრობს 14-17 წლის ახალგაზრდების 34%, 18-23 წლის ასაკობრივ ჯგუფში იგივე მოსაზრებას გამოკითხულთა 44%, უკვე 24-29 წლის ასაკობრივ ჯგუფში კი - 54% იზიარებს.

რაც შეეხება უშუალოდ რესპონდენტების დაინტერესებას პოლიტიკით, აღმოჩნდა, რომ **ქვემო ქართლის რეგიონში** 54% არ არის დაინტერესებული. ყველაზე მეტი კი დაინტერესებულია ზოგადად პოლიტიკით *საქართველოში* (33%). **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა ნახევარია დაინტერესებული ზოგადად პოლიტიკით *საქართველოში* (53%), მეხუთედი - *რუსეთთან საქართველოს ურთიერთობით* (20%), მესამედი კი - ნატოსა და ევროკავშირთან საქართველოს ურთიერთობით (28%). **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** გამოკითხულთა უმრავლესობისთვის პოლიტიკა არ არის *საინტერესო* (66%), მეოთხედს კი აინტერესებს ზოგადად პოლიტიკა *საქართველოში* (24%). აქვე აღსანიშნავია, რომ გამოკითხულთა მესამედი საქართველოს ევროკავშირთან და ნატოსთან პოლიტიკითაა დაინტერესებული (29%).

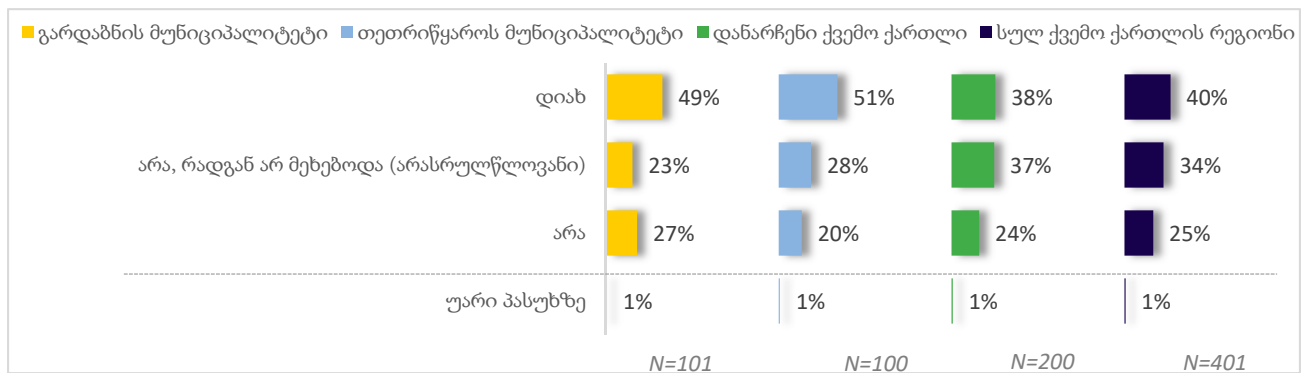
გრაფიკი # 24. დაინტერესება პოლიტიკური საკითხებით

რაც შეეხება იმას, თუ რამდენად ხშირად განიხილავენ ქვეყანაში მიმდინარე სოციალურ, ეკონომიკურ და პოლიტიკურ საკითხებს გამოკითხულები, უმრავლესობა ამას არასდროს ან იშვიათად აკეთებს. ამგვარი რესპონდენტების რაოდენობა ათიდან ექვსი და მეტია როგორც რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში. მათი უმრავლესობა კი, ვინც ამ საკითხებს მაინც განიხილავს, მეგობრებთან საუბრობს აღნიშნულ თემებზე.

ბოლო არჩევნებში (საპარლამენტო არჩევნები 2020) მონაწილეობა ქვემო ქართლის რეგიონში კვლევის მონაწილეთა 40%-მა მიიღო, მეოთხედს კი არ მიუღია მონაწილეობა, მიუხედავად სრულწლოვანებისა (25%). არასრულწლოვანების გამო კი არჩევნებში მონაწილეობა არ მიუღია გამოკითხულთა 34%-ს. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ბოლო არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო ახალგაზრდების 49%-მა, მესამედმა კი - არა, მიუხედავად სრულწლოვანებისა (27%). თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ყოველმა მეორე გამოკითხულმა მიიღო მონაწილეობა ბოლო არჩევნებში (51%) და მეხუთედმა არ მიიღო მონაწილეობა მიუხედავად იმისა, რომ არ ჰქონდათ ისეთი ბაერიერი, როგორიცაა ასაკი (20%).

გრაფიკი # 25. ბოლო არჩევნებში (საპარლამენტო არჩევნები 2020) მონაწილეობის გამოცდილება

როგორც ზემოთ აღინიშნა, თვისებრივი კვლევის ფარგლებში დისკუსიების მონაწილე

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებების და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

ახალგაზრდებმა თუ ძირითადად ინფორმანტებმა აღნიშნეს, რომ იზრდება ახალგაზრდების ჩართულობა სხვადასხვა პროცესში. ამის მიუხედავად, სამოქალაქო აქტივობა, მათი შეფასებითვე ძალიან დაბალია და აუცილებლად საჭიროებს მუშაობას. მთავარი არგუმენტის თანახმად, სამოქალაქო აქტივიზმი მნიშვნელოვანია, რადგან ის განვითარებასა და პოზიტიურ ცვლილებებს გულისხმობს. ეს უკანასკნელი კი ისეთ პროცესზე ახდენს გავლენას, როგორც შიდა თუ გარე მიგრაციის შემცირებაა. ამ მოსაზრების მომხრეთა მთავარი არგუმენტის მიხედვით, აქტიური ახალგაზრდობა ცვლილებებს ნიშნავს. ეს უკანასკნელი გულისხმობს ადგილზე მეტი შესაძლებლობების არსებობას, შესაბამისად, განვითარებასაც. ყველაფერი ეს კი არის ერთგვარი მექანიზმი იმისა, რომ ახალგაზრდები დარჩნენ ადგილზე და მეტად იზრუნონ არა მხოლოდ საკუთარ, არამედ ადგილის (მუნიციპალიტეტი, რეგიონი, ქვეყანა) განვითარებაზეც.

რაც შეეხება იმას, თუ როგორ უნდა გაიზარდოს სამოქალაქო აქტივიზმი, აქ თვისებრივმა კვლევამ ორი მთავარი მექანიზმი გამოავლინა. კერძოდ, ახალგაზრდების ჩართულობის გასაზრდელად მნიშვნელოვნად ჩაითვალა *მხარდაჭერი მექანიზმების* არსებობა. აქ კვლევის მონაწილეებმა მოიაზრეს არასამთავრობო სექტორის მიერ დაინტერესებული და აქტიური ახალგაზრდების იმ ვიწრო ჯგუფისთვის თავის მოყრა, რომლებიც ამ ეტაპზე არიან აქტიურები მუნიციპალიტეტში თუ რეგიონში ზოგადად; მათთვის შესაბამისი ცოდნისა და ინფორმაციის გადაცემა, რათა უკვე ცოდნითა და ინფორმაციით აღჭურვილმა მოტივირებულმა ახალგაზრდებმა თავად დაიწყონ აქტიურობა და ინიციატივებით გამოსვლა. უნდა აღინიშნოს, რომ კვლევის მონაწილე არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლის შეფასებით, იმის გათვალისწინებით, რომ სწორედ იმ ლოკაციებში შეინიშნება მეტ-ნაკლები აქტიურობა და სამოქალაქო აქტივიზმის ნიშნები, სადაც მუშაობს გარკვეული გუნდი სათემო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციის სახით, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ეს მექანიზმი საკმაოდ ეფექტიანია.

მხარდაჭერას უკავშირდება მეორე საკითხიც, რაც სამოქალაქო აქტივიზმს გაზრდის თვისებრივი კვლევის მონაწილეთა აზრით და უშუალო კავშირშია როგორც უკვე მოტივირებული ახალგაზრდების მეტ მოტივირებასთან, ასევე ახალგაზრდების უფრო ფართო ჯგუფის გააქტიურებასთან. კერძოდ, საუბარია *არაფორმალური განათლების* მიწოდებაზე ახალგაზრდებისთვის. მხოლოდ აქ, კვლევის მონაწილეთა მიერ ხაზგასმული იყო, რომ ამას განსაკუთრებით აქტიური ხასიათი უნდა ჰქონდეს სკოლის ასაკის ახალგაზრდებში, რადგან უფროსი ასაკის ადამიანებს უკვე სხვა ინტერესები აქვთ და მათი სკოლისშემდგომ ეტაპზე არაფორმალური განათლებით თუ სამოქალაქო აქტივიზმით დაინტერესება, ნაკლებად მოსალოდნელია.

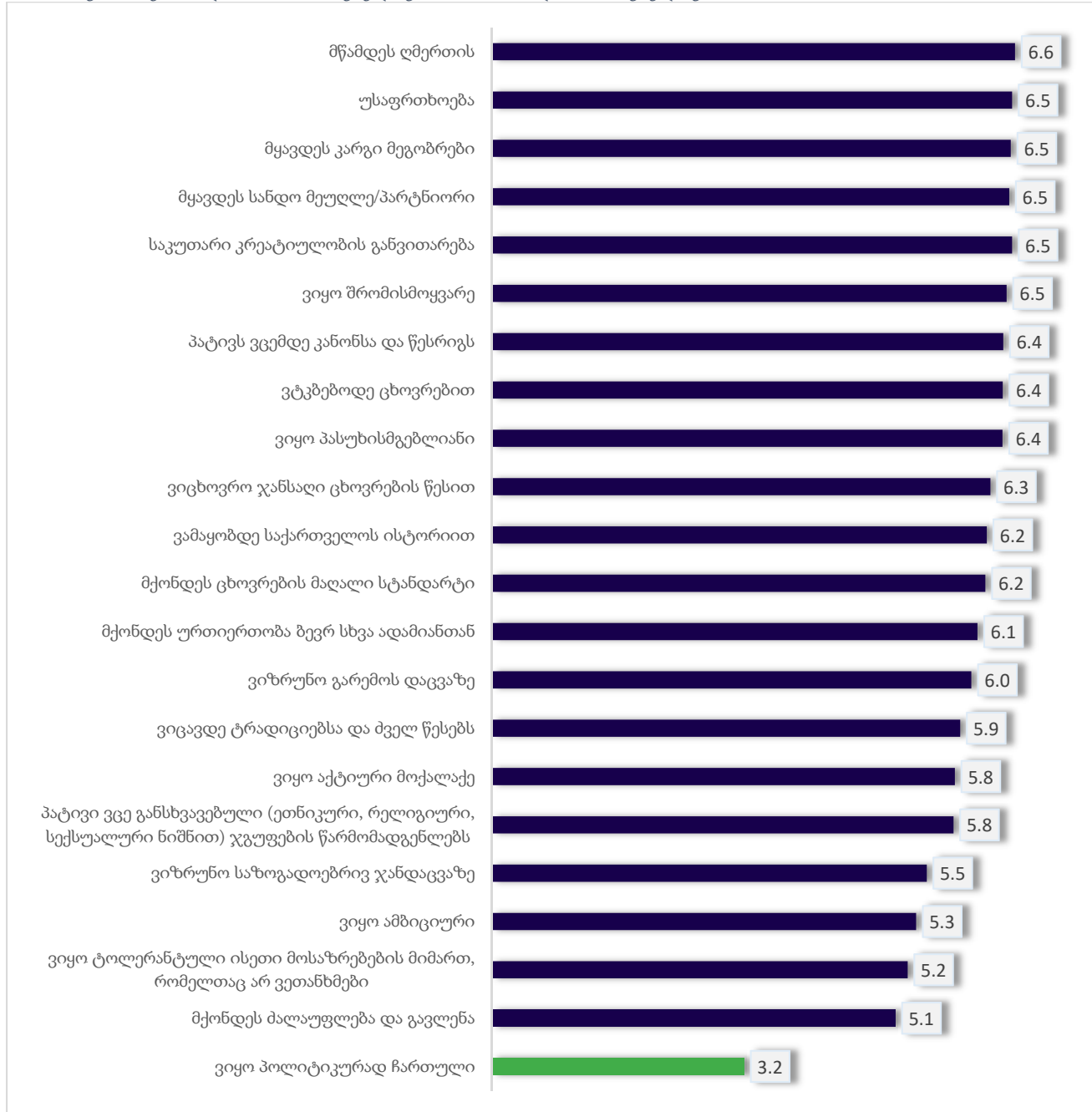
2.5. ღირებულებები და უფლებები

კვლევის მონაწილეებმა შეაფასეს სხვადასხვა ღირებულების მნიშვნელოვნება. შედეგები უჩვენებს, რომ შეთავაზებულ ღირებულებათა ჩამონათვალში თითქმის ყველა ღირებულება მნიშვნელოვანი/ძალიან მნიშვნელოვანია ახალგაზრდებისთვის. ყველაზე მნიშვნელოვან ღირებულებად კი ღვთის რწმენა (მწამდეს ღმერთის - 6.6 ქულა), ყველაზე ნაკლებ მნიშვნელოვან ღირებულებად კი პოლიტიკური ჩართულობა (ვიცო პოლიტიკურად ჩართული - 3.2 ქულა) გამოიკვეთა. თითქმის მსგავსია შეფასებები სამიზნე მუნიციპალიტეტებშიც, სადაც რამდენიმე

განსხვავება გამოვლინდა. კერძოდ, აღმოჩნდა, რომ შემდეგი ღირებულებები, თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტში უფრო მნიშვნელოვნად ფასდება, ვიდრე გარდაბნის მუნიციპალიტეტში: *ვიყო აქტიური მოქალაქე* (6.4 და 5.2 ქულა, შესაბამისად); *მქონდეს ძალაუფლება და გავლენა* (5.1 და 4.3 ქულა, შესაბამისად); *ვიზრუნო გარემოს დაცვაზე* (6.5 და 6.8 ქულა, შესაბამისად).

გრაფიკი # 26. ღირებულებების მნიშვნელოვნების შეფასება ქვემო ქართლის რეგიონში (შეფასება 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავს - „საერთოდ არ არის მნიშვნელოვანი“, „7“ – „ძალიან მნიშვნელოვანია“)

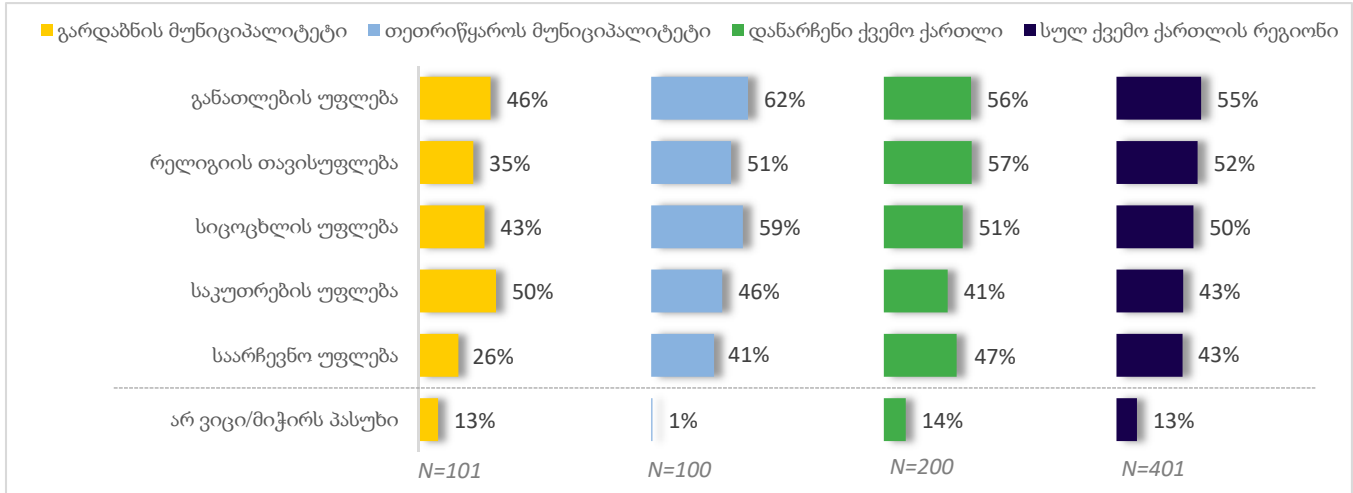

რაც შეეხება უფლებებს, რომელთა შესახებაც სმენიათ ახალგაზრდებს, აღმოჩნდა, რომ ქვემო ქართლის რეგიონში ყოველ მეორე გამოკითხულს სმენია ისეთი უფლებების შესახებ, როგორებიცაა განათლების (55%), რელიგიის თავისუფლებისა (52%) და სიცოცხლის (50%) უფლება. ათიდან ოთხს კი სმენია საკუთრებისა (43%) და საარჩევნო უფლების (43%) თაობაზე. სხვა უფლებების შესახებ, რომელთა ჩამონათვალიც იყო შეთავაზებული კვლევის რესპონდენტთათვის, ათიდან ერთ რესპონდენტს თუ სმენია. უნდა აღინიშნოს, რომ გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ყველაზე მეტ რესპონდენტს

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

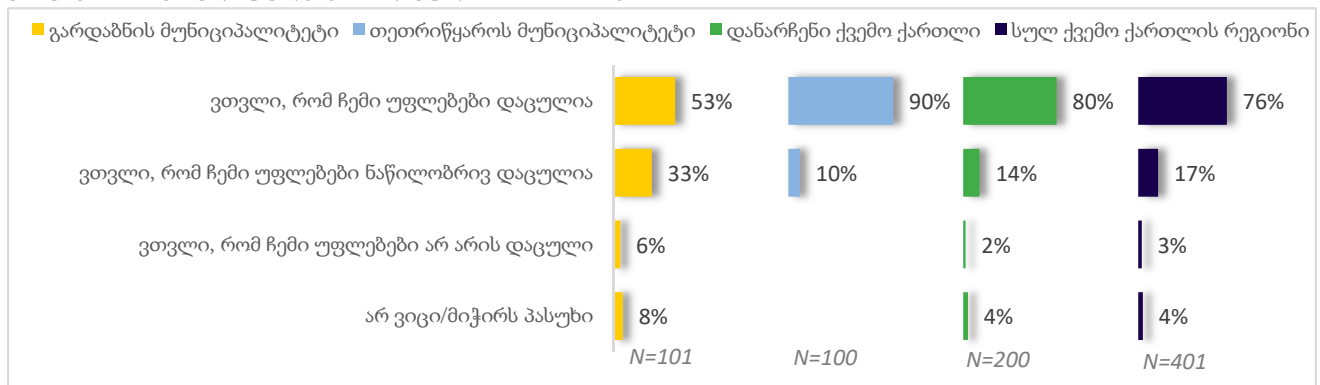
საკუთრებისა (50%) და განათლების (46%) უფლების შესახებ სმენია. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი ორი უფლება, რომლის შესახებაც ყველაზე მეტ გამოკითხულს სმენია, განათლების (62%) და სიცოცხლის (59%) უფლებაა.

გრაფიკი # 27. ადამიანის უფლებების, რომელთა შესახებაც სმენიათ ახალგაზრდებს⁹

ქვემო ქართლის რეგიონში რესპონდენტების უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ მათი უფლება დაცულია (76%); ნაწილობრივ უფლების დაცვაზე გამოკითხულთა 17% მიუთითებს. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ყოველი მეორე ახალგაზრდა თვლის, რომ მისი უფლებები დაცულია (53%), ხოლო მესამედი მიიჩნევს, რომ მათი უფლებები ნაწილობრივ არის დაცული (33%). თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში 90% თვლის, რომ მათი უფლებები დაცულია. აღსანიშნავია, რომ ასაკის მატებასთან ერთად მცირდება მათი რიცხვი, ვინც თვლის, რომ მათი უფლებები დაცულია, თუმცა ნებისმიერ ასაკობრივ კატეგორიაში ამ მოსაზრებას გამოკითხულთა უმრავლესობა იზიარებს (14-17 წელი - 86%, 18-23 წელი - 75%, 24-29 წელი - 68%). ასე ფიქრობს მეტი გამოკითხული სოფლად (81%), ვიდრე ქალაქში (69%). ასევე, უფრო მეტი ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი თვლის, რომ მისი უფლებები დაცულია (82%), ვიდრე ეთნიკურად ქართველი (70%).

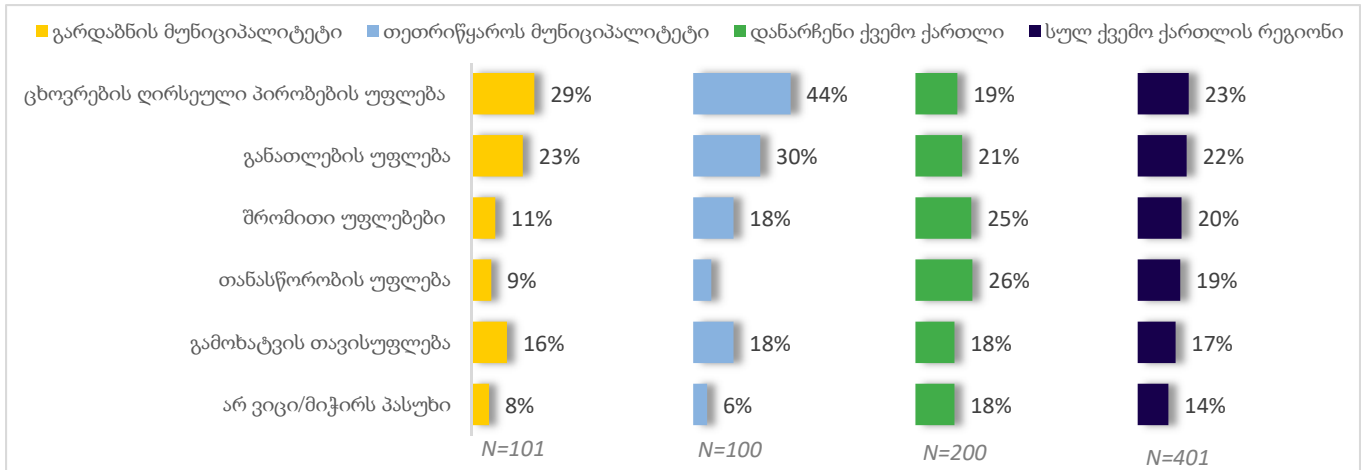
გრაფიკი # 28. განცდა უფლებების დაცულობის თაობაზე

⁹ გრაფიკზე წარმოდგენილია მხოლოდ ის უფლებები, რომელთა შესახებაც რეგიონში ათიდან ოთხ და მეტ გამოკითხულს მაინც სმენია. ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

იმ უფლებებზე საუბრისას, რომლებიც არ არის დაცული/ნაწილობრივად დაცული, ქვემო ქართლის რეგიონში გამოკითხულთა 14%-ს უჭირს პასუხის გაცემა, მეხუთედი კი თვლის, რომ ისეთი უფლებები არ არის დაცული/ნაწილობრივად დაცული, როგორებიცაა ცხოვრების ღირსეული პირობები, განათლების, შრომითი, თანასწორობის და გამოხატვის თავისუფლების უფლებები. დანარჩენი უფლებების დაუცველობაზე/ნაწილობრივ დაცულობაზე რესპონდენტთა 5% და ნაკლები მიუთითებს. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ყველაზე მეტი რესპონდენტი ამბობს, რომ ცხოვრების ღირსეული პირობების უფლება არ არის დაცული/ნაწილობრივად დაცული. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში აღნიშნულზე 44% მიუთითებს. იმაზე, რომ გამოხატვის თავისუფლება არაა დაცული/ნაწილობრივად დაცული გარდაბნის მუნიციპალიტეტში 16%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი - 18% მიუთითებს.

გრაფიკი # 29. უფლებები, რომლებიც არ არის დაცული/ნაწილობრივად დაცული¹⁰

აღსანიშნავია, რომ ქვემო ქართლის რეგიონში ქალების ყველაზე დიდი რაოდენობა მიიჩნევს, რომ არ არის დაცული/ნაწილობრივად დაცული მათი თანასწორობის უფლება (28%). რაც შეეხება კაცებს, მათი ყველაზე დიდი რაოდენობა ამგვარ უფლებად განათლების უფლებას ასახელებს (22%). ასაკის ჭრილში აღსანიშნავია, რომ სკოლის ასაკის ახალგაზრდების მესამედს უჭირს თქვას, მათი რომელიც უფლება არ არის დაცული/ნაწილობრივად დაცული (32%) და ასევე მესამედი თვლის, რომ აღნიშნული ეხება განათლების უფლებას (31%). განათლების უფლებასვე მიიჩნევს არადაცულად/ნაკლებად დაცულად უმრავლესობა 18-23 წლის ასაკობრივ ჯგუფშიც (37%). უფროსი ასაკის (24-29 წელი) ახალგაზრდების უმრავლესობა კი მიიჩნევს, რომ ცხოვრების ღირსეული პირობების უფლება არაა დაცული/ნაწილობრივად დაცული (44%). ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში უმრავლესობა თვლის, რომ მათი განათლების უფლება არაა დაცული/ნაწილობრივად დაცული (41%). ეთნიკურად ქართველების ჯგუფში კი ათიდან ორი ისეთ უფლებებზე მიუთითებს, როგორებიცაა შრომითი (20%), თანასწორობის (20%) და გამოხატვის თავისუფლების (19%) უფლებები.

უნდა აღინიშნოს, რომ თვისებრივი კვლევის ფარგლებში თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდებს გაუჭირდათ უფლებების გახსენება, მითუმეტეს ისეთი უფლებების დასახელება, რომლებიც ნაკლებადაა დაცული ან ირღვევა მათ მუნიციპალიტეტში. საგულისხმოა, რომ ერთი მოსაზრების თანახმად, ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი უფლება - გამოხატვისა და სიტყვის

¹⁰ გრაფიკზე წარმოდგენილია უფლებები, რომელთა შესახებაც რეგიონში ათიდან ორმა ან მეტმა რესპონდენტმა მიუთითა. ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

თავისუფლება გარანტირებულია, მაგრამ პრობლემა იმაშია, რომ ახალგაზრდები არ არიან დაინტერესებულნი გამოხატონ საკუთარი აზრი.

უფლებების თვალსაზრისით განათლების უფლების დარღვევაზე გამახვილდა ყურადღება ძირითად ინფორმანტთა კვლევაში სამოქალაქო აქტივისტის მიერ. მისი შეფასებით, სკოლისშემდგომი განათლების მიღების შესაძლებლობა ადგილზე ახალგაზრდებს არ აქვთ, სხვა ქალაქებში (უმეტესად დედაქალაქში) სასწავლებლად წასვლა კი ფინანსურ კაპიტალს მოითხოვს, რაც ყველასთვის როდია ხელმისაწვდომი. უფლებების ცოდნის თვალსაზრისით არსებულ გამოწვევებზე ისაუბრა არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელმა და აღნიშნა, რომ აუცილებელია სკოლის ასაკიდანვე ახალგაზრდებს ჰქონდეთ ინფორმაცია უფლებების და ამასთანავე, მათი დაცვის შესაძლებლობების თაობაზე.

5.6. პრობლემები და მისწრაფებები

პრობლემები

კვლევის მონაწილეებმა შეაფასეს სხვადასხვა სერვისზე ხელმისაწვდომობის პრობლემურობა ახალგაზრდებისთვის თავიანთ მუნიციპალიტეტში. როგორც აღმოჩნდა, **ქვემო ქართლის რეგიონში** ახალგაზრდებისთვის ყველაზე სერიოზულ სამ გამოწვევას *სამუშაო ადგილების სიმწირე* (5.9 ქულა), *გართობისა და დასვენების ადგილებზე ხელმისაწვდომობა* (5.8 ქულა) და *მეწარმეობის ხელშემწყობ პროგრამებზე ხელმისაწვდომობა* (5.6 ქულა) წარმოადგენს.¹¹ რეგიონში სამ ყველაზე ნაკლებად პრობლემურ საკითხად კი ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობა (2.2. ქულა), ტრანსპორტზე ხელმისაწვდომობა (2.4 ქულა) და კომპიუტერზე ხელმისაწვდომობა (2.7 ქულა) დასახელდა. **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** ყველაზე მეტად პრობლემურად იგივე საკითხები გამოვლინდა, რაც მთელ ქვემო ქართლის რეგიონში. **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** კი ყველაზე პრობლემურად ახალგაზრდობისთვის ფასდება გართობისა და დასვენების ადგილებზე ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით არსებული გამოწვევები (5.9 ქულა), სტაჟირებაზე ხელმისაწვდომობა (5.9 ქულა) და სამუშაო ადგილების სიმწირე (5.8 ქულა).

ცხრილი # 2. საკუთარ მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობისთვის სხვადასხვა საკითხის პრობლემურად შეფასება (შეფასება 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავს - საერთოდ არ არის გამოწვევა/პრობლემა, „7“ ნიშნავს - სერიოზული გამოწვევა/პრობლემა)

მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდობისათვის რამდენად სერიოზული გამოწვევა/პრობლემაა შემდეგი საკითხები	გარდაბანი	თეთრიწყარო	დანარჩენი ქვემო ქართლი	სულ ქვემო ქართლი
↓				
სამუშაო ადგილების სიმწირე	5.8	5.8	6.0	5.9
გართობისა და დასვენების ადგილებზე ხელმისაწვდომობა	5.7	5.9	5.8	5.8
მეწარმეობის ხელშემწყობ პროგრამებზე ხელმისაწვდომობა	5.8	5.4	5.6	5.6

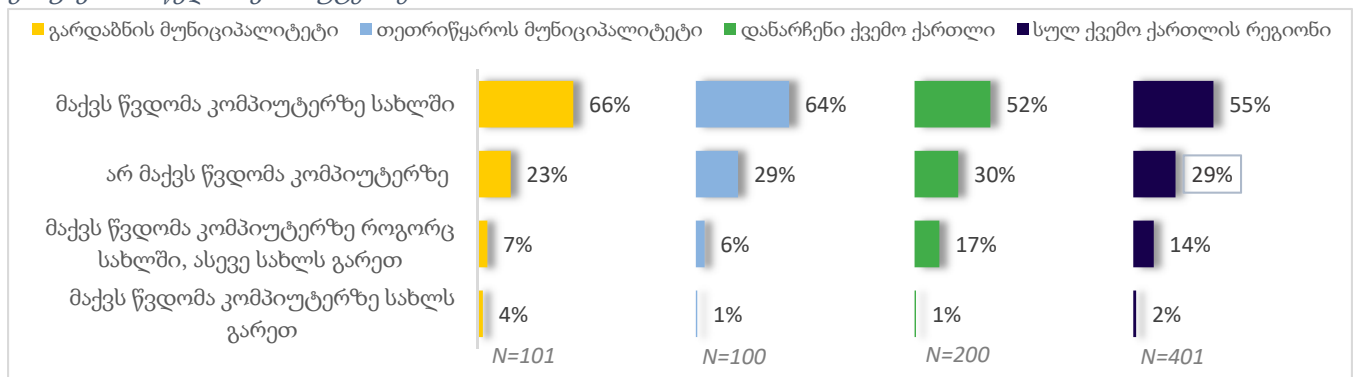
¹¹ შენიშვნა: საკითხის პრობლემურობა ფასდებოდა 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავდა, რომ საკითხი საერთოდ არ წარმოადგენს გამოწვევას/პრობლემას, „7“ კი - სერიოზული გამოწვევა/პრობლემა.

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონში

ახალგაზრდებისათვის შეკრების, დასვენებისა თუ სხვადასხვა ღონისძიების მოსაწყობად საჭირო სივრცეებზე ხელმისაწვდომობა	5.2	5.5	5.4	5.4
სტაჟირებაზე ხელმისაწვდომობა	5.3	5.9	5.3	5.3
უმაღლეს განათლებაზე ხელმისაწვდომობა	5.6	4.9	4.9	5.0
ტრენინგებზე/საგანმანათლებლო კურსებზე ხელმისაწვდომობა	5.2	5.4	4.8	4.9
რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა	4.6	4.7	4.9	4.8
პროფესიულ სასწავლებლებზე ხელმისაწვდომობა	5.3	5.5	4.6	4.8
არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა	4.9	5.3	4.4	4.6
სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობა	4.5	5.0	4.5	4.5
სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობა	4.1	4.5	4.0	4.1
სახელოვნებო წრეებზე ხელმისაწვდომობა	3.8	4.2	4.0	3.9
ჯანდაცვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობა	3.9	3.6	3.3	3.4
კომპიუტერზე ხელმისაწვდომობა	3.0	3.4	2.6	2.7
ტრანსპორტზე ხელმისაწვდომობა	3.1	3.6	2.2	2.4
ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობა	3.1	2.3	2.0	2.2

ინტერნეტსა და კომპიუტერზე ხელმისაწვდომობა ყველაზე ნაკლებ პრობლემურად შეფასდა რეგიონში. როგორც აღმოჩნდა, მართალია, კვლევის მონაწილეთა უმრავლესობას მიუწვდება ხელი კომპიუტერზე სახლში და/ან მის ფარგლებს გარეთ, მაგრამ მესამედს შეადგენს მათი წილი, ვისაც არ აქვს წვდომა კომპიუტერზე არც სახლში და არც მის გარეთ (29%). რაც შეეხება ინტერნეტის მოხმარებას, როგორც მთლიანად რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში ათიდან შვიდი და მეტი რესპონდენტი აცხადებს, რომ დღეში რამდენიმე საათითაა მისი მომხმარებელი.

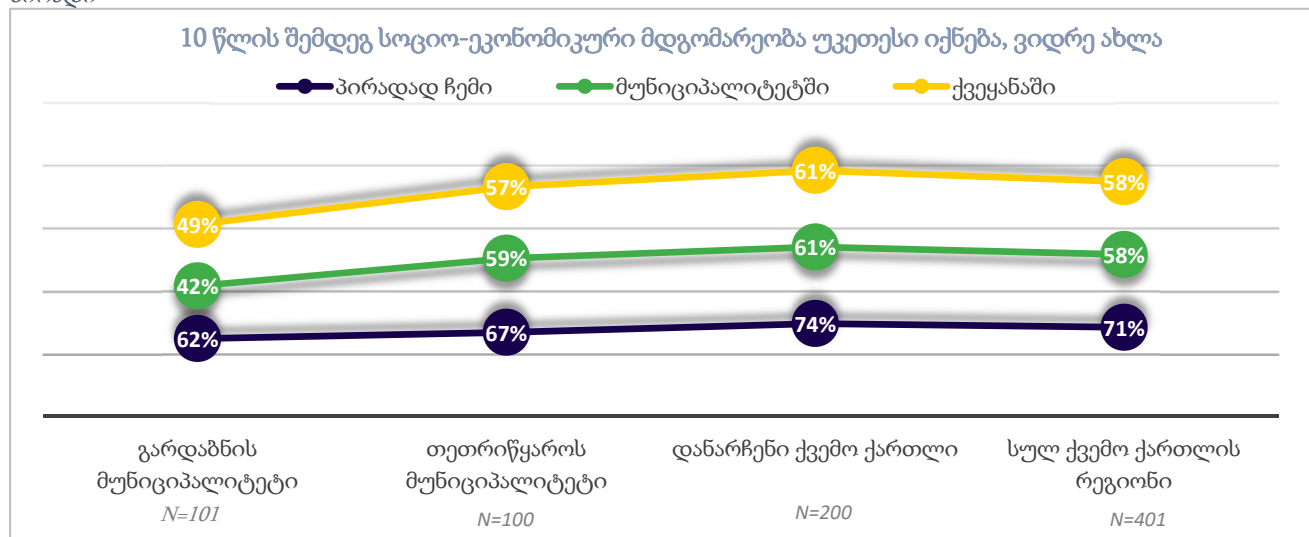
გრაფიკი # 30. წვდომა კომპიუტერზე

თუ ვნახავთ მომავალი 10 წლის პერსპექტივაში ქვეყნის, მუნიციპალიტეტისა თუ საკუთარი სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასებას, უნდა აღინიშნოს, რომ განწყობები როგორც რეგიონის, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტების შემთხვევაში პოზიტიურია. ათიდან სულ მცირე ოთხ და მეტი ადამიანს აქვს განცდა, რომ 10 წლის შემდეგ სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობა როგორც ქვეყანაში, ასევე

საკუთარ მუნიციპალიტეტსა თუ პირადად მათი, უკეთესი იქნება, ვიდრე ახლაა. რეგიონის მსგავსად, სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ ქვემო ქართლის რეგიონშიც გამოკითხულთა მეტი წილი მიიჩნევს, რომ მდგომარეობა სამივე დონეზე უკეთესობისკენ შეიცვლება. ასევე ყველგან საკუთარი სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის ცვლილების უფრო პოზიტიური შეფასება შეიმჩნევა, ვიდრე ქვეყნისა თუ მუნიციპალიტეტისა. ასაკისა თუ ეთნიკური კუთვნილების მიხედვით განსხვავებები კვლევას არ გამოუვლენია. შეიძლება აღინიშნოს განსხვავება *ქალაქი/სოფლის* ჯრილში. კერძოდ, მეტი გამოკითხული ქალაქში მიიჩნევს, რომ ქვეყნის სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობა უკეთესი იქნება 10 წლის შემდეგ (63%), ვიდრე სოფლად (55%). მუნიციპალიტეტისა თუ საკუთარი სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასებები კი ქალაქსა და სოფლად განსხვავებებს არ უჩვენებს.

გრაფიკი # 31. 10 წლის შემდეგ სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის დადებითი შეფასება ქვეყანაში, მუნიციპალიტეტში, პირადი

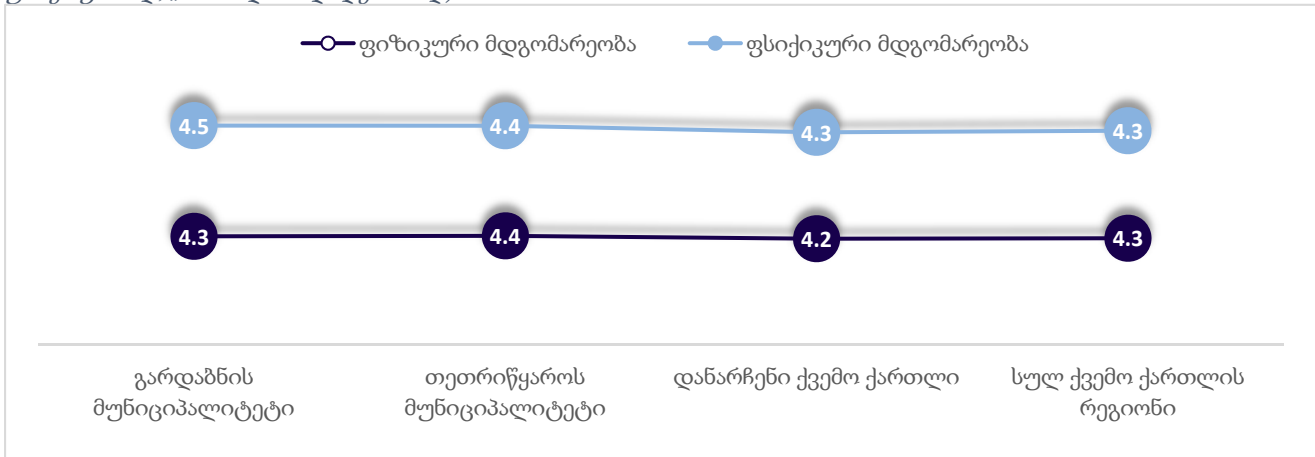
რაც შეეხება ამ ეტაპზე საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილებას, ახალგაზრდების უმრავლესობა ამტკიცებს, რომ ცხოვრების ამ ეტაპზე, ყველა ფაქტორის გათვალისწინებით, ისინი საშუალოზე უფრო კმაყოფილები არიან თავიანთი ცხოვრებით. ეს შეფასება ქვემო ქართლის რეგიონში, გარდაბნის მუნიციპალიტეტისა და დანარჩენი რეგიონის მსგავსად 4.8 ქულას შეადგენს. უფრო დაბალია საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილება თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, სადაც ის საშუალოდ 4.3 ქულით ფასდება მაქსიმალური 7-დან.

გრაფიკი # 32. ამ ეტაპზე საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილება (შეფასება 7-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავს - „საერთოდ არ ვარ კმაყოფილი“, „7“ ნიშნავს - „ძალიან კმაყოფილი ვარ“)

რაც შეეხება ახალგაზრდების მიერ ამ ეტაპზე საკუთარი ფიზიკური და ფსიქიკური მდგომარეობის შეფასებას, ის დადებითად ფასდება როგორც ზოგადად ქვემო ქართლის რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონში. ყველგან ორივე მდგომარეობის შეფასება მაქსიმალური 5-დან 4.3 და მეტი ქულით ფასდება.

გრაფიკი # 33. ამ ეტაპზე საკუთარი ფიზიკური და ფსიქიკური მდგომარეობის შეფასება (შეფასება „1“ - ძალიან უარყოფითად, „5“ - ძალიან დადებითად)

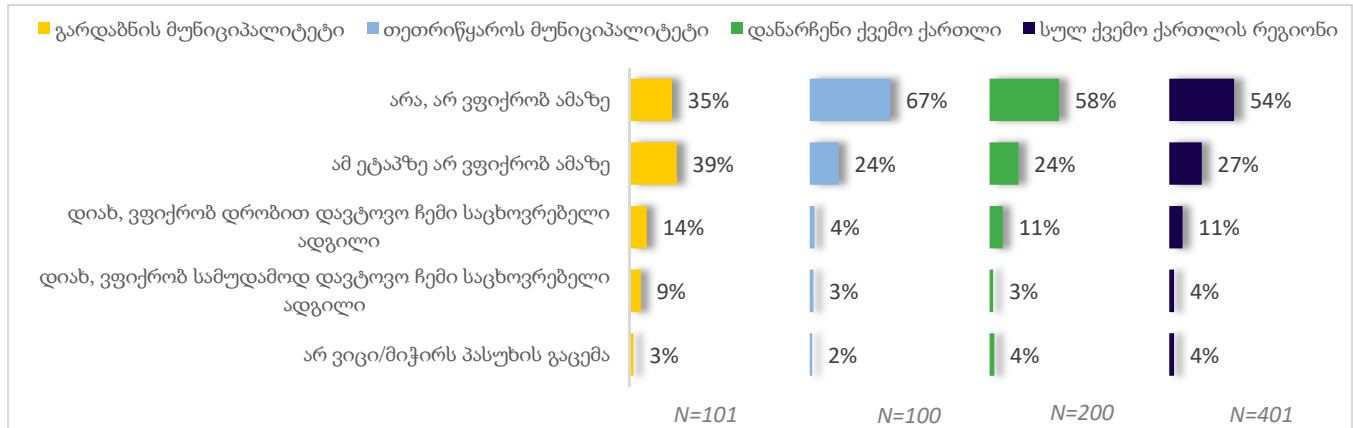
მიგრაცია

ახალგაზრდებმა შეაფასეს შიდა მიგრაციის განზრახვა უახლოესი 2-3 წლის მანძილზე. აღმოჩნდა, რომ ამგვარი განზრახვა არ აქვს/ამ ეტაპზე არ აქვს კვლევის მონაწილე ახალგაზრდების დიდ ნაწილს. **ქვემო ქართლის რეგიონში** ამგვარი განზრახვის არქონას გამოკითხულთა 54% აფიქსირებს, ამ ეტაპზე კი ამაზე არ ფიქრობს ახალგაზრდების მესამედი (27%). **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** გამოკითხული ათიდან შვიდ რესპონდენტს არ აქვს განზრახვა უახლოესი 2-3 წლის მანძილზე შიდა მიგრაციის (74%) და აქვე აღსანიშნავია, რომ ამ ეტაპზე არ ფიქრობს აღნიშნულს ათიდან ოთხი რესპონდენტი (39%).

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

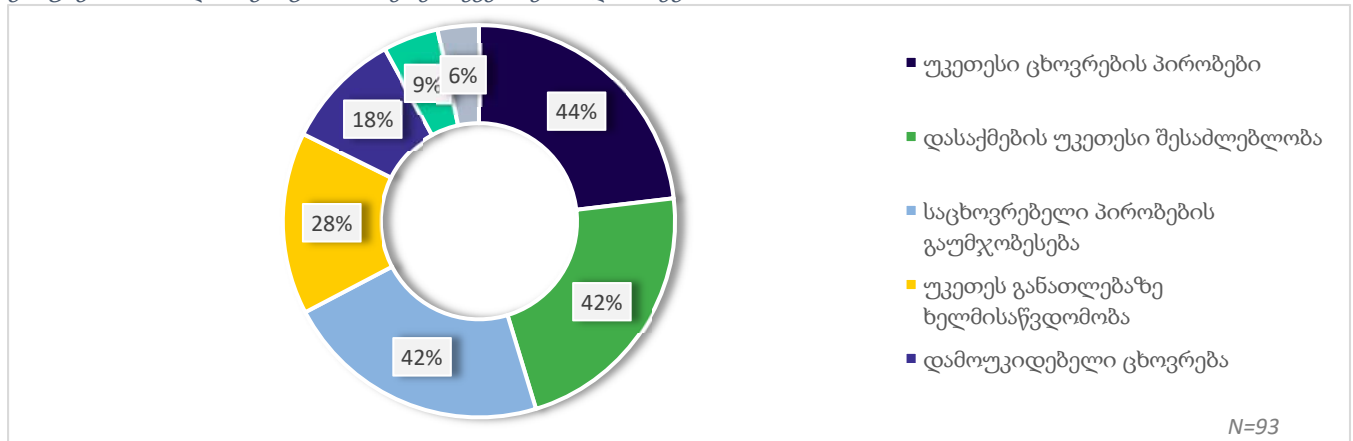
თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში რესპონდენტების 67% არ ფიქრობს შიდა მიგრაციაზე, დანარჩენ ქვემო ქართლის რეგიონში კი - 58%.

გრაფიკი # 34. შიდა მიგრაციის განზრახვა უახლოესი 2-3 წლის გათვალისწინებით

რაც შეეხება შიდა მიგრაციის მიზეზებს, მათთან, ვინც მსგავსი განზრახვა დააფიქსირეს სამი მთავარი მიზეზი გამოიკვეთა. კერძოდ, უკეთესი ცხოვრების პირობები (44%), დასაქმების უკეთესი შესაძლებლობები (42%) და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება (42%).

გრაფიკი # 35. შიდა მიგრაციის მიზეზები ქვემო ქართლის რეგიონში

აღსანიშნავია, რომ გარე მიგრაციაზეც რესპონდენტთა მცირე ნაწილი ფიქრობს როგორც ზოგადად ქვემო ქართლის რეგიონში (19%), ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონში. გარე მიგრაციის/ქვეყნის დატოვების განზრახვა სულ 59-მა ახალგაზრდამ დააფიქსირა, რომელთათვისაც აღნიშნულის სამ მთავარ მიზეზსაც ასევე წარმოადგენს უკეთესი ცხოვრების პირობები, დასაქმების უკეთესი შესაძლებლობა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება.

დისკრიმინაციის გამოცდილება

კვლევის ფარგლებში ახალგაზრდებმა შეაფასეს, ჰქონიათ თუ არა დისკრიმინაციის გამოცდილება შემდეგი ნიშნებით: განათლების დონის გამო (დაწყებითი განათლება, საშუალო განათლება, სხვ),

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

ეკონომიკური მდგომარეობის გამო (მდიდარი/ღარიბი), რელიგიური კუთვნილების გამო, ეთნიკური კუთვნილების გამო, სქესის გამო (მდედრობითი-მამრობითი), ასაკის გამო დისკრიმინაცია (უმცროსი-უფროსი; პატარა-დიდი), საცხოვრებელი ადგილის გამო (გარეუბანი-ცენტრი, სოფელი-ქალაქი), პოლიტიკური შეხედულებების გამო. კვლევის შედეგების თანახმად, როგორც მთლიანად რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში რესპონდენტთა აბსოლუტური უმრავლესობა (ათიდან, სულ მცირე, ცხრა რესპონდენტი) აცხადებს, რომ მათ მსგავსი გამოცდილება არ ჰქონიათ.

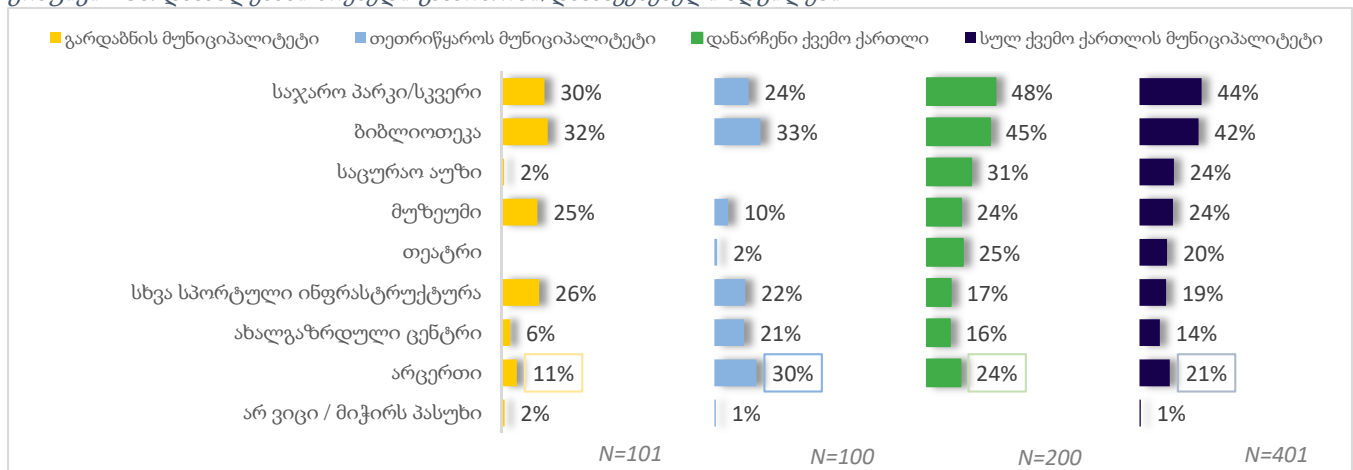
აღსანიშნავია, რომ დისკრიმინაციის შესახებ ნაკლებად ისაუბრეს თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში *თვისებრივი კვლევის* მონაწილეებმა. ერთადერთი რაც აღინიშნა, იყო დისკრიმინაციის იშვიათი, მაგრამ შემთხვევები ასაკისა და ეკონომიკური მდგომარეობის გამო. საგულისხმოა ისიც, რომ ეს იშვიათი შემთხვევებიც სკოლის ასაკის მოსწავლეებმა ახსენეს, უფროსი ასაკის ახალგაზრდებთან კი დისკრიმინაციის შემთხვევებზე ყურადღება არ გამახვილებულა.

5.7. დასვენება და ცხოვრების წესი

გართობა, დასვენების შესაძლებლობები და სპორტული აქტივობები

კვლევის ფარგლებში ახალგაზრდებმა შეაფასეს, თუ გართობისა და დასვენებისთვის რა ადგილებზე მიუწვდებოდათ ხელი საკუთარ დასახლებაში. როგორც აღმოჩნდა, **ქვემო ქართლის რეგიონში** მეტ-ნაკლებადაა მისაწვდომი გართობის/დასვენების ადგილები, რომელთაგან ყველაზე მაღალია **საჯარო პარკებზე/სკვერებსა** (44%) და **ბიბლიოთეკებზე** (42%) ხელმისაწვდომობა. **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** მხოლოდ მესამედს აქვს წვდომა ისეთ მოქმედ ადგილებზე, როგორებიცაა **საჯარო პარკი/სკვერი, ბიბლიოთეკა, სპორტული ინფრასტრუქტურა და მუზეუმი. თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** ათიდან სამი ახალგაზრდა ამბობს, რომ **არცერთი** გასართობი/დასასვენებელი ადგილი არ არის მათ დასახლებაში მოქმედი (30%), ყველაზე მეტმა კი - **ბიბლიოთეკის** არსებობაზე მიუთითა (33%). აღსანიშნავია, რომ რეგიონში გამოკითხული ახალგაზრდების 38%-მა **სოფლის ტიპის დასახლებებებიდან** განაცხადა, რომ მათთან არცერთი მოქმედი ადგილი არ არის გართობისა და დასვენებისთვის, სადაც ძირითადად სპორტული მოედნების არსებობაზე მიუთითეს (58%).

გრაფიკი # 36. დასახლებაში მოქმედი გასართობი/დასასვენებელი ადგილები

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონში

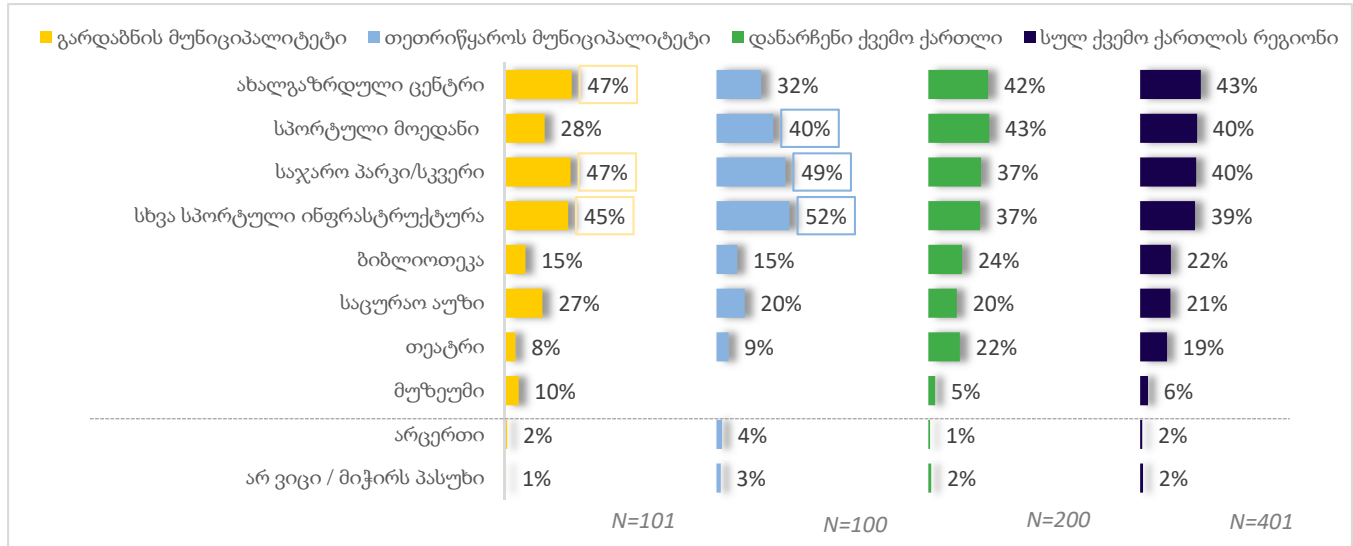
გამოკითხულთა უმრავლესობა, როგორც ზოგადად რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებში, უმეტესწილად მიიჩნევს, რომ მათ დასახლებაში არსებული გასართობი/დასასვენებელი ადგილები კარგ ან საშუალო მდგომარეობაშია. საყურადღებოა ის, რომ გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ყველაზე ნეგატიური შეფასება აქვს მუზეუმებს (ცუდ მდგომარეობაშია - 36%), თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი ყველაზე უარყოფითია სპორტული მოედნების შეფასება (ცუდ მდგომარეობაშია - 27%).

გასართობი/დასასვენებელი ადგილების თვალსაზრისით *თვისებრივი კვლევის* ფარგლებში თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ორი გამოწვევა გამოიკვეთა. ერთ შემთხვევაში გამოწვევაა ამგვარი ადგილების არარსებობა და ეს განსაკუთრებით აქტუალურია ახალგაზრდებისთვის სოფლის ტიპის დასახლებებში. მეორე შემთხვევაში კი გამოწვევაა ის, რომ არსებული ადგილები არ არის სათანადო მდგომარეობაში.

გასართობ/დასასვენებელ ადგილებზე საუბრისას ახალგაზრდები ძირითადად ისეთ ადგილებზე მიუთითებდნენ, როგორებიცაა პარკები, სკვერები და ახალგაზრდული ცენტრების მსგავსი ადგილები. ამ უკანასკნელთან დაკავშირებით ხაზგასმული იყო, რომ ამგვარი სივრცეების არსებობა აუცილებელია, რათა ახალგაზრდებმა მოახერხონ სხვადასხვა მიზეზით შეკრება (უბრალოდ დისკუსიის გამართვა თუ გართობა). აღნიშნულის, როგორც კომუნიკაციისთვის აუცილებელი ფაქტორის შესახებ მიუთითეს დისკუსიის მონაწილეებმა ყველა ასაკობრივ ჯგუფში. ერთ-ერთი შეფასებით, შეკრებებისთვის ახალგაზრდული სივრცეების არსებობა ხელს შეუწყობს სოციალიზაციისა და საზოგადოებაში უკეთ ინტეგრაციის პროცესს, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთათვის.

რაც შეეხება იმ ადგილებს, რომელთა გამართული ფუნქციონირება პრიორიტეტულია დასახლებაში ახალგაზრდებისთვის, აღმოჩნდა, რომ ოთხი ადგილია ყველაზე პრიორიტეტული **ქვემო ქართლის რეგიონში**. ესენია: *ახალგაზრდული ცენტრები* (43%), *სპორტული მოედანი* (40%), *საჯარო პარკი/სკვერი* (40%) და *სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურა* (39%). სიტუაცია მცირედით განსხვავებულია სამიზნე მუნიციპალიტეტებში. კერძოდ, *გარდაბნის მუნიციპალიტეტში* ყველაზე მეტად პრიორიტეტულია ისეთი ადგილების გამართული ფუნქციონირება, როგორებიცაა *ახალგაზრდული ცენტრები* (47%), *საჯარო პარკები/სკვერები* (47%) და *სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურა* (45%). *თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში* კი ყველაზე მეტადაა პრიორიტეტული *სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურის* (52%), *საჯარო პარკების/სკვერების* (49%) და *სპორტული მოედნების* (40%) გამართული ფუნქციონირება.

გრაფიკი # 37. გასართობი/დასასვენებელი ადგილები, რომელთა გამართული ფუნქციონირება პრიორიტეტული ახალგაზრდებისთვის

საინტერესოა აღნიშნულის შეფასება სხვადასხვა ჯგუფში. კერძოდ, ასაკის მიხედვით აღმოჩნდა, რომ 14-17 წლის ახალგაზრდებს რეგიონში ყველაზე პრიორიტეტულად სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურის გამართული ფუნქციონირება მიაჩნიათ (39%), მაშინ როდესაც უფროსი ასაკის ახალგაზრდები უპირატესობას ახალგაზრდული ცენტრის გამართულ ფუნქციონირებას ანიჭებენ (18-23 წელი - 45%, 24-29 წელი - 48%). დასახლების ტიპის მიხედვით აღმოჩნდა, რომ ქალაქში ახალგაზრდებისთვის ორი ადგილის გამართული ფუნქციონირება განსაკუთრებით პრიორიტეტული. კერძოდ, სპორტული მოედნისა (37%) და თეატრის (37%). სოფლებში კი ახალგაზრდული ცენტრი (50%) და საჯარო პარკი/სკვერი (49%) დასახელდა. ხაზგასასმელია ისიც, რომ ახალგაზრდული ცენტრის გამართული ფუნქციონირება პრიორიტეტული ახალგაზრდებისთვის როგორც ეთნიკურად ქართველი (37%), ასევე ეთნიკური უმცირესობების (49%) ჯგუფებიდან.

ის, რომ სპორტული აქტივობებისთვის სივრცეებისა და ინფრასტრუქტურის არარსებობა ან მათი გაუმართაობა გამოწვევაა გამოავლინა თვისებრივმა კვლევამაც. მართალია, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში ფოკუსური დისკუსიების ზოგიერთმა მონაწილემ აღნიშნა, რომ მათ დასახლებებში გარკვეული სპორტული აქტივობები შეინიშნება, სპორტული ინფრასტრუქტურა კი მეტ-ნაკლებად გამართულია, ეს არ იძლევა ზოგადად მუნიციპალიტეტში სპორტული მოედნებისა თუ სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურის ფუნქციონირების დადებითად შეფასების საფუძველს. როგორც აღინიშნა, მუნიციპალიტეტის ბევრ დასახლებაში სპორტული ინფრასტრუქტურა საერთოდ არ არსებობს ან გაუმართავია. განსაკუთრებით ეს ეხება სოფლის ტიპის დასახლებებს. ამასთან გამოწვევაა ისიც, რომ სპორტული ინფრასტრუქტურის არსებობის შემთხვევაშიც ის უმეტესად მათთვისაა ხელმისაწვდომი, ვინც პროფესიონალურადაა სპორტით დაკავებული და არა ყველა ახალგაზრდისთვის. საგულისხმოა ისიც, რომ სხვადასხვა სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით გამოწვევები აღინიშნა კვლევის მონაწილე ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლის მიერაც, რომელმაც აღნიშნა, რომ თეთრიწყაროს

მუნიციპალიტეტის 84 სოფლიდან 20 ადმინისტრაციული ერთეულიც არ არის დაფარული სპორტული თუ სახელოვნებო წრეებით.

თვისებრივმა კვლევამ ასევე გამოავლინა, რომ თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტში მნიშვნელოვან პრობლემადაა მიჩნეული *სივრცეების არარსებობა*, რომლებიც ახალგაზრდული ცენტრების სახით შეიძლება ფუნქციონირებდეს და რომელთა დანიშნულებაც ახალგაზრდებისთვის ისეთი გარემოს შეთავაზება უნდა იყოს, სადაც ისინი შეიკრიბებიან გართობის, დისკუსიის, კომუნიკაციისა თუ არაფორმალური განათლებისთვის. როგორც მანამდეც აღინიშნა, ამგვარი სივრცეების არარსებობა სოციალიზაციის პრობლემას უქმნის ახალგაზრდებს. ამ კონტექსტში განსაკუთრებით იყო ხაზგასმული ენის ბარიერიც, რაც აქტუალურია ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ რეგიონში. კვლევის მონაწილე როგორც ახალგაზრდების, ასევე სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენელთა მიერ ამგვარი სივრცეების არსებობა მიჩნეულია არა მხოლოდ ცოდნის დაგროვების, არამედ კომუნიკაციისა და საზოგადოებაში უკეთ ინტეგრირების მექანიზმად.

რამდენადაც ამ თვალსაზრისით რეგიონში განსაკუთრებულ ბარიერს ქართული ენის არცოდნა წარმოადგენს, და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლები თითქმის არ მონაწილეობენ იმ იშვიათ აქტივობებშიც, რომლებიც მუნიციპალიტეტში ტარდება, აუცილებელია ამ გამოწვევასთან ბრძოლა. თვისებრივი, ასევე რაოდენობრივი კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ახალგაზრდული ცენტრების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფუნქციად ახალგაზრდებისთვის ქართული ენის შესწავლა იქცეს, რაშიც თავად ახალგაზრდები ჩაერთვებიან. ამით ორი მიზნის მიღწევა იქნება შესაძლებელი. კერძოდ, ახალგაზრდები გაიცნობენ ერთმანეთს, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლები დაეუფლებიან ქართულ ენას, რითიც მათი საზოგადოებაში ინტეგრაციის მიზანი იქნება მიღწეული.

„ცხოვრობ საქართველოში, ყველა აქტივობა ტარდება ქართულ ენაზე და არ იციათ ახალგაზრდებმა ქართული ენა. მაგალითად, არის აზერბაიჯანელი მოსახლეობა და ვერ ერთვებიან მსგავს რაღაცეებში...“ თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მდებარეობით, 14-17 წლის ასაკობრივი კატეგორიისა და ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი

„ძალიან დიდი პრობლემაა [ენის არცოდნა] და ამის გადალახვა შეიძლება იმით, რომ შეიქმნას [სივრცე], სადაც ასწავლიან ბავშვებს და ეს პრობლემა აღმოიფხვდება.“ თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტი, სოფლის ტიპის დასახლება, მამრობითი, 14-17 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

„ჩვენთან ეთნიკური უმცირესობები კომპაქტურად არიან დასახლებული. მაგალითად, აზერბაიჯანულენოვანი აზერბაიჯანელები და სომხურენოვანი სომხები, ანუ მათი ინტეგრაცია ქართულენოვან, თუნდაც სხვაენოვან მოსახლეობასთან ნაკლებად ხდება იმიტომ, რომ შეიძლება არც კი სჭირდებოდეთ ქართული ენის ცოდნა იმ გარემოში, სადაც ცხოვრობენ. თუმცა, ეს მერე მათ ხელს უშლით იმ გარემოდან გამოსვლაში და განვითარების სხვა ეტაპზე გადასვლაში.“ თეორიწყაროს მუნიციპალიტეტი, ქალაქის ტიპის დასახლება, მდებარეობით, 24-29 წლის ასაკობრივი კატეგორიის წარმომადგენელი

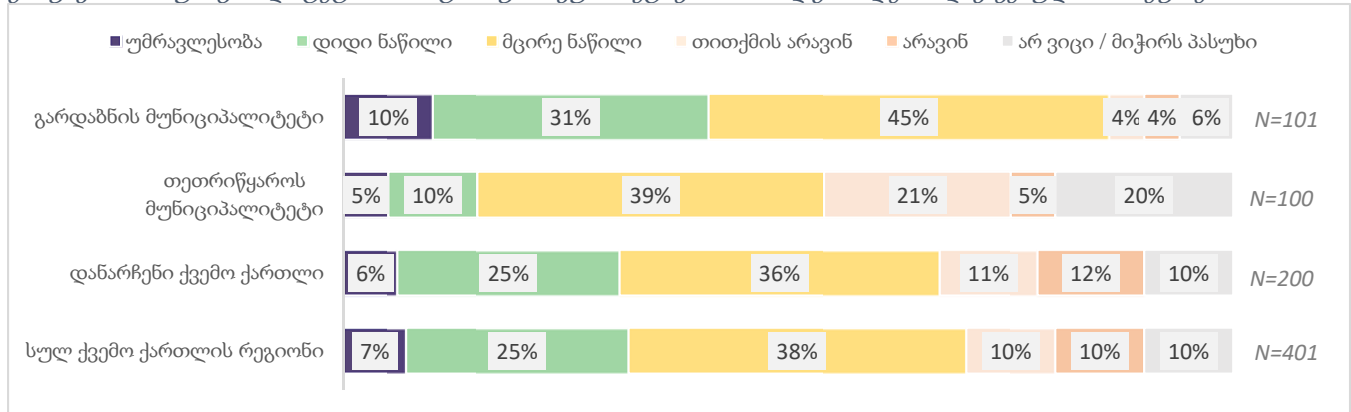
გართობისა და დასვენების თვალსაზრისით კვლევამ უჩვენა, რომ ბოლო 1-2 წლის განმავლობაში ყველაზე ხშირად რასაც უთმობდნენ დროს ახალგაზრდები ქვემო ქართლის რეგიონში იყო მუსიკის

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

მოსმენა (70%), 50% უყურებდა ფილმებს და 49% კი ერთობოდა მეგობრებთან ერთად. დაახლოებით მსგავსია განაწილება სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონშიც.

რაც შეეხება სპორტულ აქტივობებს, **ქვემო ქართლის რეგიონში** გამოკითხულთა მხოლოდ მესამედი მიუთითებს, რომ მათ მუნიციპალიტეტში სპორტით/ფიზიკური აქტივობით ახალგაზრდების უმრავლესობა/დიდი ნაწილია დაკავებული (32%). **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** იგივეზე ახალგაზრდების 41%, **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** კი მხოლოდ 15% მიუთითებს.

გრაფიკი # 38. მუნიციპალიტეტში სპორტით/ფიზიკური აქტივობით ახალგაზრდების დაკავებულობის შეფასება

იმ რესპონდენტთაგან, ვინც აღნიშნა, რომ მათ მუნიციპალიტეტში სპორტით/ფიზიკური აქტივობით დაკავებულია ახალგაზრდების უმრავლესობა ან დიდი ნაწილი, ყველაზე მეტმა ქვემო ქართლის რეგიონში ისეთი სპორტის სახეობაზე მიუთითა, როგორიცაა ფეხბურთი (86%). დასახელდა ასევე ახალგაზრდების დაკავება ჭიდაობით, რაგბით, კალათბურთით და სპორტის სხვა სახეობებით.

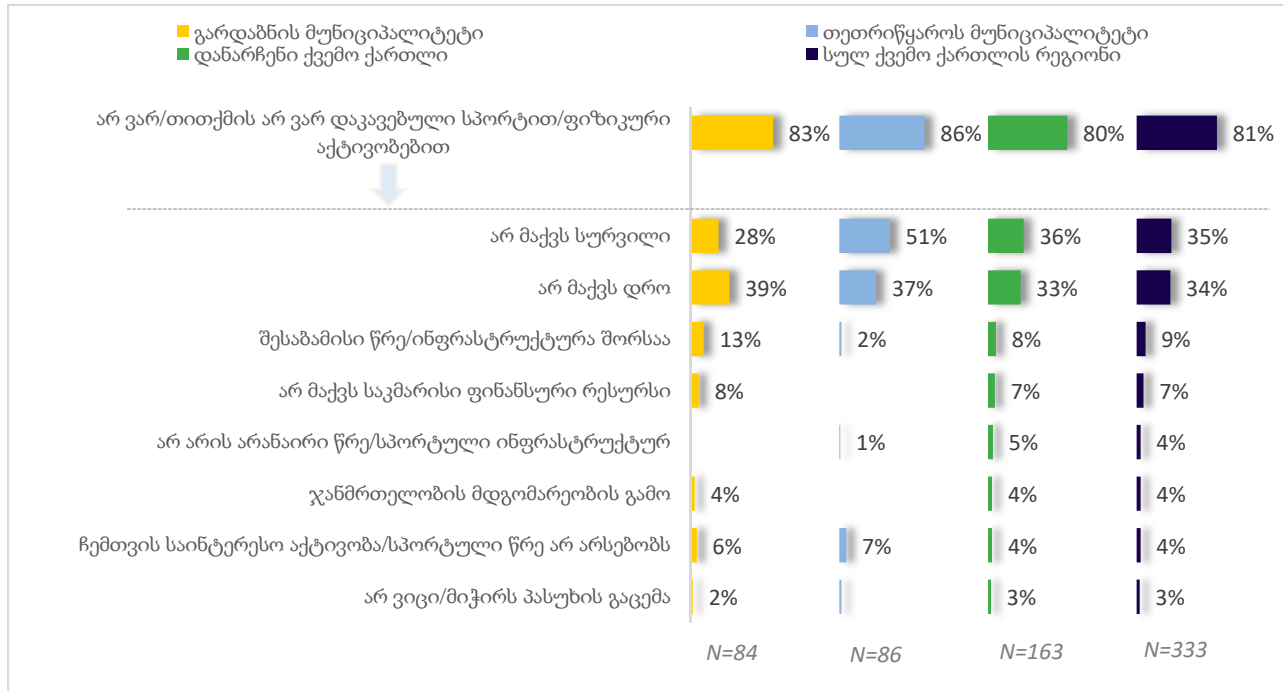
რაც შეეხება მათ, ვინც განაცხადა, რომ სპორტით/ფიზიკური აქტივობით მათ მუნიციპალიტეტში დაკავებულია ახალგაზრდების მცირე ნაწილი ან არავინ, ამის მთავარ მიზეზად **ქვემო ქართლის რეგიონში** დასახლებაში **სპორტული წრეების არარსებობა** (52%) დაასახელა. ასევე მიზეზებს შორის გამოიკვეთა **საკმარისი ფინანსური რესურსის არარსებობა** (42%). **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** ასევე ეს ორი მიზეზი დასახელდა რესპონდენტთა უმრავლესობის მიერ, თუმცა, ყველაზე მეტმა გამოკითხულმა აღნიშნა, რომ სპორტით/ფიზიკური აქტივობით ახალგაზრდები **არასაკმარისი ფინანსური რესურსის** გამო არ არიან დაკავებულები (62%). რაც შეეხება **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტს**, იქ ყველაზე მეტმა რესპონდენტმა **სპორტული წრეების არარსებობაზე** მიუთითა მიზეზებს შორის. აღსანიშნავია, რომ სპორტული წრეების არარსებობა დასახელდა მიზეზად უმრავლესობის მიერ **სოფლის ტიპის დასახლებებში** (73%), მაშინ როდესაც **ქალაქში** მთავარ მიზეზად არასაკმარისი ფინანსური რესურსი გამოიკვეთა (82%).

რაც შეეხება უშუალოდ კვლევის მონაწილეთა ფიზიკურ/სპორტულ აქტიურობას, კვლევამ უჩვენა, რომ როგორც ზოგადად ქვემო ქართლის რეგიონში, ასევე სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონში ახალგაზრდების ძალიან მცირე ნაწილია დაკავებული სპორტით/ფიზიკური აქტივობებით სულ მცირე, კვირაში 3 საათი მაინც. ასეთი ახალგაზრდების წილი **ქვემო ქართლის რეგიონში** 18%, **გარდაბნის მუნიციპალიტეტში** 16%, **თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში** 14%, დანარჩენ რეგიონში კი - 19%-ია. სხვები კი სპორტს/ფიზიკურ აქტივობას დროს საერთოდ ან იმაზე უფრო იშვიათად უთმობენ,

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

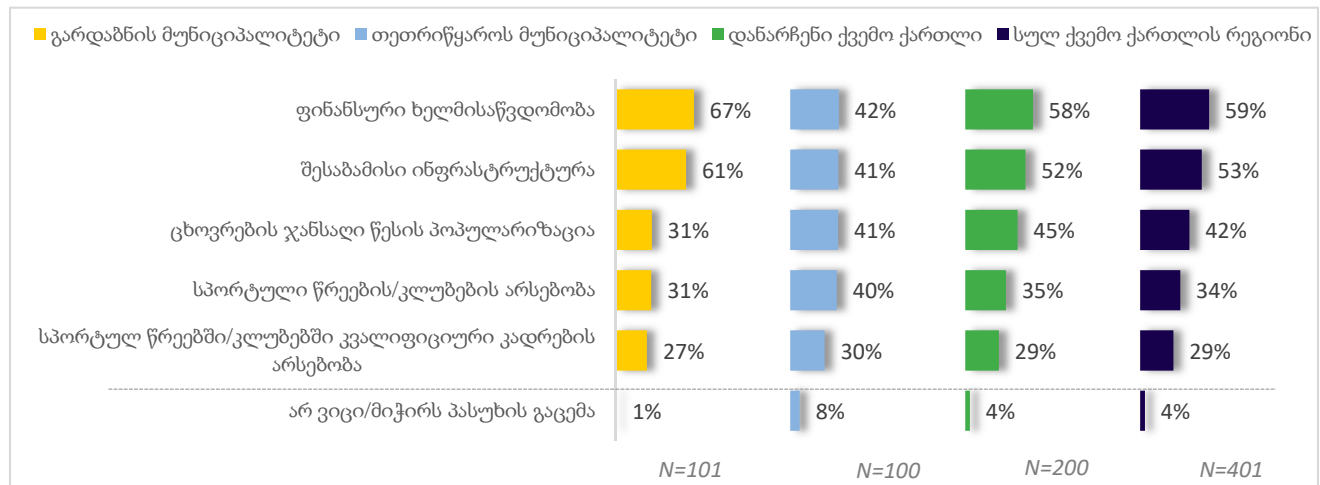
ვიდრე თვეში რამდენჯერმეა. რესპონდენტებმა ყურადღება გაამახვილეს აღნიშნულის ორ მთავარ მიზეზზე - დროის არქონა (35%) და სურვილის არქონა (34%). სწორედ ეს ორი მიზეზია მთავარი ყველგან.

გრაფიკი # 39. მიზეზები, რატომაც არ არიან ახალგაზრდები დაკავებულები სპორტით/ფიზიკური აქტივობით ქვემო ქართლში

რაც შეეხება იმას, თუ როგორ შეიძლება მეტი ახალგაზრდის დაინტერესება სპორტით/ფიზიკური აქტივობით, კვლევამ უჩვენა, რომ ქვემო ქართლის რეგიონში რესპონდენტების ნახევარზე მეტი თვლის, რომ ამისთვის მნიშვნელოვანია ფინანსური ხელმისაწვდომობა (59%) და შესაბამისი ინფრასტრუქტურა (53%). ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაციის იდეასაც იზიარებს ათიდან ოთხი გამოკითხული (42%), სპორტული წრეების/კლუბების არსებობა კი სახელდება 29%-ის მიერ.

გრაფიკი # 40. ახალგაზრდების სპორტით/ფიზიკური აქტივობების დაინტერესების მექანიზმები

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონი

იმაზე, რომ სპორტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა, აქტივობების ორგანიზება და მათში ახალგაზრდების ჩართვა მნიშვნელოვანია გამოიკვეთა *თვისებრივი კვლევის* ფარგლებშიც თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში. დისკუსიის მონაწილე ახალგაზრდების შეფასებით, მნიშვნელოვანია სპორტული აქტივობებით დაკავების შესაძლებლობა ჰქონდეთ არა მხოლოდ პროფესიონალურად სპორტით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს, არამედ ყველას, ვისაც აქვს ფიზიკური აქტივობის სურვილი. სპორტულ აქტივობებში მეტი ახალგაზრდის ჩასართავად და სპორტით დასაინტერესებლად კვლევის მონაწილეები, ინფრასტრუქტურის მოწყობისა თუ წრეების ხელმისაწვდომობის გარდა არსებითად მიიჩნევენ წამახალისებელი მექანიზმების არსებობას. ამის ერთ-ერთ მაგალითად მოყვანილი იყო სპორტული აქტივობების ორგანიზება, რომელში მონაწილეობაც არაპროფესიონალებს შეეძლებათ, იქ მიღწეული წარმატება კი აღინიშნება სიმბოლური პრიზით.

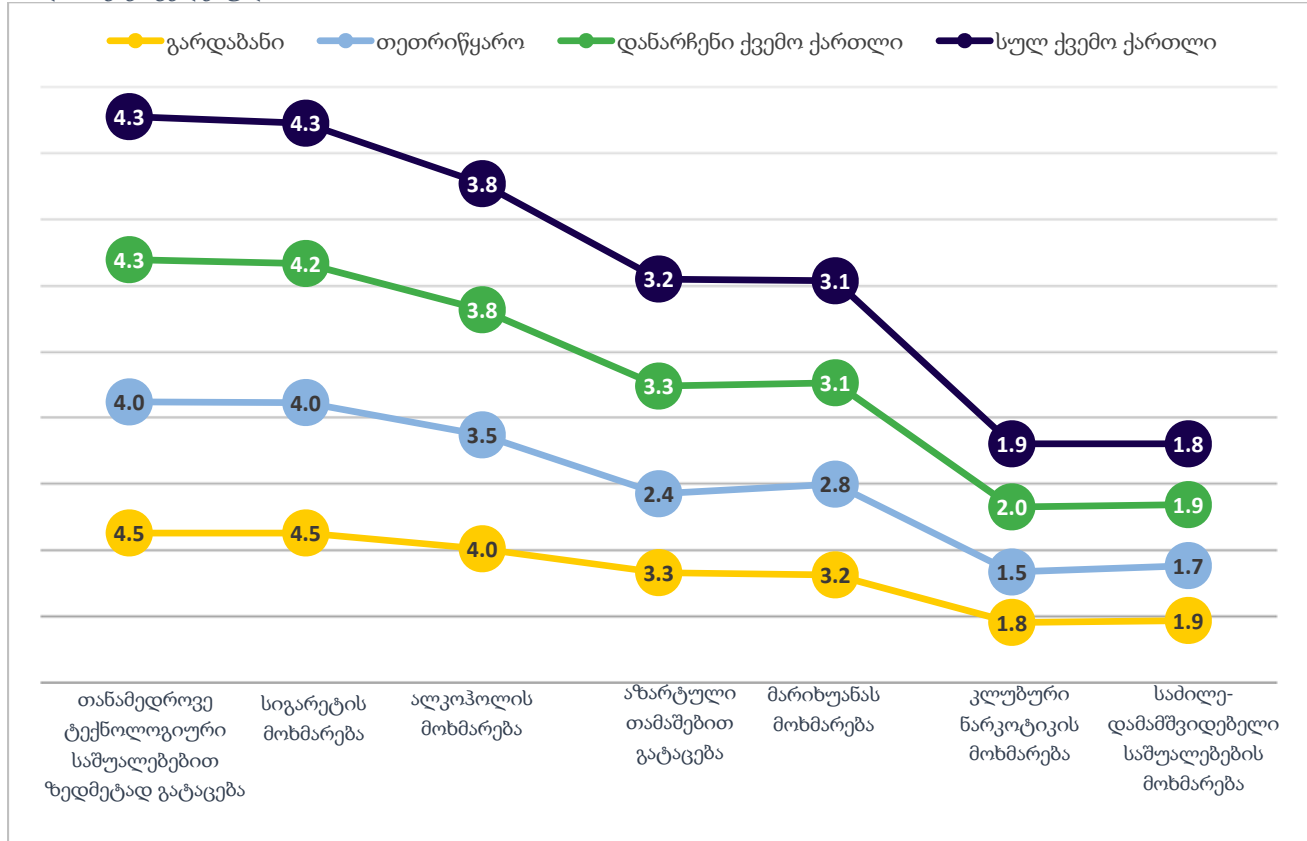
აღინიშნა, რომ სპორტული თუ ფიზიკური აქტივობის პოპულარიზაცია ასევე შეუწყობს ხელს ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრებას. ამასთანავე, ის აღქმულია, როგორც ბევრი მავნე ჩვევის პრევენცია, რაც, თავის მხრივ, უმუშევრობის მაღალი მაჩვენებლის გამო, გამოწვევაა. სწორედ ამასთან საბრძოლველად სპორტული დარბაზებისა თუ სხვა ინფრასტრუქტურის არსებობა და ხელმისაწვდომობა ყველა დასახლებაში ჩაითვალა არსებითად.

სარისკო ქცევები

როგორც კვლევის შედეგები მოწმობს რეგიონში სხვადასხვა სარისკო ქცევაა გავრცელებული. აღმოჩნდა, რომ ქვემო ქართლის რეგიონში ყველაზე გავრცელებულია ისეთი სარისკო ქცევები, როგორებიცაა *თანამედროვე ტექნოლოგიებით (სოციალური ქსელები, ინტერნეტი) გატაცება* (4.3 ქულა) და *სიგარეტის მოხმარება* (4.3 ქულა).¹² საკმაოდაა ასევე გავრცელებული *ალკოჰოლის მოხმარება* (3.8 ქულა), *აზარტული თამაშებით გატაცება* (3.2 ქულა) და *მარიხუანას მოხმარება* (3.1 ქულა). რაც შეეხება *კლუბური ნარკოტიკებისა და საძილე-დამამშვიდებელი საშუალებების* მოხმარებას, მათი გავრცელება იშვიათია. მსგავსი ტენდენცია შეინიშნება როგორც სამიხნე მუნიციპალიტეტებში, ასევე დანარჩენ რეგიონში.

¹² შენიშვნა: შეფასება 5-ქულიან სკალაზე, სადაც „1“ ნიშნავდა, რომ ქცევა საერთოდ არ არის გავრცელებული მათ დასახლებაში, „5“ კი ნიშნავდა, რომ ქცევა ძალიანაა გავრცელებული.

გრაფიკი # 41. სარისკო ქცევების გავრცელება დასახლებაში (შეფასება „1“ – „საერთოდ არ არის გავრცელებული“, „5“ – „ძალიან გავრცელებულია“)

აღსანიშნავია, რომ თვისებრივი კვლევის ფარგლებში ისეთი სარისკო ქცევების გავრცელების შესახებ გამახვილდა ყურადღება, როგორებიცაა აზარტული თამაშებით გატაცება, ალკოჰოლისა და მარიხუანას მოხმარება. საგულისხმოა, რომ აზარტული თამაშების გავრცელებაზე სკოლის ასაკის ახალგაზრდებმა გაამახვილეს ყურადღება, უფროსებმა კი ალკოჰოლისა და მარიხუანას მოხმარების გავრცელებას გაუსვეს ხაზი. როგორც ზემოთ აღინიშნა, ამგვარი ქცევის გავრცელების ერთ-ერთ მიზეზად უმუშევრობა და დასაქმებასთან დაკავშირებით არსებული გამოწვევები დასახელდა. თავად სარისკო ქცევების პრევენციისა თუ მათთან ბრძოლის ერთ-ერთ ყველაზე ეფექტიან მექანიზმად კი, ჯანსაღი ცხოვრების წესისა და სპორტის პოპულარიზაციაა მიჩნეული. აღნიშნულისთვის კი, პირველ რიგში, შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოწყობა ჩაითვალა მნიშვნელოვნად.

დისკუსია და რეკომენდაციები

როგორც რაოდენობრივი და თვისებრივი კვლევის შედეგებიდან ირკვევა, ახალგაზრდებისთვის დაგეგმილი თუ განხორციელებული აქტივობები ქვემო ქართლის რეგიონში არცთუ მრავალფეროვანია. სხვადასხვა სერვისზე ხელმისაწვდომობის არსებობის მიუხედავად გამოწვევები სერიოზულია, განსაკუთრებით კი პრობლემებია სამოქალაქო აქტივიზმისა და პროცესებში ჩართულობის თვალსაზრისით.

ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის საჭიროებებისა და გამოწვევების კვლევა მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე ქვემო ქართლის რეგიონში

ახალგაზრდებისთვის მნიშვნელოვანი სერვისებიდან ქვემო ქართლის რეგიონში ზოგადად, და სამიზნე მუნიციპალიტეტებშიც, ყველაზე მეტს სპორტულ წრეებზე მიუწვდება ხელი. თუმცა, აქვე ხაზგასასმელია, რომ არცერთ სერვისზე (სპორტული თუ სახელოვნებო წრე, ბიბლიოთეკა, ახალგაზრდული საქმიანობის სერვისი, სივრცე შეკრებებისთვის და სხვა) ხელი არ მიუწვდება მესამედს მთელ ქვემო ქართლში (31%). ასეთია რეალობა სამიზნე მუნიციპალიტეტებსა და დანარჩენ რეგიონშიც. ეს პრობლემა განსაკუთრებით აქტუალურია სოფლის ტიპის დასახლებებისთვის (53%).

მართალია, სპორტულ წრეებზე ხელმისაწვდომობა ყველგან ყველაზე მაღალია, თუმცა მაინც მათზე ხელმისაწვდომობას მიიჩნევენ განსაკუთრებით მნიშვნელოვნად გამოკითხულთა უმრავლესობა მთელ რეგიონში. ასევე მნიშვნელოვნად ითვლება ხელმისაწვდომობა უცხო ენის შემსწავლელ კურსებზეც. რაც შეეხება იმ ადგილებს, რომელთა გამართული ფუნქციონირებაა პრიორიტეტული დასახლებაში ახალგაზრდებისთვის, აღმოჩნდა, რომ ახალგაზრდული ცენტრების, სპორტული მოედნების, საჯარო პარკის/სკვერისა და სხვა სპორტული ინფრასტრუქტურის გამართული ფუნქციონირებაა არსებითი ყველგან.

მართალია, სპორტით/ფიზიკური აქტივობით ახალგაზრდების უმრავლესობა არ არის დაკავებული, თუმცა, ამას მნიშვნელოვნად მიიჩნევენ, რისთვისაც აუცილებლად სახელდება სპორტული ინფრასტრუქტურის გამართვა და, ასევე, ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაცია. ეს უკანასკნელი არსებითად ჩაითვალა თვისებრივი კვლევის ფარგლებში. ხაზგასმული იყო, რომ სპორტით მეტი ახალგაზრდის ჩართვა მნიშვნელოვანია ისეთ სარისკო ქცევებთან გასამკლავებლად, როგორებიცაა მარიხუანას თუ ალკოჰოლის მოხმარება, რაც გავრცელებულია.

დასაქმებაა მთავარი პრობლემა, რომელიც აწუხებთ როგორც თავად კვლევის მონაწილეებს, ასევე, მათი შეფასებით ახალგაზრდებს, რომლებიც მათ მუნიციპალიტეტში ცხოვრობენ. სამუშაო ადგილების არსებობასთან ერთად, პროფესიული უნარ-ჩვევების შეძენაში მხარდაჭერაა ის, რაც ახალგაზრდებს დასაქმებაში დაეხმარებოდა გამოკითხულთა უმრავლესობის აზრით. ასევე, დასაქმების კონტექსტში მნიშვნელოვნად ჩაითვალა სტაჟირებაზე ხელმისაწვდომობა ყველგან და რაც საგულისხმოა, ქართული ენის შესწავლაში/დახვეწაში მხარდაჭერა ჩაითვალა მნიშვნელოვნად გარდაბნის მუნიციპალიტეტში (32%) და დანარჩენ რეგიონში (41%). ეს ფაქტორი ნაკლებ მნიშვნელოვანია თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტისთვის (13%), სადაც ინგლისური ენის შესწავლა/დახვეწაში მხარდაჭერის მნიშვნელობა დასახელდა მეტი რესპონდენტის მიერ (30%). თუმცა, თუ თვისებრივი კვლევის შედეგებს გავითვალისწინებთ, ქართული ენის ცოდნასთან დაკავშირებული ბარიერების აღმოფხვრა არსებითია მთელი რეგიონისთვის, განსაკუთრებით იქ, სადაც ეთნიკური უმცირესობების წილი მაღალია.

რეგიონში ზოგადად და სამიზნე მუნიციპალიტეტებშიც დაბალია სამოქალაქო აქტივიზმისა და პროცესებში ჩართულობის მაჩვენებელი. აღნიშნულზე განსაკუთრებით გამახვილდა ყურადღება თვისებრივი კვლევის ფარგლებში. როგორც იქ გამოიკვეთა, დაბალი სამოქალაქო აქტივიზმის მიზეზები ისეთ ფაქტორებს უკავშირდება, როგორებიცაა: სამოქალაქო აქტივიზმის მნიშვნელოვნების დაბალი გაცნობიერება. აღნიშნულზე რაოდენობრივი კვლევის მონაწილეებიც მიუთითებენ (32%). ასევე მიზეზია ჩართულობის შესაძლო მექანიზმების შესახებ დაბალი ინფორმირებულობა. აღნიშნულს ხაზი გაესვა რაოდენობრივი კვლევის მონაწილეთა მიერაც (25%). ამასთან, თვისებრივი

კვლევის ფარგლებში ყურადღება გამახვილდა იმაზე, რომ მნიშვნელოვანი ფაქტორია საზოგადოების წნეხი. ერთ შემთხვევაში ის უკავშირდება იმას, რომ „ყველა ყველას ნაცნობია“ და ადამიანები ერიდებიან ნაცნობების, ახლობლების განაწყენებას. მეორე შემთხვევაში კი საზოგადოების წნეხი კავშირშია უშუალოდ ოჯახთან და იმასთან, რომ ახალგაზრდებს ხელს უშლიან ან, სულ მცირე, არ უჭერენ მხარს ამ პროცესში. აღნიშნული განსაკუთრებით პრობლემაა ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში, სადაც სამოქალაქო აქტივიზმი და პროცესებში ჩართულობა, პირველ რიგში, ქალებისგან არ არის მისაღები ქცევა.

ახალგაზრდებისთვის მნიშვნელოვან ამ და სხვა პრობლემებთან გასამკლავებლად ახალგაზრდობის პოლიტიკის ეფექტიან მუშაობას მნიშვნელოვნად მიიჩნევენ კვლევის მონაწილე ძირითადი ინფორმანტები. გარდა ფინანსური რესურსების სიმწირესთან დაკავშირებული საკითხების მოგვარებისა, არსებითად ჩაითვალა როგორც ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელთა მხარდაჭერა და გაძლიერება, ასევე ახალგაზრდული ორგანიზაციების მხარდაჭერა. აღნიშნულში, პირველ რიგში, ახალგაზრდობის საკითხებზე მომუშავე ადამიანებისთვის რელევანტური ცოდნისა და უნარების გადაცემა ჩაითვალა. ამ კონტექსტში განსაკუთრებული ხაზი გაესვა ახალგაზრდული ცენტრების არსებობას ბევრ ლოკაციაში და იმ პატარა ჯგუფების მხარდაჭერას, რომლებიც აქტიური ახალგაზრდების ჯგუფს წარმოადგენენ.

ქვემო ქართლის რეგიონში ახალგაზრდების უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ მათი უფლება დაცულია (76%), 17%-ის შეფასებით კი, მათი უფლებები ნაწილობრივაა დაცული. საგულისხმოა, რომ გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ყოველი მეორე ახალგაზრდა თვლის, რომ მისი უფლებები დაცულია (53%), მაშინ როდესაც იგივე მოსაზრებას თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში აბსოლუტური უმრავლესობა იზიარებს (90%). აღსანიშნავია, რომ ასაკის მატებასთან ერთად ქვემო ქართლში მცირდება მათი რიცხვი, ვინც თვლის, რომ მათი უფლებები დაცულია, მიუხედავად იმისა, რომ ნებისმიერ ასაკობრივ კატეგორიაში ამ მოსაზრებას გამოკითხულთა უმრავლესობა იზიარებს (14-17 წელი - 86%, 18-23 წელი - 75%, 24-29 წელი - 68%).

უფრო მეტი ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი თვლის, რომ მისი უფლებები დაცულია (82%), ვიდრე ეთნიკურად ქართველი (70%). ეთნიკური უმცირესობების ჯგუფში უმრავლესობა თვლის, რომ მათი განათლების უფლება არაა დაცული/ნაწილობრივაა დაცული (41%). ეთნიკურად ქართველების ჯგუფში კი ათიდან ორი ისეთ უფლებებზე მიუთითებს (არ არის დაცული/ნაწილობრივაა დაცული), როგორებიცაა შრომითი (20%), თანასწორობის (20%) და გამოხატვის თავისუფლების (19%) უფლებები.

ათიდან ცხრა გამოკითხული როგორც ზოგადად რეგიონში, ასევე გარდაბნისა და თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტებში მიუთითებს, რომ რაიმე ნიშნით დისკრიმინაციის გამოცდილება არ ჰქონია.

შიდა მიგრაციის განზრახვა ქვემო ქართლის რეგიონში არ აქვს/ამ ეტაპზე არ აქვს ახალგაზრდების 81%-ს. გარდაბნის მუნიციპალიტეტში იგივეზე მიუთითებს გამოკითხულთა 74%, თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში კი - 91%. გარე მიგრაციის განზრახვასაც გამოკითხულთა მცირე ნაწილი აფიქსირებს. მათი წილი მთელ რეგიონში 19%-ია და ამის მთავარ მიზეზებად უკეთესი ცხოვრების პირობები, დასაქმების უკეთესი შესაძლებლობა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება წარმოადგენს.

ყველა ფაქტორის გათვალისწინებით, ამ ეტაპზე საკუთარი ცხოვრებით ახალგაზრდების უმრავლესობა საშუალოზე უფრო კმაყოფილია. ეს შეფასება ქვემო ქართლის რეგიონში, გარდაბნის მუნიციპალიტეტისა და დანარჩენი რეგიონის მსგავსად 4.8 ქულაა. უფრო დაბალია საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილება თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, სადაც ის საშუალოდ 4.3 ქულით ფასდება მაქსიმალური 7-დან.

კვლევის ამ და სხვა შედეგებზე დაყრდნობით შეიძლება ითქვას, რომ ახალგაზრდობის პოლიტიკის ეფექტიანი განხორციელებისთვის რამდენიმე საკითხი განსაკუთრებით აქტუალურია. კერძოდ:

- ❑ თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის მერიაში არ არსებობს დამოუკიდებელი განყოფილება შესაბამისი სპეციალისტთა და ბიუჯეტით, რომელიც კონკრეტულად ახალგაზრდობის მიმართულებაზე იქნება ორიენტირებული, მნიშვნელოვანია მუნიციპალიტეტში ცალკე გამოიყოს ერთი თანამშრომელი მაინც, რომელიც უშუალოდ ახალგაზრდობის საკითხებზე იქნება კონცენტრირებული;
- ❑ აუცილებელია შეკრებებისთვის სივრცეების შექმნა არა მხოლოდ მუნიციპალურ ცენტრში, არამედ სოფლის ტიპის დასახლებებშიც. შესაძლებელია რამდენიმე მეზობელი სოფლისთვის არსებობდეს ერთი საერთო სივრცე, სადაც ახალგაზრდები შეძლებენ შეკრებას, დისკუსიების გამართვას, ღონისძიებების ორგანიზებას და სხვა;
- ❑ სასურველია აქტივობების დაგეგმვა ისე, რომ ისინი ხელმისაწვდომი იყოს ახალგაზრდობისთვის როგორც სოფლის ტიპის დასახლებებიდან, ასევე ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჯგუფისთვის. ამ თვალსაზრისით არსებითია ქართული ენის ცოდნასთან დაკავშირებული ბარიერების გათვალისწინება;
- ❑ მნიშვნელოვანია ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთათვის ქართული ენის შემსწავლელი კურსების ორგანიზება. შესაძლებელია, ენის სწავლების პროცესში თავად ახალგაზრდები ჩაერთონ და ახალგაზრდულ ცენტრებში თავად ასწავლონ თანატოლებს ქართული ენა;
- ❑ მნიშვნელოვანია ცხოვრების ჯანსაღი წესის პოპულარიზაცია და სპორტულ ინფრასტრუქტურაზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა მათთვისაც, ვინც არ არის სპორტით პროფესიულად დაინტერესებული;
- ❑ მნიშვნელოვანია პროფესიულ უნარ-ჩვევებში ახალგაზრდების გადამზადება და უფროსი ასაკის ახალგაზრდობისთვის სხვადასხვა კურსის შეთავაზება;
- ❑ კრიტიკულად მნიშვნელოვანია ცნობიერების ამაღლება და ახალგაზრდობის ინფორმირება სამოქალაქო აქტივიზმის არა უბრალოდ მნიშვნელოვნების, არამედ მისი ფორმებისა და მექანიზმების შესახებ.

